

vergadering **8**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 18 november 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid – 519 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verhoogde aantal jongeren dat zijn toevlucht zoekt bij de jongerenadviescentra	5
ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een promotiecampagne ter ondersteuning van de coronavaccinatie-strategie	
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ontwikkeling van een Vlaamse vaccinatiestrategie tegen COVID-19	10
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het woonzorgcentra-rapport van Amnesty International	
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het rapport van Amnesty International en de situatie in de woonzorgcentra	
ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het rapport van Amnesty International over mensenrechten-schendingen in de woonzorgcentra tijdens de eerste golf van de corona-epidemie	15
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitroeiing van geweld tegen vrouwen	24
ACTUELE VRAAG van Sarah Smeyers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de plaatsbezoeken bij verkoop of verhuur van woningen	27
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de handelshuur tijdens de coronalockdown	32
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over winkelen op afspraak	36

ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verstrengde erkenningsvoorwaarden voor de lokale geloofsgemeenschappen	
ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de nieuwe erkenningsvoorwaarden voor moskeeën en andere geloofsgemeenschappen	40
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het voorstel van experts om de zomervakantie in te korten	46
ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het niet halen van de klimaatdoelstellingen en de gevolgen ervan	49
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 april 2020 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG – 479 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	54
Artikelsgewijze bespreking	54
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	54
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid – 519 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	55
Bespreking	55
ROUWHULDE voor de heer Rik Boel, erevoorzitter van de Vlaamse Raad	68
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 april 2020 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG – 479 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	69
Hoofdelijke stemming	70

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid	
– 519 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Stemming over het amendement	70
Hoofdelijke stemming	70
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	70
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	74
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	74

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Collega's, zoals we toch al bijna een jaar bezig zijn, zijn we hier vandaag niet met alle 124 volksvertegenwoordigers aanwezig, maar slechts met een aantal, omdat wij ons ook aan de coronamaatregelen moeten houden.

Minister-president Jan Jambon en de ministers Lydia Peeters en Benjamin Dalle zijn verontschuldigd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid – 519 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik had graag bij artikel 50, punt 1, h), van het reglement de spoedbehandeling gevraagd van een voorstel van resolutie over de aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De voorzitter: Goed. Die tekst is al redelijk lang beschikbaar via de webstek van het parlement.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verhoogde aantal jongeren dat zijn toevlucht zoekt bij de jongerenadviescentra

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik hoop dat het met iedereen heel goed gaat. Ik hoop van harte dat het ook in Vlaanderen met iedereen goed gaat. Helaas is dat niet voor iedereen het geval. Als ik de vele getuigenissen lees en hoor in de pers en op sociale media, denk ik dat het vooral voor een aantal jongeren momenteel heel moeilijk is. Jongeren hebben het gevoel dat ze geen perspectief meer hebben en dat ze er alleen voor staan. Vooral jongeren die het voor deze crisis al ontzettend moeilijk hadden, hebben het nu nog moeilijker. We zien dat ook bij de jongerenadviescentra (JAC's), waar de jongeren ook kunnen aankloppen voor hulp of bij vragen. Dat heeft vooral te maken met de ingrijpende maatregelen die genomen moesten worden om dit virus in te dijken. Die ingrijpende maatregelen hebben echt wel kwalijke gevolgen voor het mentale welzijn van deze jongeren.

Minister, collega's, het is oké om je als jongere niet oké te voelen. Ik ben heel erg blij dat wij als samenleving, als maatschappij, al een hele weg hebben afgelegd om dit bespreekbaar te maken. Het is gelukkig geen taboe meer. Ooit was dat wel anders. We zien dat ook aan de cijfers van de jongerenadviescentra. Daar is een stijging te zien van maar liefst 4 procent van het aantal fysieke gesprekken en van maar liefst 40 procent van het aantal chatgesprekken.

Collega's, we moeten ook goed opletten voor een kwalijk neveneffect. Zo zien we bijvoorbeeld op sociale media dat er echt wel een opbod bezig is van jongeren die zich niet goed voelen. Ik heb een beetje schrik dat door dat opbod jongeren met wie het echt niet goed gaat, slachtoffers, nu misschien niet ernstig worden genomen, en ook dat jongeren door dat opbod in een soort van negatieve spiraal terechtkomen.

Langs de andere kant moeten we ook de gedachten en de gevoelens echt wel serieus nemen. We mogen dat niet minimaliseren, want dat is er ook wel echt.

De voorzitter: Dus uw vraag luidt?

Katja Verheyen (N-VA): Ik ga afronden, voorzitter. Het is een zeer moeilijke periode, we moeten erdoor. Ik wil dus echt wel oproepen aan alle volwassenen om nu...

De voorzitter: Goed.

Katja Verheyen (N-VA): Mijn concrete vraag, minister, is dus wat u bijkomend gaat ondernemen om deze jongeren die het nu moeilijk hebben, mentaal weerbaarder te maken en weer wat perspectief te geven.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, bedankt voor de vraag, want ze geeft ons de kans om het thema van jongerenwelzijn hier opnieuw onder de aandacht te brengen. Dat is vanmorgen gebeurd, bij het jaarverslag van de kinderrechtencommissaris, waarbij het heel uitgebreid gegaan is over deze thematiek en problematiek, ook met zeer innemende getuigenissen. Ik heb het online mee gevolgd. Maar er is ook de campagne 'Op eigen benen staan' van de JAC's, die vandaag start. Ik heb een affiche mee. Ik ben hier al dikwijls met pancartes en affiches geconfronteerd, deze keer heb ik er eentje mee voor u: 'Op eigen benen staan', een campagne die we met de JAC's doen en waarvan ik hoop dat u, maar eigenlijk alle 124 collega's, ze mee wil ondersteunen.

De jongerenadviescentra richten zich specifiek tot de jongeren en maken deel uit van de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW's), om de problemen die u geschetst hebt en die jammer genoeg bijzonder reëel zijn bij veel jongeren, en in deze tijden van corona bij nog veel meer jongeren, onder de aandacht te brengen en te steunen. Hoe hebben we dat gedaan in het verleden, de voorbije maanden? We hebben daar al vaak over gesproken. We hebben dat gedaan door hulplijnen te versterken en door de chatlijnen te versterken, die bijzonder populair zijn. Ik denk dan aan Tele-Onthaal, Awel, de Zelfmoordlijn, de DrugLijn, maar ook Nu praat ik erover. We doen dat ook door die chatlijnen niet alleen te versterken, maar er ook meer promotie voor te voeren. We hebben daar een paar weken geleden in dit parlement ook over gesproken. We hebben dat intussen ook in gang gezet. Letterlijk morgen zit ik samen met de hulplijnen, om te kijken hoe we dat nog verder kunnen aanpakken.

Vandaag lanceren de jongerenadviescentra (JAC's) de nieuwe campagne Op eigen benen staan en de hashtag #ROBY, wat staat voor reality of being young,

de realiteit van jong te zijn, jong te kunnen zijn en jong te mogen zijn. Ik roep iedereen op om dat mee te ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Inderdaad, de campagne van de jongerenadviescentra is vandaag gestart. Ik juich die initiatieven alleen maar toe. Ik weet ook dat ik in u een bondgenoot vind rond deze materie. Wat die jongeren nu nodig hebben zijn laagdrempelige initiatieven, bereikbare initiatieven. Ik zie ook dat meer en meer lokale besturen samenwerkingsverbanden aan het opstarten zijn met de jongerenadviescentra.

In mijn eigen gemeente Bree start ik vanaf januari ook een samenwerkingsverband op met het JAC, dus ik ga die affiche zeker meenemen. U weet ook dat de lokale besturen dat ook zelf bekostigen. Mijn bijkomende vraag is dan ook of u op termijn eventueel in bijkomende steun voorziet aan de lokale besturen voor dat extra duwtje in de rug, om dat samenwerkingsverband met onder andere het JAC of met andere jongereninitiatieven op te starten. Want ik zie dat dat voor een aantal lokale besturen en gemeenten toch een struikelblok kan zijn. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Deze ochtend was er inderdaad de voorstelling van het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat, en daar is dat natuurlijk ook uitgebreid aan bod gekomen. We weten dat onze jongeren het zeer moeilijk hebben. Het is al voor het tweede schooljaar – universiteiten, hogescholen, enzovoort – dat ze een beperking hebben van hun sociaal leven, en dat ze die online lessen moeten volgen. We weten dat jongeren net op een cruciaal moment zitten waar vrienden en sociale contacten uitermate belangrijk zijn. We moeten daar echt ten volle op inzetten om die jongeren op een laagdrempelige, toegankelijke manier te bereiken. We hadden het er vorige week al over. Het was toen de minister van Onderwijs die hier zijn maatregelen heeft toegelicht. Ik ben alleszins blij voor de bijkomende maatregelen die u treft.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik wil het nog even hebben over die nieuwe campagne. Dat is een heel goed initiatief, en het leert de jongeren ook om over hun problemen te praten. Ze beseffen daardoor ook dat ze niet de enigen zijn die problemen of moeilijkheden hebben. Langs de andere kant bestaat ook het risico dat door het verschijnen van al die problemen waarmee jongeren te maken krijgen, er vooral negativiteit wordt verspreid. Onze fractie is ook van mening dat men ook de nadruk moet leggen op hoe jongeren hun problemen overwinnen en de mentale weerbaarheid die hiermee gepaard gaat. Zo krijgen jongeren ook een realistischer beeld, het is normaal om bepaalde moeilijkheden te ervaren. Maar ze worden zo ook gestimuleerd om beter om te gaan met hun problemen.

Welke initiatieven neemt u om ervoor te zorgen dat jongeren ook positieve boodschappen meekrijgen over hoe om te gaan met moeilijkheden?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Iedere dag gaan er wel ergens alarmbellen af op basis van nieuw onderzoek, nieuwe inzichten, nieuwe signalen en nieuwe noodkreten over de situatie wat betreft geestelijke gezondheid. Daarnaast zijn er de bezorgdheden van kinderen, maar het gaat ook breder in de samenleving. Het positieve daaraan is dat dat Vlaanderen de mogelijkheid zou kunnen geven om die bespreekbaarheid daarvan echt te vergroten. Ik denk ook echt dat we dat

momentum moeten grijpen en niet te snel moeten vervallen in het idee dat dat tot negativiteit zou kunnen leiden. Ik denk ook dat we echt nog een uitdaging hebben om de bespreekbaarheid te vergroten.

De andere zijde van de medaille is natuurlijk dat het ons als Vlaamse overheid ook de opdracht geeft om het aanbod te vergroten. Een jaar geleden hebben we hier nog beslist om een besparing te doen op de JAC's. We zijn een jaar later en we hebben duidelijk ingezien hoe groot het belang is. Onze fractie zegt dat ook al langer.

Minister, ik vraag dan ook of er de komende maanden en jaren structureel wordt geïnvesteerd in de JAC's, in een andere capaciteit wat betreft geestelijke gezondheid? Zullen we extra stappen zetten dan wat nu al voorzien is? Want dat is absoluut nodig om de professionele hulp op dat gebied echt fundamenteel en structureel te versterken. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): We kunnen allemaal bevestigen dat de JAC's een ongelooflijk belangrijke functie hebben voor jongeren. Ze zijn de plek waar jongeren terecht kunnen voor laagdrempelige eerstelijns hulp. Des te meer in coronatijden moeten we verzekeren dat jongeren een aanspreekpunt blijven hebben voor advies. Er zijn extra middelen gegaan naar de hulplijnen en de maatregelen voor het mentaal welzijn. We moeten deze zeker blijven opvolgen en kijken of het aanbod voldoende meegroeit met de toegenomen vragen.

Laten we dus zeker het gevolg en de oproep van de minister meenemen om aan die campagnes voldoende aandacht te besteden, maar ook de reeds bestaande campagnes zoals 1712, WAT WAT, Awel en #checkjezelf, moeten we in de verf blijven zetten. Het is te belangrijk om ze te vergeten.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Collega's, we weten allemaal dat jongeren het bijzonder moeilijk hebben tijdens deze lockdown. Het is belangrijk, ook vandaag weer, dat er aandacht voor is. Dank u wel voor deze vraag, collega.

Jongeren hebben het moeilijk, en zeker jongeren die voordien al psychische problemen hadden. Zoals de collega's al aangaven, leveren de JAC's enorm goed werk en bereiken ze enorm veel jongeren, maar ze bereiken die vooral online. U hebt daarnet al verwezen naar het jaarverslag van de kinderrechtencommissaris, dat we deze ochtend hebben kunnen volgen. Het viel enorm op dat nog veel jongeren uit de digitale boot vallen. De digitale kloof is er, en de meest kwetsbare jongeren vinden hun weg niet naar de mogelijkheden voor hulp, zoals de JAC's. Het is tijd om daar een tandje bij te steken. Minister, hoe gaat u de digitale kloof aanpakken en ervoor zorgen dat ook die jongeren het hulpaanbod weten te vinden?

Minister Wouter Beke: Collega's, ik dank u voor de bijkomende vragen. We hebben een Vlaamse volksaard, we zijn nogal 'binnenfretters'. We lopen niet snel te koop met de problemen waarmee we geconfronteerd worden. Als we de vraag krijgen 'hoe is het?', zijn er maar weinigen die spontaan antwoorden 'niet goed'. Dat geldt voor onze grootouders, of toch die van mij, dat geldt voor mijn ouders, voor mezelf en ook voor mijn kinderen. Als we iets genetisch overdragen, is het dat.

Nochtans, het is oké om niet oké te zijn. Dat zou wel een deel van het antwoord kunnen zijn, zonder dat te gaan problematiseren, zonder die mensen in een hoek te duwen en naar gespecialiseerde zorg te zoeken. Het moet niet dit en dat zijn,

het hoeft geen groot probleem te zijn. Het is oké om af en toe niet oké te zijn. Dat is nu net waar deze campagne over gaat: op eigen benen staan. Jongeren kunnen op eigen benen staan. Ze moeten de kans en de mogelijkheid krijgen om dit met anderen, met lotgenoten, met laagdrempelige hulp, en ook thuis, bespreekbaar te maken. Het is oké om af en toe niet oké te zijn.

We hebben ook een algemene campagne. We hebben het hier over jongeren. Buiten hun vrienden en vriendinnen, klasgenoten, is hun familie dikwijls de eerste context, het eerste klankbord waar 'het niet oké zijn' aan bod kan komen. Daarom hebben we die generieke campagne in Vlaanderen uitgerold, en versterkt in de tweede golf, rond #checkjezelf. Je kunt maar zorg dragen voor anderen – als ouders ten aanzien van kinderen, als jongeren ten aanzien van vrienden en vriendinnen, in de sportclub, in de jeugdvereniging en op school – als je zorg draagt voor jezelf.

Zijn daarmee alle problemen opgelost? Neen. Moeten we daarom versterken wat we vandaag hebben? Ja, zeker.

Er werd hier gevraagd wat we gaan doen met de JAC's. Gaan we die versterken? Ja, we gaan die versterken. Er is gesproken over besparingen. De realiteit is dat we die in 2020 versterkt hebben met 3,3 miljoen euro per jaar voor de CAW's. Het is de bedoeling om dat structureel door te trekken. We zien in dat dit belangrijk is. Dat kan mee een deel van het antwoord zijn.

We hebben de OverKop-huizen die mee het netwerk vormen van de JAC's. Er zijn 56 JAC's, die worden versterkt door een bredere uitrol van de OverKop-huizen in heel Vlaanderen.

Soms is het natuurlijk wel zo dat er professionele hulpverlening moet zijn, dat de laagdrempelige hulpverlening niet volstaat. We hebben ook de crisishulpverlening voor de min-18-jarigen versterkt, met een tiental vte's, zodat jongeren in acute nood effectief kunnen worden geholpen.

We werken ook verder aan 1Gezin1Plan. Dat willen we ook gebiedsdekkend maken in Vlaanderen. Daar zijn we op dit ogenblik mee bezig. Daarvoor trekken we 9 miljoen euro recurrent uit, om ook in die laagdrempelige hulp te kunnen voorzien. Collega Verheyen, ook via de eerstelijnszones willen we de aantakking met de lokale besturen zo maximaal mogelijk hebben.

Er is dus heel wat in de steigers gezet. Deze coronatijd weegt toch wel zwaar op iedereen. Vanmorgen hebben we dat ook opnieuw gehoord, bij de getuigenissen van de kinderrechtencommissaris. Misschien zijn er echter wel een aantal positieve lessen te trekken voor de toekomst. We zullen het daar straks bij andere vragen ongetwijfeld ook wel over hebben. Een van de lessen die we hebben geleerd, is dat het mentale welzijn, bij de Vlamingen in het algemeen, maar bij de jongeren in het bijzonder, een bijzonder belangrijk aandachtspunt is, in de klas, buiten de klas, in de publieke arena, bij de lokale besturen. Ik zie dat veel lokale besturen vandaag op een veel bewustere manier omgaan met het welzijn van jongeren, het welzijn van ouderen. Senioren worden opgebeld. Er wordt bekeken hoe men hen daar nauw bij kan betrekken. Ondanks de donkere tijden waarin we zitten, zijn dat positieve lessen. Het is met die drive dat we de komende jaren onverdroten dat werk moeten voortzetten.

Katja Verheyen (N-VA): Ik wil van dit slotbetooog even gebruikmaken om erop te wijzen dat dit een verantwoordelijkheid van ons allen is, niet alleen van de minister, van het beleid, maar ook van ons, als volwassenen, als ouders, en ook van de jongeren zelf. Ik zag de afgelopen dagen op Instagram en Facebook berichtjes verschijnen van jongeren, van tieners die nog zeer jong zijn, dat ze er zijn voor wie dat nodig heeft, dat ze een luisterend oor kunnen zijn voor elkaar.

Ik wil echt aan die jongeren zeggen dat ik trots op hen ben, dat ze zo moeten voortdoen, dat ze ervoor moeten zorgen dat ze elkaar niet naar beneden halen, maar elkaar moeten versterken in hun krachten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een promotiecampagne ter ondersteuning van de coronavaccinatie-strategie

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ontwikkeling van een Vlaamse vaccinatiestrategie tegen COVID-19

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): De berichten over de vaccinatiestrategie voor het toekomstige coronavaccin evolueren dagelijks. De Interministeriële Conferentie Volksgezondheid heeft inmiddels beslist dat de vaccins gratis zullen worden aangeboden aan alle burgers en dat er zal worden gestreefd naar een vaccinatiegraad van 70 procent. Niemand zal echter worden verplicht om zich daadwerkelijk te laten inenten. Het zal dus van groot belang zijn om de bevolking te sensibiliseren en bewust te maken van het feit dat vaccinatie noodzakelijk is om voldoende groepsimmunitet te bereiken. We kennen immers de cijfers van de jaarlijkse griepvaccinaties: ondanks campagnes zijn die niet meer toegenomen. Dit is dus zeker een grote uitdaging, die niet kan wachten. Belangrijk hierbij is de doelgroep van de campagne op voorhand te bepalen, want uiteraard is een campagne voor ouderen anders dan een voor jongeren. Er is beslist dat er een nieuwe taskforce zal worden opgericht om een strategie uit te tekenen. De taak van die taskforce zal zich beperken tot het coördineren en het lanceren van voorstellen. De eigenlijke beslissingsmacht ligt bij de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid. De eerste coronavaccins worden begin maart verwacht, dus een sterk vaccinatieplan is belangrijk.

Minister, welke stappen zijn er op dit moment al gezet om een promotiecampagne op te zetten over het belang van vaccinatie met het toekomstige coronavaccin?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): De afgelopen twee weken is er twee keer positief nieuws gekomen over het coronavirus, in de vorm van de resultaten van de vaccinatiestudies die zowel Pfizer als Moderna de wereld in stuurden. Beide kandidaat-vaccins lijken een effectiviteit van om en bij de 90 procent te hebben. Het gaat in beide gevallen om nieuwe technologie, met name mRNA-vaccins. Minister, er zijn nog een aantal andere bedrijven, zoals AstraZeneca en Johnson & Johnson, die in de laatste rechte lijn zitten wat de ontwikkeling van hun vaccin betreft.

Met die evolutie komen we binnenkort dus hopelijk in een andere fase van de pandemie terecht, waarbij we heel doelgericht en efficiënt moeten kunnen vaccineren.

En dan gaat het over de vaccinatiestrategie die besproken is op de IMC Volksgezondheid, waarvan u de voorzitter bent. Die strategie is heel erg nodig, minister, omdat er vandaag nog een aantal onbeantwoorde vragen zijn. Eerst en vooral: wie wordt wanneer gevaccineerd? Er is het vraagstuk: eerst de meest kwetsbaren of eerst de mensen die drager zijn van het virus en dus vectoren zijn binnen de samenleving? Hoe gaan we, ten tweede, het transport en de bewaring van die vaccins aanpakken? Sommige vaccins moeten immers op zeer lage

temperatuur vervoerd worden. Ten derde moeten de registratie en opvolging heel nauwkeurig gebeuren, zeker als het over vaccins gaat waarvan twee dosissen nodig zijn om effectief te werken. Ten vierde zal er waarschijnlijk een gigantische vraag zijn naar spuiten. Dat is vandaag al een probleem en dat moeten we oplossen vooraleer we kunnen vaccineren.

Ten slotte is er ook de vraag naar de timing. Er wordt gesproken over maart, maar als ik mijn oor te luister leg op de markt, zeg maar, dan hoor ik dat we het beste al in januari klaar zouden zijn, omdat het wel eens zou kunnen dat we toch nog eerder dan in maart zouden kunnen ontplooien. Wij zijn een farmaland en het zou dan ook goed zijn dat wij onze bevolking als een van de eersten zouden kunnen vaccineren.

Mijn vraag is dus, minister: welke beslissingen zijn er genomen over de vaccinatiestrategie tegen COVID-19 op de IMC?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, we hebben zaterdag inderdaad een bijeenkomst van de IMC gehad. We hebben er vandaag nog een en de komende dagen opnieuw, omdat we naast het beheersen van de pandemie en alle beslissingen die we daarrond moeten nemen, natuurlijk de voorbereidingen aan het treffen zijn voor de vaccinatie, die hopelijk het begin van het eind van deze pandemie zal inluiden.

Wat zijn nu de beslissingen die we daarrond al genomen hebben? Wel, het aankopen van de vaccins gebeurt door België binnen een Europese aankoopprocedure. De Europese Commissie onderhandelt daarbij in naam van de lidstaten met de verschillende bedrijven.

Collega's, u hebt er terecht op gewezen dat het aankopen van de vaccins nog maar het begin is. Het hele logistieke proces dat daarop volgt, is heel belangrijk. Daarom hebben we op de IMC al een aantal basisprincipes naar voren geschoven. Ten eerste is het de bedoeling om minstens 70 procent van de bevolking te vaccineren. Dat zal vrijwillig gebeuren. En het zal ook gratis zijn, om ervoor te zorgen dat geen enkele burger wat dat betreft drempels ervaart. De prioritaire groepen zullen bepaald worden op basis van wetenschappelijke adviezen, maar ook een stuk op basis van maatschappelijk debat. Van die wetenschappelijke adviezen hebben we er al een aantal – denk aan wat de Hoge Gezondheidsraad daarover gezegd heeft –, maar er zijn ook nog het European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC), de Wereldgezondheidsorganisatie en een aantal andere organisaties die ons daar op basis van de laatst beschikbare wetenschappelijke informatie in zullen begeleiden. We spreken vandaag immers over vaccins, we lezen in de kranten regelmatig goed nieuws over dit of dat vaccin, maar het gaat wel telkens over vaccins met andere karakteristieken. We moeten zeer goed inschatten welke vaccins we specifiek gaan inzetten en op welke manier. Ook het logistieke proces zal daar voor een stuk van afhangen. Het ene vaccin moet bijvoorbeeld diepgevroren bewaard worden, terwijl dat voor het andere niet nodig is.

Die vaccins zullen wellicht in multidosesflacons worden geleverd, niet in individuele zoals bij de traditionele grieprik. Dat betekent ook dat we op de een of andere manier een collectief proces zullen moeten organiseren om te kunnen vaccineren, niet alleen omdat we ambiëren 70 procent van de mensen te vaccineren, maar ook omdat de hele logistieke operatie op die manier georganiseerd zal moeten worden. Dat zal dus de eerste focus zijn: hoe kunnen we zoveel mogelijk burgers gegroepeerd vaccineren?

Sciensano en het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) werken samen aan een surveillanceplan. Hiervoor zal ook

gebruik gemaakt worden van het Vlaamse Vaccinnet, want, zoals u terecht hebt gesteld, is registratie ontzettend belangrijk. De andere deelstaten hebben niet zoiets als Vaccinnet en hebben gevraagd of ze gebruik kunnen maken van het Vlaamse Vaccinnet. Uiteraard staan wij daarvoor open.

Het hele programma zal mee gefinancierd worden door de federale overheid en de deelstaten. Daar zullen een aantal afspraken over moeten worden gemaakt.

'Last but not least': de coördinatie zal gebeuren door een taskforce die de operationalisering in de schoot van het regeringscommissariaat voor zijn rekening zal nemen.

Maaike De Rudder (CD&V): Net zoals vorige week naar aanleiding van de vraag van collega Saeys, is gebleken dat het heel belangrijk is om de vaccinatie-strategie goed voor te bereiden. Mijn insteek van de vraag van vandaag was vooral de campagne hier rond. Daarom vraag ik me ook af of het geen idee is om in de campagne in te spelen op de inenting van kinderen tegen kinderziekten. Bijna iedere ouder vindt dat toch ook vanzelfsprekend. Kunnen we die bewustwording ook doortrekken naar de inenting tegen corona en dit ook meenemen naar de campagne? Bepaalde ziektes zijn nagenoeg uitgeroeid dankzij de grootschalige vaccinatie. Dit trachten we toch ook wel te doen met het coronavirus. De bewustwording dat hoe meer mensen zich laten vaccineren, hoe beter dat is, is heel belangrijk. Een belangrijke zin is: mensen worden niet herinnerd aan alles wat we dankzij vaccinatie vandaag kunnen. Dat is belangrijk om mee te nemen in heel de campagne die we binnenkort zullen uitzetten.

Lorin Parys (N-VA): Minister, dank u voor het antwoord. Ik maak me eerst en vooral zorgen over de beschikbaarheid van die 1 millimeterspuitjes. Dat blijkt vandaag wereldwijd een probleem te zijn. Wat wordt daaraan gedaan? Welke stappen nemen we om daaraan tegemoet te komen?

70 percent vrijwillige vaccinatiegraad lijken we in Vlaanderen gemakkelijk te halen. Niet in alle landsdelen is men even vaccinatiebereid. Dus is het belangrijk dat er een absoluut vertrouwen is in het proces. Daarvoor is er heel veel transparantie nodig. U hebt juist gezegd dat er een wetenschappelijk advies komt over welke doelgroepen eerst worden gevaccineerd, maar dan zal er nog een maatschappelijk debat moeten worden gevoerd – dat hebt u heel juist gezegd, minister – omdat de wetenschappers het niet allemaal eens zijn over wie nu eerst moet worden gevaccineerd.

Ik vind het goed dat Vlaanderen zijn expertise op het vlak van vaccins en vaccinatiecampagnes ter beschikking stelt en dat we Vaccinnet ook ter beschikking stellen van de andere landsdelen zodat zij kunnen gebruikmaken van wat hier is ontwikkeld zodat we goed registreren en een goed proces hebben om die vaccins effectief te maken. Minister, mijn vraag gaat over de timing. Zullen we in januari klaar zijn om zeker te zijn dat we bij de eerste vaccins klaarstaan?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, het vaccin komt steeds dichterbij. Vlaanderen is verantwoordelijk voor de verdeling ervan en de logistieke operatie die daarmee gepaard gaat. Een grootschalige vaccinatiecampagne is een onderdeel van de preventieve gezondheidszorg. In die zin maak ik me wat zorgen, omdat we in België en ook in Vlaanderen beginnen met een achterstand. De preventieve gezondheidszorg is eigenlijk al jaren stiefmoederlijk behandeld. Daar wordt de laatste jaren zelfs op bespaard. Er was recent nog een brief van heel wat experts en specialisten die vragen om een groter budget te voorzien voor preventie, net vanwege het belang van preventieve gezondheidsdiensten. Maar dat maakt wel dat we beginnen met een achterstand, want we hebben vandaag

in Vlaanderen geen preventieve gezondheidsdiensten ingebed in wijken en gemeenten om zo'n vaccinatiecampagne mee te helpen uitvoeren. Is het een idee om zoals in andere landen ook dat verder uit te werken en in de toekomst te zorgen dat we preventieve gezondheidscentra hebben die bijvoorbeeld zo'n diensten kunnen uitbouwen? We beginnen nu met eerstelijnszones, maar dat zou nog verder moeten worden uitgebouwd.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dit is een zeer terechte vraag van de collega's. We hadden het er vorige week ook al over. Toen heb ik opgemerkt dat uw antwoord relatief vaag was. We zijn nu een week later en ik ben blij vast te stellen dat er al wat meer antwoorden zijn. Toch zit ik nog met twee grote vragen. Enerzijds is dat ons antwoord op de grote antivaxbeweging. Ik denk dat er een sterke socialemediastrategie nodig zal zijn, want sociale media spelen een zeer belangrijke rol in het creëren van die gevoelens en bezorgdheden over het vaccin. Het gaat er niet alleen over om de juiste wetenschappelijke adviezen te hebben, maar ook over een zeer slimme en strategische communicatiecampagne daaromtrent.

En twee – en dat is eerder een vraag – op welke manier wordt er rekening gehouden met de onduidelijkheid die er op dit moment lijkt te zijn over de werkzaamheidsduur van een vaccin? Dat kan het proces namelijk fundamenteel veranderen. Of het vaccin een halfjaar geldig is of een jaar, heeft een gigantische impact op het proces. In welk mate houdt u daarmee rekening bij de scenario's?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Collega's, ik wil twee kleine dingen aanvullen. Ten eerste, wat betreft de vaccins zal de vraag niet alleen zijn: wie is er eerst? Maar de vraag zal ook zijn: welk vaccin is voor wie het best geschikt? En elk vaccin heeft kleine lettertjes over hoe je het moet bewaren en voor wie het het best geschikt is. Een aantal dingen kunnen al worden voorbereid in de vaccinatiestrategie, maar een aantal zaken zullen pas later duidelijk kunnen worden.

Wat het andere aspect betreft, over de vaccinatiebereidheid, heb ik vorige week al aandacht gevraagd in de plenaire vergadering. Als ik vandaag in de krant lees welke redenen sommige mensen aangeven om niet te willen gevaccineerd worden, denk ik dat er ook in Vlaanderen nog heel veel werk is. Want het is heel erg belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen ervan kunnen overtuigen zich te laten vaccineren. Ik volg collega Vaneekhout: het zal op verschillende fronten moeten gebeuren, ook op de sociale media. Want het is echt hallucinant wat je soms ziet passeren en wat mensen soms verzinnen om andere mensen ervan te overtuigen zich niet te laten vaccineren.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, in elk geval moeten we proberen de chaos waarmee we geconfronteerd zijn geweest bij de opstart van de contactopsporing te allen prijze te vermijden. Het is te belangrijk.

We zijn er ons evenwel van bewust dat het geen evidentie zal zijn om deze hele strategie, campagne en logistieke keten op te zetten en uit te rollen. De collega's gaven hier al heel wat praktische problemen aan die mogelijk ons pad zullen kruisen.

Reeds op 19 mei vroeg ik u in de commissie Welzijn te starten met de voorbereidingen voor het vaccinatiegebeuren. Want we willen inderdaad – u haalt het zelf aan – de wetenschappers een stem geven, maar we willen bijvoorbeeld ook

de ethici betrekken bij het vastleggen van de strategie en de prioriteiten bij de vaccinatie. Ook moeten we tijdig de campagne voorbereiden en op poten zetten.

Minister Beke, ik heb een heel simpele vraag. Is er, nu het vaccin sneller beschikbaar zal zijn dan oorspronkelijk voorzien, nog tijd genoeg om zowel strategie, campagne, als het logistieke gebeuren volledig uit te rollen? Kunt u met de hand op het hart zeggen dat dat geen probleem zal zijn?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik ben alleszins heel tevreden dat er, na mijn identieke vraag in de plenaire vergadering zes dagen geleden, toch al zaken zijn veranderd. We hebben het er gisteren ook over gehad in de commissie. Het zal inderdaad een huzarenstukje zijn. We hebben er toen ook op gewezen dat de ethische kwesties wel zeker aan bod zullen komen: wie wordt er prioritair gevaccineerd, wie valt er onder de gezondheidswerkers, hoe kunnen we onze meest kwetsbaren het best beschermen? Er zal daarmee ook een heel logistieke operatie gepaard gaan, afhankelijk van welk vaccin. Het is een zeer moeilijk traject, maar we moeten ervoor zorgen dat we zeker in maart klaarstaan om te starten met onze prioritaire groepen.

Minister Wouter Beke: Collega's, we stellen alles in het werk om, wanneer de vaccins toebedeeld zouden worden, het hele proces van de aankoop, de distributie en het toedienen op een goede manier te kunnen organiseren. Zoals gezegd, hebben we daar, met de interministeriële conferenties, al heel wat vergaderingen over gehouden. Op de interministeriële conferentie van vandaag hebben we beslist om in te tekenen op de aankoop van de kandidaat-vaccins van Pfizer-BioNTech. Dat is één.

Twee, communicatie, informeren, sensibiliseren, is, collega De Rudder en andere collega's, van ontzettend groot belang. We zullen dat uiteraard ook doen. We moeten de mensen informeren en sensibiliseren. In Vlaanderen hebben we daar op zich wel een goede traditie in. In vergelijking met andere landen hebben wij een hoge vaccinatiegraad. Ook hebben we Vaccinnet. We hebben in Vlaanderen dus heel wat dingen die we vandaag – godzijdank – kunnen inzetten. En we zeggen graag aan de andere deelstaten: als jullie daarvan gebruik willen maken, doe dat.

We hebben ook de website www.laatjevaccineren.be. Ook op dat vlak hebben we heel wat instrumenten die we nu massief moeten inzetten. Tijdens de interministeriële conferentie is afgesproken dat we dat niet alleen zullen doen. We zullen dat samen doen. Het wordt een combinatie. Er komt een grote, algemene campagne om te informeren, te mobiliseren en te sensibiliseren in verband met het belang en het verloop van vaccinaties.

Ik kan vandaag nog niet op alle elementen en punten ingaan. We moeten rekening houden met een aantal onbekenden, zoals de vraag om welk vaccin het gaat, hoe vaak het moet worden toegediend, hoe het moet worden toegediend en wat de mogelijke bijwerkingen zijn. Er zijn heel wat begrijpelijke vragen, maar, onder voorbehoud van die onbekenden, nemen we nu wel alle mogelijke voorbereidingen.

Mijnheer Parys, het gaat niet enkel om het vaccin, maar ook om het toedieningsmateriaal. U hebt terecht uw bezorgdheid geuit. Ons land heeft ingetekend op een joint procurement van de Europese Commissie om het nodige materiaal te kunnen aankopen. Het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) heeft bijkomend een openbare aanbesteding voor de aankoop van het injectiemateriaal georganiseerd. De deelstaten en de federale overheid zullen op een bepaald ogenblik moeten afspreken hoe we dit verrekenen, maar volgens mij is dat nu het minste van onze zorgen.

We bereiden ons voor. We hebben in Vlaanderen een traditie en we hebben hier in het verleden al succes mee geoogst. We doen dit samen met de andere regio's en met de federale overheid. Buiten het logistieke proces, is het informeren, sensibiliseren en mobiliseren misschien wel het belangrijkste. Verschillende Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben het al naar voren gebracht. Zodra het moet gebeuren, moeten we de mensen vragen zich te laten vaccineren.

Maaïke De Rudder (CD&V): Ik denk dat iedereen het ermee eens is dat de vaccinatiestrategie een belangrijk item wordt. Het zal van groot belang zijn de bevolking te sensibiliseren en bewust te maken van de noodzaak van vaccinatie om voldoende groepsimmunitet te bereiken. Er is een belangrijke rol voor de media weggelegd. Zoals gezegd, is een positieve berichtgeving over het vaccin en de vaccinatiestrategie zeer belangrijk. We moeten gaan voor een grootschalig bereik, zodat we het virus op die manier hopelijk klein kunnen krijgen.

Lorin Parys (N-VA): Het is belangrijk dat we de anti-vaxxers, die daarnet al zijn aangehaald, overwinnen. Dat is een beweging die in onze samenleving aan kracht wint. Ik doe een oproep aan alle Vlaamse volksvertegenwoordigers. Ik kijk niet toevallig naar mijn linkerkant. Iedereen in het Vlaams Parlement zou het belang van een goede vaccinatie moeten uitdragen. Als een politicus van het Vlaams Belang op sociale media een post plaatst waarin een grote duim wordt gegeven aan iemand die stelt dat hij zich nooit zal laten vaccineren omdat hij aan sport doet en geen virusdeeltjes bij hemzelf zal laten inspuiten, zetten we natuurlijk een stap terug in de strijd tegen het coronavirus. Dit is een warme oproep.

Ik ben voor een interfederale aanpak, maar het mag geen herhaling van de mondknaskerssaga worden. We moeten in januari 2021 klaar zijn, maar we moeten ervoor zorgen dat we alternatieve oplossingen hebben als een wiel van de wagen loskomt. Tijdens het moeilijke logistieke proces dat voor ons ligt, moeten we ook alternatieven achter de hand houden.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het woonzorgcentra-rapport van Amnesty International

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het rapport van Amnesty International en de situatie in de woonzorgcentra

ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het rapport van Amnesty International over mensenrechtenschendingen in de woonzorgcentra tijdens de eerste golf van de coronapandemie

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): "Ik kom die kamer in. Daar ligt mijn schoonmoeder, uitgemergeld. Toen ik haar wou laten drinken en rechtop zette, zag ik dat haar ruggengraat twee centimeter uitstak. Ik riep meteen een dokter. Hij stelde vast dat ze helemaal uitgedroogd was. Anderhalve week zou ze geen water gehad hebben. De verpleegster kwam langs en zei: Mijn collega is ziek en ik sta hier alleen voor twintig mensen." De vrouw stierf twee dagen later.

Als ik met vrienden en collega's over hun ouders, grootouders, nonkels of tantes in een woonzorgcentrum spreek, hoor ik dat dit geen alleenstaande anekdote is.

Iedereen kent die verhalen uit zijn eigen omgeving. De getuigenissen die de Vlaamse Ombudsdienst heeft verzameld, de eerdere rapporten en het rapport van Amnesty International bevestigen de toestanden in onze woonzorgcentra steeds opnieuw.

Wat is dan uw reactie? 'Daar hebben we het al over gehad.' 'Over naar de orde van de dag', horen we dan bijna. Maar sta hier toch eens bij stil: Amnesty International maakt na Artsen Zonder Grenzen een uitgebreid verslag over mensenrechtenschendingen en zelfs over folteringen in onze Vlaamse woonzorgcentra.

Minister, wij denken dat excuses nu echt wel op hun plaats zijn. Diepe en oprechte excuses voor wat er onder uw beleid gebeurd is in de woonzorgcentra. Excuses aan de bewoners en aan hun families voor het ondraaglijk lijden dat zij hebben ondergaan, maar ook excuses aan het personeel dat tot het uiterste ging en gaat om ondanks alles zorg te blijven dragen voor onze families. Zij treffen voor alle duidelijkheid geen schuld voor wat er is gebeurd, zij deden – en ze doen dat nog steeds – in moeilijke omstandigheden wat ze konden, en vaak is dat veel meer dan wat ze konden. Het fundamentele probleem is de onderwaardering en onderbezetting in onze woonzorgcentra. Die is er nog steeds. Terwijl er federaal allang een zorgakkoord is en de mensen in de frontlinie van de Federale Regering zelfs nog een terecht extraatje hebben gekregen of zullen krijgen, zitten de onderhandelingen op Vlaams niveau in het slop.

Welke maatregelen zult u nemen om meer handen aan het bed te garanderen en zo de woonzorgcentra onmiddellijk te versterken om aan alle senioren structureel de zorg te bieden die ze verdienen?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, er is een rapport van Amnesty International verschenen over mensenrechtenschendingen en dat gaat niet over mensenrechtenschendingen in het buitenland, maar over mensenrechtenschendingen in België. Zij zeggen dat de mensenrechten van de bewoners van de woonzorgcentra geschonden zijn, dat er gefaald is om de meest kwetsbare mensen in onze samenleving te beschermen. Minister, dat is niet de verantwoordelijkheid van het zorgpersoneel dat zich in deze crisis driedubbel geplooid heeft. Dat is wel de politieke verantwoordelijkheid van u, minister, en van de Vlaamse Regering. Wat was uw reactie op het rapport? U zegt dat we zonder wapens naar het front moesten. 'We' moesten zonder wapens naar het front. Minister, het was het zorgpersoneel dat zonder wapens naar het front werd gestuurd. U, minister, bent de generaal die die mensen heeft gestuurd.

U zegt bovendien dat we uit de eerste golf lessen hebben geleerd. Het rapport zegt dat een belangrijke en cruciale beschermingsmaatregel tegen de coronapandemie preventieve testing was. Het rapport zegt dat men daar veel te laat mee gestart is. Pas in augustus is men daarmee begonnen. Vervolgens is die preventieve testing eind september alweer opgeschort en is die voor een hele maand gestopt. Een andere zeer belangrijke maatregel tegen het virus is voldoende personeel. Het rapport spreekt van zorgwerkers die overbevraagd zijn door grote personeelstekorten. Als ik spreek met de mensen die in de woonzorgcentra werken, minister, dan zeggen zij dat ze tijdens de eerste golf regelmatig alleen op de gang stonden. Tijdens de tweede golf is dat opnieuw zo. Zij staan alleen op de gang. Dat is een groot probleem. Een verpleger zei mij maandag nog...

De voorzitter: Uw vraag luidt, mevrouw Vandecasteele?

Lise Vandecasteele (PVDA): Wat is uw reactie op het rapport? Zult u eindelijk het nodige ondernemen om de zorg te financieren?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, de dramatische gebeurtenissen in onze woonzorgcentra tijdens de eerste coronagolf blijven u constant achtervolgen. Kritiek komt zowel van de media, het rapport van Artsen Zonder Grenzen, de commissie Welzijn en de mensen thuis. Nu is er het vernietigende rapport van Amnesty International Vlaanderen. Het rapport windt er helemaal geen doekjes om. De aanpak door de overheid kwam neer op een ernstige schending van de mensenrechten. Basisrechten als het recht op gezondheid en zelfs het recht op leven werden geschonden. De verschillende overheden, en daarmee bedoelen ze ook u, minister Beke, hebben aan hun plichten en verantwoordelijkheden verzaakt. Als uitsmijter lezen we dan nog: iedereen bevoegd, niemand verantwoordelijk.

We moeten met het rapport van Amnesty International in de hand van manifeste beleidsfouten spreken. Ik som er kort enkele op: bewoners werden verwaarloosd, onder andere door een structurele onderbemanning van onze woonzorgcentra. Onze woonzorgcentra waren door onze overheid ook niet voorbereid op dergelijke epidemieën en uitbraken. Nochtans werd hierover al in 2006 een rapport opgeleverd. Daarnaast waren er de vrijheidsbeperkingen waarbij de bewoners werden geïsoleerd van de buitenwereld, maar zelfs ook van hun eigen burens in de gang waar ze woonden. De toegang tot de ziekenhuizen was moeilijk en soms zelfs onmogelijk. Het overbevraagde personeel moest het niet alleen doen met te weinig collega's op de werkvloer, maar ook met onvoldoende beschermingsmiddelen.

Minister, dit rapport is droeve lectuur om te lezen. Het is dubbel pijnlijk dat Amnesty International Vlaanderen hiermee nogmaals voor eigen deur veegt inzake de mensenrechten, de mensenrechten van onze ouderen.

De uitsmijter snijdt er ook heel diep in. Daarin staat: "Er werd pas actie ondernomen door de regering toen de tragedie publiek aan de kaak werd gesteld en het ergste van de eerste golf van de pandemie reeds voorbij was." Minister, ik ben uitermate benieuwd naar uw reactie op dit vernietigende rapport.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik wil beginnen met een woord van appreciatie voor het snelle werk van het personeel dat zich al vanaf het begin van deze crisis uitermate consciëntieus inzet, in moeilijke omstandigheden, voor alle bewoners van woonzorgcentra en in andere collectiviteiten als gehandicaptenvoorzieningen.

Daarnaast wil ik ook een woord van appreciatie richten naar het snelle werk dat jullie, en wij hier, in het parlement samen gedaan hebben. Voor de zomer heeft collega Rzoska, voorzitter van de commissie, 95 aanbevelingen gegeven aan de regering. Met die 95 aanbevelingen zijn we heel nauwgezet aan de slag gegaan. Het zijn 95 aanbevelingen om ervoor te zorgen dat wat in de eerste golf gebeurde, ons nu niet meer zou kunnen overkomen. We hebben dat ook gedaan. Als we het verschil opmaken tussen de eerste en de tweede golf, denk ik dat we daar ook de resultaten van zien. Dat is collectief werk, over partijgrenzen heen, in een samenwerkingsverband tussen meerderheid en oppositie, tussen het parlement en de regering, om ervoor te zorgen dat wat in de eerste golf gebeurde, in de tweede golf niet meer kan gebeuren. Dat was dus mijn reactie op dat rapport.

Ik heb dat rapport gelezen. Natuurlijk maakt dat een diepe indruk, omdat dat opnieuw een bevestiging is geweest van de vele getuigenissen die hier ook tijdens het eerste gedeelte van de ad-hoccommissie naar voren zijn gekomen. Natuurlijk was dat ook een bevestiging van de aanbevelingen die in de commissie, in dit

parlement goedgekeurd werden met de boodschap: 'Dit mag niet meer gebeuren. Hiermee moeten we aan de slag.'

De verschillen zijn er wel. Hadden we in de eerste golf geen of onvoldoende beschermingsmateriaal? Ja, dat is zo, absoluut. Dat heb ik hier al meerdere keren gezegd. Dat hebben we nu in de tweede golf wel. We hebben voorraden op het terrein en we hebben centrale voorraden als die nodig zijn.

Was testen een probleem in het begin? Ja, absoluut. Er waren 4000 testen voor heel België. Alleen mensen met symptomen werden getest. Dat was natuurlijk een probleem. Vandaag zitten we aan een capaciteit van 70.000 tot 80.000 testen. Vandaag alleen al worden er 20.000 tot 30.000 bewoners en personeelsleden om de 14 dagen getest. Het klopt niet dat we pas in augustus preventief beginnen te testen zijn. Op het ogenblik dat het federale platform klaar was, begin april, zijn we onmiddellijk in alle woonzorgcentra gaan testen. Dat heeft ongeveer een maand geduurd, ja, toen de labocapaciteit er was. Maar ik ben niet verantwoordelijk voor die labocapaciteit. We hebben er wel samen aan gewerkt. Op de interministeriële conferenties hebben we daarop aangedrongen en uiteindelijk is die er ook gekomen. We hebben gezegd: we moeten zorgen dat die testcapaciteit daarvoor ingezet kan worden. Ook op het ogenblik dat die testcapaciteit in de problemen dreigde te komen, een paar weken terug, eind oktober, toen we aan 20.000 tot 22.000 besmettingen per dag zaten, hebben we gezegd dat we gaan prioriteren. Dat waren moeilijke keuzes : hoogrisicocontacten niet meer testen om ervoor te zorgen dat we in de woonzorgcentra wel zouden kunnen blijven testen. We zijn uitbraakgericht blijven testen in de woonzorgcentra. We hebben gezegd dat de preventieve testen opnieuw prioritair blijven. Die worden vandaag opnieuw uitgevoerd.

Verder zijn er richtlijnen voor ziekenhuisopnames. Ik heb zelf met de gerieters afspraken gemaakt over de richtlijnen die er moeten zijn opdat wat in april naar voren is gekomen en de manier waarop dat in de media werd gebracht, zich niet zou herhalen. Ook daar hebben we lessen uit getrokken.

Wat het bezoekverbod betreft, kreeg ik nu eens het verwijt dat ik soms te traag was en dan weer dat we dit nooit hadden mogen doen. Ik heb hier al in het parlement gezegd dat ik daar op het moment dat de koepels me dat kwamen vragen, over heb getwijfeld. Ik heb daar uren over getwijfeld, geen dagen maar uren omdat ik heel goed wist dat dit niet voor veertien dagen zou zijn maar voor acht à negen weken en dat dit dus een impact zou hebben. Maar we hadden op dat moment geen andere keuze, omdat er onvoldoende beschermingsmaatregelen en geen testen waren. We hebben allemaal samen gezegd dat we dit niet herhaald willen zien, en dat blijft ook mijn adagium. We moeten dat maximaal vermijden, bezoek moet blijvend mogelijk zijn.

Er zijn allerlei zaken uit die eerste fase waar we lessen uit hebben getrokken voor die tweede golf. De besmettingen houden we niet tegen. De toename van het aantal besmettingen in de samenleving dit najaar – en daar hebben we in dit parlement ook al vaak over gesproken – was een enorm risico voor onze woonzorgcentra. En er zijn veel besmettingen in die woonzorgcentra, ook tijdens het tweede golf, maar het grote verschil is toch wel dat de mensen op het terrein die oorlog op een meer voorbereide manier hebben kunnen doorstaan, en daarvoor alle respect en appreciatie.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, we hebben inderdaad samen, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, aanbevelingen geformuleerd. En ja, er zijn nu wel voldoende beschermingsmiddelen en ja, er zijn nu betere richtlijnen, maar een van de belangrijkste aanbevelingen was ook om snel werk te maken van een sociaal akkoord. Het grote probleem op het terrein nu is dat er nog altijd veel te

weinig handen zijn om de zorg te bieden die men zou willen bieden. Het zorgpersoneel begint stilaan echt boos te worden, omdat die onderhandelingen maar niet vlotten en omdat ze zien dat hun federale collega's wel de appreciatie krijgen die ze verdienen. Ze hebben gezien dat zij een consumptiecheque hebben gekregen en dat daar al sinds begin juli een sociaal akkoord is. Ze krijgen nu ook nog een verdiende premie van 1000 euro, maar het Vlaamse zorgpersoneel blijft voorlopig met lege handen achter. Hier kan er zelfs geen sorry of simpel excuus af voor wat ze hebben meegemaakt tijdens de eerste golf en nu nog meemaken, niet aan de mensen zelf, niet aan de familie en niet aan het personeel. Daarom wil ik met aandrang vragen, minister, of u kunt garanderen dat er voldoende geld zal worden vrijgemaakt om al het Vlaamse zorgpersoneel, en niet alleen de mensen in de woonzorg, te geven waar het recht op heeft: de werklust verlagen, meer handen aan het bed, en, zoals u ook hebt beloofd, de wachtlijsten terugdringen.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, opnieuw blijkt dat u uw politieke verantwoordelijkheid niet wilt opnemen. Wij zullen onze vraag herhalen voor een echte onderzoekscommissie, net omdat de politieke verantwoordelijkheid moet worden aangewezen en de juiste conclusies moeten worden getrokken. U fietst opnieuw om de hete brij heen. De preventieve testings zijn stopgezet in oktober, er is vandaag opnieuw onvoldoende personeel op de werkvloer, er is niet meer personeel dan tijdens de eerste golf. Dat zijn heel belangrijke maatregelen die hadden moeten worden genomen.

Minister, de coronacrisis heeft de problemen in de zorg niet voor de eerste keer blootgelegd. Die problemen zijn structureel en historisch. Er is een historische onderfinanciering die vandaag moet worden weggewerkt. Niet alleen bengelt België achteraan voor de aanpak van de coronacrisis, maar ook voor de inzet van personeel en de ouderenzorg. Landen als Zweden en Noorwegen zetten dubbel zoveel personeel in op de werkvloer als in België. Minister, is dit een wake-upcall en zult u werkelijk een investering doen, niet van 500 miljoen euro – want dat is onvoldoende –, maar wel van 1,3 miljard euro in de zorg?

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, u start inderdaad met de mensen uit de zorg te bedanken. Uiteraard, maar ik zou u aanraden dat niet alleen met woorden te doen maar ook met daden, en de lopende sociale onderhandelingen aan te grijpen om dat te tonen. Dicht die loonkloof met de federale collega's in de zorg, geef een gelijke blijk van waardering in de vorm van een premie en zorg ook voor genoeg personeel op de werkvloer. Dat is hun belangrijkste eis.

Minister, wanneer zult u eindelijk erkennen dat u fouten hebt gemaakt, dat u te laat in actie bent geschoten? U zegt dat u lessen hebt getrokken, maar u zegt niet dat u in de fout bent gegaan.

En u bent het ook niet van plan, dat is nu wel duidelijk. Het is een vorm van struisvogelpolitiek, het is uw steeds terugkerende verdedigingsstrategie. Ik verwees naar de Panoreportage over de mondkmaskers waarbij u eerst uit de lucht viel, en zich dan retorisch de vraag stelde of er eigenlijk wel tekorten waren geweest.

Toen hebt u Vlaanderen over u heen gekregen, het zal nu niet anders zijn. Voor ons is de conclusie dat een parlementaire onderzoekscommissie hier op haar plaats is. Daarvoor waren we van in het begin vragende partij. Minister Beke, dan zal duidelijk zijn dat naast u, de hele regering-Jambon dit lijdzaam ondergaat.

De voorzitter: Mijnheer De Reuse, uw tijd is echt om.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Collega Parys, wekelijks volgt u onze partij op, misschien gaat u beter achter uw minister staan.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, wat de pers, de coronacommissie en Amnesty de voorbije weken, dagen en maanden hebben blootgelegd, is simpelweg schandelijk en onverdedigbaar. Alle slachtoffers en hun omgeving, maar ook het zorgpersoneel verdienen meer erkenning en empathie, en ja, ook excuses. Uw beleid heeft gefaald, structureel en tijdens de crisis.

Wat even schandelijk en onverdedigbaar is, is dat we acht maanden geleden allemaal samen stonden te applaudisseren met u op kop, en dat we acht maanden later nog geen enkele stap vooruit hebben gezet in structurele investeringen. De vakbonden hebben deze week nog aangegeven dat ze dubbel zoveel budget nodig achten om de noden van het sociaal akkoord in de komende periode in te vullen.

Vandaar een zeer eenvoudige vraag: hoe ver staat u met het sociaal akkoord en zult u zorgen dat die dubbele middelen worden vrijgemaakt om te doen wat nodig is om onze zorgsector op hetzelfde niveau als het federale niveau te brengen?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, wat we in het rapport lezen, herken ik volledig in de hoorzittingen die we hebben gehouden in de coronacommissie, alsook in de getuigenissen bij de ombudsdienst. Toen we dat hier hoorden, kon ik geen woord meer uitbrengen. Ik was daar enorm door geraakt. Het zijn zaken die in het verleden zijn gebeurd en die we moeten erkennen. We moeten er vooral voor zorgen dat dat in de toekomst niet meer gebeurt.

Er zijn al zaken gedaan zoals de testings, persoonlijk beschermingsmateriaal, vrijwilligers die worden opgetrommeld, en dat is heel belangrijk, maar we moeten er echt voor zorgen dat het fysiek en mentaal welzijn van onze ouderen in de toekomst wordt gegarandeerd.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): In de coronacommissie hebben we inderdaad getuigenissen gehoord die iedereen heel sterk hebben aangegrepen. Het rapport van Amnesty bevestigt nu ook die getuigenissen. In de coronacommissie hebben we, meerderheid en oppositie samen, 95 aanbevelingen opgesteld en we hebben dat prioritair gedaan voor de ouderensector. Het beleid en iedereen die actief is in de zorg, zijn daar ook dadelijk mee aan de slag gegaan om zulke situaties in de toekomst te vermijden.

Vandaag geven zorgmedewerkers ook weer het beste van zichzelf. Wat we nu kunnen missen, is concurrentie tussen verschillende zorgmedewerkers. We hebben immers geen eersteklas- of tweedeklaszorgmedewerkers, we hebben alleen maar ereklassers. Vandaar mijn pleidooi om overleg te plegen, ook door verschillende overheden, ook met verschillende sectoren, om zo te komen tot totale oplossingen over hoe we onze waardering kunnen uiten.

Minister, ik wens u ook heel veel succes met het sociaal overleg om op korte termijn te komen tot een sociaal akkoord.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Wat het rapport van Amnesty International blootlegt, is de situatie in onze woonzorgcentra en die is schokkend geweest, maar niet nieuw. We hebben die situatie in de coronacommissie al op ons bord gekregen en we

hebben er bijna honderd aanbevelingen voor gemaakt opdat dit niet opnieuw zou gebeuren. Dat is trouwens ook wat in het rapport staat, dat sommige zaken die zeer problematisch waren in de eerste pandemie, opgelost lijken te zijn, en andere zoals de testcapaciteit, zeer dringend blijven en onmiddellijk moeten worden aangepakt. Zo staat het in dat rapport.

Testen is geen Vlaamse bevoegdheid. Waar we zelf bevoegd voor zijn, moeten we inderdaad beter doen. We hebben nu voldoende beschermingsmateriaal, we hebben dijken gebouwd rond de woonzorgcentra, dus daar is zeker een stap vooruit gezet.

De collega's hebben verwezen naar de loononderhandelingen die bezig zijn. De belofte van deze regering is heel erg duidelijk: een stevige koopkrachtverhoging.

De voorzitter: Dat is inderdaad duidelijk.

Lorin Parys (N-VA): En eenzelfde speelveld en verloning voor het personeel in de woonzorgcentra als in de ziekenhuizen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega De Reuse, u stelt de vraag: heb ik fouten gemaakt? Uiteraard heb ik fouten gemaakt. Uiteraard heb ik bepaalde inschattingen gemaakt op basis van informatie die er toen was en die we, achteraf bekeken, misschien anders hadden moeten maken. We hebben er al vaak over gesproken. We hebben daaruit lering en lessen getrokken in aanbevelingen. Dit parlement heeft de aanbevelingen gemaakt en aan ons gegeven. Dat is het enige parlement dat dat al gedaan heeft. Dat is in de andere parlementen nog niet gebeurd, in dit parlement wel. We zijn er al in de zomer, nog voordat het aan bod is gekomen in deze plenaire vergadering, mee aan de slag gegaan. Ik raad u aan om de cijfers van de tweede golf tussen de regio's te vergelijken in de woonzorgcentra en in de algemene populatie. Dus ja, in die eerste golf hebben we fouten gemaakt. We hebben daar lering uit getrokken.

Ik heb naar aanleiding van het rapport van Amnesty International – en nog eens: daar staan schrijnende dingen in – veel reacties gekregen van mensen die werken in de zorg en in de woonzorgcentra en die zeggen: 'We hebben het allerbeste gedaan en dat wordt in deze rapporten niet vermeld. Elke dag hebben we daar in de frontlinie gestaan met de tekorten die er waren, maar we hebben ons wel maximaal ingezet. We hebben de mensen in de woonzorgcentra niet verwaarloosd. We hebben ze niet alleen op de kamer gelaten. We hebben ze niet laten uitdrogen. We stonden daar 's morgens, 's middags en 's avonds. We stonden daar zeven dagen op zeven.' Voor die duizenden mensen: die hebben geen fouten gemaakt, die hebben het beste van zichzelf gegeven. En daar moeten we inderdaad niet alleen voor applaudisseren, dat moeten we ook honoreren. En dat honoreren gaan we ook doen.

Collega Anaf, u zegt dat er een federaal akkoord is. Dat klopt. Er is een federaal akkoord en in Vlaanderen is er nog geen akkoord. Er is een federaal akkoord dat zegt dat vanaf juli – niet vanaf januari, maar vanaf juli – dat sociaal akkoord zal ingaan. In de begroting is dat ook zo weergegeven: 350 miljoen euro in 2021, 600 miljoen euro in 2022.

We hebben afgesproken dat we zouden zorgen dat we dit jaar een sociaal akkoord zullen sluiten om volgend jaar te laten ingaan. We hebben heel goed geluisterd naar die sociale partners. Ik vind het een beetje vreemd dat jullie hier komen zeggen: 'Ga jij ook een premie geven, ga jij ook een cadeaubon geven?' Ik heb hier de brieven van de vakbonden, van de rode en van de groene vakbonden, en wat zeggen die? 'Een cadeaubon, een premie, dat is behoorlijk

cynisch. Dat slaat als een tang op een varken. Wat we vragen, is structureel. We vragen geen premie, maar we vragen structurele maatregelen.'

Dat is datgene waar we ons als Vlaamse Regering toe geëngageerd hebben: om structurele maatregelen te nemen. Dat zullen we ook doen. Ik heb hier in de zomer gezegd en ik herhaal dat hier: we kunnen ons niet permitteren dat er grote loonverschillen zouden zijn, dat er loonverschillen zouden zijn tussen een verpleegkundige in een woonzorgcentrum of in een ziekenhuis. Dat zullen we ook niet doen. Dat zullen we met sociaal overleg doen in het kader van een sociaal akkoord. Maar meer nog, we willen niet alleen een akkoord voor de woonzorgcentra. We willen ook een akkoord voor de gehandicaptensector, ook voor de jeugdhulp en voor een aantal andere sectoren.

Dat maakt het een beetje gecompliceerder. Dat maakt dat je meer tijd moet hebben, dat je meer empathie moet hebben om te luisteren naar werkgevers en werknemers om te kijken wat de echte noden zijn: de noden op het vlak van loon, de noden op het vlak van uitbreiding, de noden op het vlak van kwaliteit. En dat doen we. We hebben deze week, de minister-president en ikzelf, met de sociale partners samengezeten. We hebben een aangepast kader op tafel gelegd om tot een goed sociaal akkoord te komen, met de vaste wil om te komen tot een akkoord dat een antwoord biedt op de noden en de behoeften van het personeel en de directies van de zorg- en van de welzijnssectoren in deze moeilijke tijden.

Er zijn publieke verklaringen, er zijn beslissingen op andere niveaus, er zijn sociale verkiezingen, maar ik hoop dat iedereen het hoofd koel kan houden en dat iedereen met de dringendheid die nodig is ... Want ik voel dat natuurlijk ook, dat de mensen op het terrein zeggen: daar is er al een akkoord, wat betekent dat voor ons? Maar een akkoord op een ander, betekent niet dat je daar op 1 januari IFIC mee hebt gerealiseerd, om maar iets te zeggen. Ik hoop dat wij het hoofd koel kunnen houden en iedereen rond de tafel kunnen brengen met het aangepaste voorstel dat de regering gedaan heeft, om binnen afzienbare tijd – en wat mij betreft hoe sneller, hoe beter en hoe liever – tot een goed akkoord te kunnen komen.

Het gaat niet alleen over het sociaal akkoord en de vraag: wat als in juli de federale ziekenhuizen hun personeel dit geven, wat gaat Vlaanderen doen? Intussen zijn er ook nog wel heel wat andere zorgen en noden, bijvoorbeeld in de woonzorgcentra. De zorgen en de noden voor de inzet van het personeel, daar hebben we op 30 oktober in de schoot van de Vlaamse Regering een beslissing over genomen, met een enorme budgettaire kostprijs. Dat gaat over om en bij de 80 miljoen euro, tussen nu en eind maart. En dan zullen we dat evalueren. We doen dat om ervoor te zorgen dat bij personeelsuitval men extra mensen kan inzetten, op een soepele manier. Want dat is absoluut noodzakelijk. Ten tweede is er ook een continuïteitsborg. Dat wil zeggen dat als er leegstaande bedden zijn vanwege corona, die ook worden gecompenseerd, zodoende dat men die plaatsen kan gebruiken, bijvoorbeeld ook om te cohorteren, en dat men zich geen zorgen hoeft te maken over de financiële mogelijkheden van een woonzorgcentrum, dat het personeel die geruststelling heeft. Dat hebben we intussen beslist, in de tussentijd, minstens zo belangrijk op de korte termijn.

Op de lange termijn – wat mij betreft, niet meer de lange termijn, want de klok tikt, en dat weet ik natuurlijk zeer goed en dat weet de Vlaamse Regering ook zeer goed – hoop ik dat we het juiste kader dat we nu hebben aangebracht, een aangepast kader, ook kunnen gebruiken om dat sociaal akkoord in Vlaanderen te finaliseren.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, er zijn twee fundamentele problemen met dat sociaal akkoord.

Ten eerste is er de timing. En dan mag collega Schryvers kwaad zijn op het federale niveau omdat ze niet voldoende overleg hebben gehad met Vlaanderen en dat Vlaanderen daardoor opnieuw achter de feiten aanloopt, maar als ik het goed voorheb, was het wel minister Muylle, van uw eigen partij, die dat federale akkoord heeft afgekondigd en u daarmee in de problemen gebracht heeft, en ervoor zorgt dat al die mensen in de Vlaamse sectoren nu kwaad zijn, echt kwaad zijn.

Natuurlijk gaat het over structurele verbeteringen. Dat is waar wij hier ook al maanden voor pleiten. Maar wij vinden dat die structurele maatregel ook gepaard mag gaan met een klein extraatje voor die mensen die door uw beleid in de problemen zijn gebracht in de woonzorgcentra.

Het tweede fundamentele probleem, waar ik u al van in het begin voor waarschuw, is dat die middelen onvoldoende gaan zijn. Die gaan onvoldoende zijn voor wat u hier nu op een holle manier blijft verkondigen. U kunt met die middelen niet én alle Vlaamse zorgpersoneel geven waar het recht op heeft en het federale akkoord matchen, én meer handen in de zorg voorzien, én ook nog iets doen aan de wachtlijsten. Dat is gewoon onmogelijk. Dat zeg ik niet alleen, dat zeggen ook alle vakbonden en alle koepels. Iedereen die iets kent van de sector, weet dat dat veel en veel en veel te weinig is. Dat is het fundamentele probleem. *(Applaus bij sp.a)*

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik was maandag in een woonzorgcentrum bij ons in de buurt, waar er een uitbraak is, als huisarts op bezoek. Ik sprak een verpleger, en hij zei dat het bijzonder zwaar is, niet enkel fysiek, maar ook emotioneel. En vaak, zei hij, maakt een half uur tijd een verschil tussen leven en dood. Een half uur dat je tijd moet hebben om naast een bewoner te gaan zitten om die persoon drinken te geven, om te zorgen dat mensen kunnen drinken. En dat half uur tijd heb ik niet, zei hij. Dat is de situatie vandaag op het terrein tijdens de tweede golf.

En het gaat niet enkel om de waardering. Er is een broodnodige structurele loonsverhoging nodig voor al het zorgpersoneel. Daar ben ik het volledig mee eens. Maar daarnaast is er ook een extra personeelsinzet nodig. Dat is wat het rapport van Amnesty net duidelijk maakt: er moet een verhoging van de personeelsinzet komen. U knikt, minister, maar u voorziet onvoldoende middelen. U hebt 525 miljoen euro voorzien. Dat is enkel en alleen voor loonsverhogingen.

De voorzitter: Kunt u afronden, alstublieft?

Lise Vandecasteele (PVDA): Er is 1,3 miljard euro nodig om de zorg te geven waar ze recht op heeft, om voldoende handen op de vloer te krijgen.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, ik vraag u toch om eens een ander pad in te slaan. Erken uw fouten, verontschuldig u en verschuil u niet, zoals u net weer deed, achter de feiten die plots op uw weg kwamen. Het gaat hier wel over beleidsfouten, niet over toevalligheden die uw pad gekruist zijn. Erken uw fouten, en dan zult u pas bevrijd kunnen werken aan een goede Vlaamse zorg en alles doen wat nodig is. Want zoals u nu bezig bent, zal u dat toch blijven achtervolgen.

U wilt het niet doen, en daarom zullen wij straks inderdaad de oproep tot het instellen van een onderzoekscommissie steunen. Want enkel als alles uitgeklaard is kunnen we weer aan de slag gaan, want er ligt heel wat werk op de plank, dringend werk. Inderdaad, er is het sociaal akkoord dat nu voorbereid wordt. Er zal voor moeten worden gezorgd dat het een heel goed sociaal akkoord is, want dat akkoord zal inderdaad ook beslissen of er een witte woede zal zijn dit najaar en het komende voorjaar of niet. Maar dan is er natuurlijk ook nog veel werk aan

het invullen van de personeelsnormen, het aanpakken van de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg, de aanpak van de armoede. Kortom, de lijst is heel lang. Er is nog veel werk voor de boeg.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitroeiing van geweld tegen vrouwen

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): 25 november is elk jaar de internationale dag van de uitroeiing van geweld tegen vrouwen. Mensen dragen dan een wit lintje om mee aan te tonen dat ze zich verzetten tegen dat geweld. Ook Vrouw & Maatschappij steunt jaarlijks een actie en doet ook deze week weer haar jaarlijkse wittelintjesactie. Het thema van de actie nu vrijdag is dodelijk partnergeweld, naar aanleiding van de brutale moord op Ilse Uyttersprot deze zomer.

Dodelijk partnergeweld blijft jammer genoeg een heel reëel probleem, want iedere week worden in België naar schatting drie vrouwen het slachtoffer van doodslag of poging tot doodslag in een context van partnergeweld. De wittelintjesactie vraagt aandacht voor de schakels in de keten, en dat is natuurlijk de verantwoordelijkheid van meerdere ministers en meerdere bevoegdheidsniveaus.

Minister, u bent bevoegd voor enkele van die schakels in de keten rond partnergeweld. Ik denk onder meer aan preventie via hulplijn 1712, hulpverlening en noodopvang. Ook in de aanbevelingen van Vrouw & Maatschappij nemen die elementen een belangrijke plaats in. Op welke manier zet u al in op dit thema en welke acties zult u verder ondernemen voor dit belangrijke thema?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Partnergeweld heeft vele gezichten maar is nog altijd manifest aanwezig in onze samenleving, jammer genoeg. Als we dat geweld willen bannen moeten we inzetten op verschillende aspecten. Het eerste aspect is preventie: het voorkomen, zorgen dat het niet gebeurt. Ten tweede moeten we perspectief kunnen bieden aan diegenen die het slachtoffer zijn van partnergeweld of dreigend partnergeweld, zodat ze weten waar ze terechtkunnen.

Dat betekent dat we een gestroomlijnde samenwerking moeten hebben tussen de hulpverlening, de gezondheidszorg, politie en justitie. Die hele keten moet op een goede manier worden afgedekt.

Als we spreken over preventie, over voorkomen, gaat het inderdaad over de hulplijnen. Dan gaat het erover dat men moet weten wat die hulplijnen zijn, wat die hulpchats zijn. We moeten zorgen dat mensen daarnaartoe gaan. We hebben die versterkt, en we zitten morgen opnieuw samen met de hulplijnen om te kijken hoe we daar ook nog bijkomende stappen in kunnen zetten. Want zoals hier al werd gezegd zullen de coronamaatregelen waarschijnlijk ook een invloed hebben op de stress en de spanningen in huis en mogelijk ook op partnergeweld.

We hebben ook extra middelen uitgetrokken voor de promotie van de online hulpmiddelen, omdat de bekendmaking van die hulplijnen ook van ontzettend groot belang is.

Het gaat ten slotte ook over de opvang en de opvangcapaciteit. Wanneer je plots – of niet plots – het slachtoffer wordt van partnergeweld, en je hebt een opvangplaats nodig, dan moet daar ruimte voor zijn. Dat kan in de eigen familie of

vriendenkring zijn, maar soms is daar een noodwoning voor nodig: een sociale huurwoning, opvangplaats of vluchthuis. Daarom hebben we de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW's) gevraagd om ervoor te zorgen dat die bijkomende opvangcapaciteit beschikbaar is wanneer nodig.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal de elementen van dat antwoord niet herhalen. Het doel van mijn vraag was om aandacht te vragen voor het thema, maar ook respect voor alle slachtoffers van geweld. Daarom wil ik vragen om de rest van mijn minuut repliek ...

De voorzitter: Mevrouw Schryvers, u bent nog niet aan uw slotrepliek.

Katrien Schryvers (CD&V): Nee, maar ik wil het toch nu vragen. Ik wil voor de rest van mijn minuut repliek om stilte vragen, als eerbetoon voor alle slachtoffers. (*Stilte op alle banken*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dit is een heel terechte vraag van mevrouw Schryvers. Het is goed dat er in deze plenaire vergadering aandacht voor gevraagd kan worden.

Ik heb een specifieke vraag, minister. Een van de eerste plekken waar slachtoffers van partnergeweld terecht kunnen, is 1712. Maar 1712 is niet altijd bereikbaar. Het is bereikbaar tijdens de werkuren en een beetje 's avonds. Partnergeweld vindt echter heel vaak in het weekend, in de vakantie en 's avonds en 's nachts plaats.

Minister, kunt u ervoor zorgen dat de uren van 1712 worden uitgebreid? Het best van al zouden die 24/24 bereikbaar zijn. Zou u daar de nodige middelen voor willen uittrekken?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): De vraag van mevrouw Meuleman is al gesteld. De minister heeft toen geantwoord dat hij het engagement om 1712 te ondersteunen, aanging en daar verder in zou investeren. Dat is een goede zaak.

Minister, geweld tegen vrouwen gaat vaak gepaard met seksueel geweld. Minister Demir heeft een actieplan ter bestrijding van seksueel geweld uitgewerkt in samenwerking met u. Een van de punten in het plan – dat u opgenomen hebt in uw beleids- en begrotingstoelichting – is om de chat seksueel geweld over te nemen van het federale niveau. Hoever staat het daarmee? Wat moet er nog gebeuren om dat effectief operationeel te maken? Welke vorm zal de chat op Vlaams niveau aannemen? Wat zijn de verschillen met de huidige federale chat?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik ben zeer blij dat het thema hier in de plenaire vergadering besproken wordt. Ik vind het zeer belangrijk dat we spreken over vrouwenmoord, over feminicide. In de Belgische juridische wetteksten is die term vandaag nog niet opgenomen. Het is eigenlijk zeer belangrijk om daarover te spreken omdat het over een specifiek probleem gaat, een specifiek mechanisme. Ik ben zeer blij dat we daar hier over spreken.

Ik heb het actierapport van minister Demir over seksueel geweld gelezen. Ook daar lijkt het me belangrijk om de term feminicide te gebruiken. Er zijn een paar punten in het rapport zeer goed, onder andere de uitbreiding van de hulplijn 1712, de bereikbaarheid daarvan, en ook over de sensibilisering in het onderwijs.

Een punt dat nog moet worden uitgewerkt, is de opvang van vrouwen, de noodopvang. Er zijn nog steeds wachtlijsten. Het is voor een hulpverlener zeer moeilijk om vrouwen in een crisisopvang te krijgen. Bovendien is dat vaak betaald, en dat is een probleem voor vrouwen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Als vrouwen te maken hebben met geweld, gaan ze soms naar de huisarts voor vaststelling, en dan komt dat ook aan bod. De huisarts zit echter gebonden aan het beroepsgeheim. Dat geeft vaak moeilijkheden. De huisarts heeft ook een vertrouwensband met de patiënt. Daar liggen nog mogelijkheden. Het moet mogelijk zijn om een goede doorverwijzing te hebben, om een melding te kunnen maken van het geweld.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Geweld tegen vrouwen is een breed thema, waaronder bijvoorbeeld ook partnergeweld en eengerelateerd geweld vallen. Minister, op mijn schriftelijke vraag van 13 oktober jongsleden over de aanpak van eengerelateerd geweld gaf u aan dat er voor die problematiek al aandacht is binnen de CAW's, die inzake de thematiek van familiaal geweld werken. U gaf daarbij ook de nood aan om andere zorgactoren daarover te informeren, zodat ze de signalen kunnen detecteren en kunnen doorverwijzen.

Welke initiatieven zult u nemen om ook de diverse zorgactoren hierover te informeren, en binnen welke termijn zult u dat realiseren? Beste collega's, iets breder, ik heb hier ook al enkele vragen gehoord in verband met het actieplan van minister Demir. Ik vraag hier ook al maanden naar dat actieplan, en heb me laten wijsmaken dat dat actieplan in januari zal worden besproken. Ik stel dus voor dat we de vragen over en de hele bespreking van dat actieplan voor januari houden.

De voorzitter: Collega Blancquaert, u mag dat vragen. Ik heb inderdaad ook begrepen uit de regeling van de werkzaamheden dat het bewuste actieplan er in januari is, maar dit is een vraag die collega Schryvers terecht mag stellen.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Mevrouw Schryvers, bedankt voor uw belangrijke vraag. Ik denk inderdaad dat seksueel geweld tegen vrouwen en femicide grote problemen zijn, en dat die tijdens corona ook alleen maar groter zijn geworden. Ik was een paar weken geleden zeer aangegrepen door het verhaal van Salwa, die werkte in een Nederlandstalige basisschool in Brussel en die door haar ex-man om het leven werd gebracht. Mevrouw Schryvers, ik deel dus absoluut uw verontwaardiging, maar ik vind toch dat u nogal gemakkelijk genoeg neemt met een wat mij betreft pover antwoord. Aan de overkant van de straat zit een regering die van de strijd tegen seksueel en gendergerelateerd geweld echt een prioriteit heeft gemaakt. Daar zit ook een staatssecretaris die nu al met een actieplan tegen seksueel en intrafamiliaal is gekomen, tijdens corona. Als ik dan het antwoord van de minister hoor, en er ook het feit is dat mevrouw Demir nul euro uittrekt voor haar actieplan tegen gender- en seksueel geweld, dan vind ik toch dat Vlaanderen nog altijd steken laat vallen. Minister, ik zou dus willen dat Vlaanderen dezelfde prioriteit geeft aan seksueel en gendergerelateerd geweld. Is het dus niet tijd voor een intrafederaal actieplan, zodat Vlaanderen en de federale overheid daar gewoon samen aan kunnen werken?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik zal proberen zo concreet mogelijk te antwoorden op de bijkomende vragen die zijn gesteld. Wat 1712 betreft, die uren

hebben we uitgebreid sinds de lockdown. Dit is echter geen noodlijn. We hebben daar in de commissie ook al een aantal keren over gesproken. Er was de vraag om dat 24 uur per dag open te stellen. Het is geen noodlijn, wel een hulplijn. De vraag is of dat nu precies de beste inzet van de middelen is. We zitten echter morgen met hen samen en zullen dan samen bekijken wat we verder kunnen doen.

Collega Parys, dat actieplan wordt inderdaad getrokken door collega Demir. Diverse collega's, waaronder ikzelf, hebben daar ook aan meegewerkt. Er is dus wel degelijk een Vlaams actieplan. Daarin staat ook het overnemen van die chat van het federale niveau. De gesprekken daaromtrent zijn gaande. We willen die inbedden in de bestaande lijnen 1712 en nupraatikerover.be. Dat is alleszins onze visie ter zake. Wanneer dat precies zal zijn, dat weet ik niet. Dat kan ik nu zo niet zeggen, maar het is natuurlijk wel belangrijk dat de continuïteit ook wordt verzekerd. Daarover zijn we in gesprek en in onderhandeling.

Collega Vandecasteele, wat de opvang betreft, dat is inderdaad belangrijk. Ik heb er daarstraks naar verwezen. Daarvoor hebben we de CAW's, die kijken naar de opvangplaatsen. Dat kan op verschillende manieren gebeuren. Dat kan bij mensen thuis gebeuren, bij familie. Dat kan ook gebeuren in noodwoningen of bij vrienden. Dat kan gebeuren in sociale huurwoningen of opvanginitiatieven of vluchthuizen. Volgens mij is er daar op dit ogenblik geen wachtlijst, geen capaciteitstekort. Dat is alleszins hetgeen de CAW's ons daarover hebben gezegd.

Maar het fundamentele is natuurlijk om te zoeken naar de beste, de meest gepaste oplossing die we in elk concreet, individueel geval moeten geven. Zoals gezegd, zijn we in overleg met de CAW's om ervoor te zorgen dat er bij mogelijke pieken voldoende capaciteit aanwezig kan zijn.

Wat het gerelateerde huiselijk geweld betreft, zijn huisartsen inderdaad een bron van informatie, maar ook van doorverwijzing. We zijn in overleg met Domus Medica om de vorming van artsen wat dat betreft ook te updaten.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega Goeman, ik neem helemaal geen genoegen met een gemakkelijk antwoord. Het is een belangrijk thema. Elke week worden drie vrouwen het slachtoffer van poging tot doodslag of doodslag in de context van partnergeweld. Daar moeten we samen een vuist tegen maken, over alle beleidsniveaus heen en over de bevoegdheden van de verschillende ministers heen. Dat is mijn oproep. Van sensibilisering over preventie, hulpverlening, bestrafing en opvolging tot opvang: mijn oproep is om hier samen krachtadig werk van te maken, zodat dit aantal sterk naar beneden kan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sarah Smeyers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de plaatsbezoeken bij verkoop of verhuur van woningen

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, dit is een vraag die volgens mij vermeden had kunnen worden. De discussie was overbodig geweest als het Overlegcomité en de daaropvolgende frequently asked questions (FAQ's) duidelijk waren geweest op het vlak van plaatsbezoeken bij verkoop of verhuur. In de tweede coronagolf dreigde de woningmarkt opnieuw op slot te raken. U hebt de grote gevolgen van zo'n beslissing terecht aangekaart, niet alleen voor de getroffen immosector, maar in de eerste plaats voor de vele kandidaat-huurders en -kopers die soms willens nillens op zoek moeten naar een nieuwe woning. Tot gisteren hield de Federale Regering vast aan een verbod op plaatsbezoeken en nam ze dat

op in de FAQ's met betrekking tot de coronamaatregelen. Dat de woningmarkt ondanks de ervaringen uit de eerste golf niet als essentieel aanzien wordt, valt moeilijk te begrijpen. Heel wat mensen komen, al dan niet buiten hun wil om, in een precaire woonnood en moeten dan op zoek kunnen gaan naar een nieuwe woning. Denk bijvoorbeeld aan een uithuiszetting, een laatste juridisch redmiddel dat gebruikt moet kunnen worden bij aanhoudende opeenvolgende wanbetalingen van een huurder. Om dat niet te hoeven op te schorten, moet de woningmarkt natuurlijk wel openblijven. Wonen is een recht. Plaatsbezoeken horen daarbij en kunnen volgens ons perfect veilig verlopen. Daartoe werd ook een duidelijk protocol uitgewerkt, dat naar verluidt ook meermaals werd goedgekeurd door virologen.

Ik kom tot mijn vraag, voorzitter: minister, kunt u ons alstublieft een stand van zaken geven rond de plaatsbezoeken?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mevrouw Smeyers, bedankt voor de vraag. Ik kan beginnen met te zeggen dat er sinds gisteren inderdaad een oplossing is. Het heeft wat langer geduurd dan noodzakelijk, zoals u aangeeft, en dat betreurt ik, maar de oplossing is er. Is die ideaal? Neen. Maar we zijn wel tevreden, om twee redenen. Eerst en vooral kan de economische sector blijven draaien. We krijgen meer en meer berichten van het feit dat men daar heel creatief mee omgaat en dat is een goede zaak. Maar de tweede reden is misschien nog wel belangrijker: de meest kwetsbare mensen, de mensen in de meest precaire situaties, zijn hiermee geholpen. We hebben inderdaad een protocol opgesteld waarin staat dat de huizenmarkt ook in code rood zou openblijven, en dat is tot twee keer toe goedgekeurd door de virologen. Het was me dan ook een raadsel waarom de Federale Regering daarvan afgeweken is.

Maar ik geef u graag een paar voorbeelden. Een greep uit de mails die ik krijg: "Dag Matthias, ik zit met een groot probleem. Het huis dat we huren zit vol schimmel en we willen dringend verhuizen. Maar zoals u weet, geen bezoeken. (...) Kunt u iets doen?" Iemand met zes kinderen die geen nieuwe woning vindt. Iemand anders stuurt: "Mijn zoon is momenteel dakloos. De reden hiervoor is dat de verkoop van zijn woning door echtscheiding en het ondertekenen van de akte enkele dagen later is gebeurd." En een hele uitleg. U mag het allemaal komen nalezen. Ook verhuurders schrijven. Een verhuurder schrijft: "Wij moeten ons huis zo snel mogelijk terug te koop aanbieden of we komen zelf in financiële problemen. Ik ben zelfstandige in de horeca, heb een zware verbouwing gedaan en een investering, en moet daarbovenop onze lening van een andere woning blijven betalen. De bewoners betalen niet meer." Om maar aan te geven waarom het zo belangrijk is, ook voor de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt. Deze mensen zijn niet geholpen met een verbod op uithuiszetting. Deze mensen zijn niet geholpen met een verlenging van een huurcontract. Integendeel. Mensen met schimmel op de muren, wat gaan die doen? Ik onderschrijf dat de huizenmarkt een essentiële markt is. U mag met uw wagen naar de garage voor een dringende herstelling. Poetshulp is mogelijk. Voedingswinkels blijven open. Dat is allemaal zeer normaal, ik onderschrijf dat, ik trek de veiligheidsmaatregelen niet in twijfel. Maar de woningmarkt is evengoed een essentiële markt. Dat is het punt dat wij de laatste tijd hebben willen maken en waar er jammer genoeg pas gisteren een oplossing voor is gekomen.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. U schetst terecht de situatie. Op twee fronten is het een heel goede verduidelijking geweest, die van in het begin had moeten worden genomen. U ziet dat in, maar alle regeringen, alle beleidsniveaus moeten inzien dat het openhouden van onze woningmarkt onze economie doet opleven. Alle ministers zouden moeten inzien

dat dat niet alleen goed is voor de economie, maar ook voor de staatskas. Een niet onaanzienlijk deel daarvan komt van registratierechten die de woningmarkt genereert. We hebben daarnet een vraag gehad over partnergeweld. Er zijn mensen die wegens partnergeweld of wegens een scheiding en de daarbij horende problemen echt wel gedwongen worden om een nieuwe woning te gaan zoeken. Oké, de lokale autoriteiten, de steden en gemeenten kunnen oplossingen hebben via noodwoningen, maar dat is beperkt. Het is heel goed dat u erop gehamerd hebt en ervoor gezorgd hebt dat de puntjes op de i werden gezet.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Het is een goede zaak dat de federale minister van Binnenlandse Zaken een verduidelijking heeft toegevoegd aan de FAQ's, waarbij ze een evenwicht heeft gezocht tussen aan de ene kant alles op een veilige manier laten verlopen en aan de andere kant plaatsbezoeken toch mogelijk te maken. Dat geldt natuurlijk in het bijzonder voor bijvoorbeeld gevallen van intra-familiaal geweld of woningen die onbewoonbaar verklaard worden. De nieuwe regeling geldt in het bijzonder voor hen, niet enkel voor hen, maar voor iedereen.

Ten tweede biedt deze nieuwe regeling, deze verduidelijking ook een oplossing voor de problematiek die we vorige week, weliswaar kort, hebben besproken over het al dan niet verbieden van de uithuiszettingen. Maar dit is een betere regeling. Deze verduidelijking is een zeer goede zaak en een stap vooruit.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Collega's, het is geweten dat wie huurt, kwetsbaarder is dan wie een woning bezit. Dat was al zo in Vlaanderen voor corona. Wat er gewijzigd is door corona, is dat de huurders ook in de risicogroepen zitten, het risico op veel meer onzekerheid. Beeld het u maar eens in: het gaat allemaal goed, je hebt een job, je bent iets aan het opbouwen; plots komt corona, je hebt tegenslag, je komt in tijdelijke werkloosheid en de huur wordt heel wat moeilijker. Als je in die situatie zit en dan kijkt naar de bevoegde regering, dus de Vlaamse Regering, dan kan je op basis van het woonbeleid maar één ding vaststellen: bij die Vlaamse Regering moet ik toch niet zijn.

Mevrouw Smeyers, het klopt wat u zegt: tot gisteren waren huisbezoeken niet mogelijk. We vinden het ook een goede zaak dat dat nu wel mogelijk is. Maar voor dit probleem is dat geen volledige oplossing, niet voor iedereen. Het betekent dat mensen nu nog twaalf dagen hebben om snel een woning te zoeken als hun contract eind deze maand afloopt. Daarom hebben wij een ander voorstel voor u, minister, en dat is dat u alle contracten die eind deze maand aflopen, verlengt, zodat iedereen in de woning kan blijven als dat nodig is. Huurders die er wel in slagen om een andere woning te vinden, kunnen verhuizen. Dat zou een goede oplossing zijn en dan moet niemand op straat komen te staan.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het is inderdaad een goede zaak dat onder bepaalde omstandigheden en strikte voorwaarden plaatsbezoeken nu opnieuw mogelijk zijn. Maar ik sluit mij toch wel aan bij collega Veys. U gaf daarnet een aantal casussen, voorbeelden van schrijnende toestanden. Maar dat is natuurlijk geen oplossing voor iedereen die kwetsbaar is op die woningmarkt. Collega's, ik begrijp niet waarom wij hier in de eerste lockdown met z'n allen hebben gezegd dat we de uithuiszettingen tijdelijk zouden schorsen, en dat we dat deze keer niet meer doen.

Minister, ik wil u ergens toe oproepen. Het zal ook zaak zijn – en dat is uw opdracht – om de sociaal kwetsbare mensen op de woningmarkt, die inderdaad,

zoals collega Veys, zegt, soms in preciaire situaties terechtkomen, te beschermen. Want we weten allemaal, collega's, dat corona dieper snijdt bij mensen die kwetsbaar zijn. Ik vraag u andermaal: toon u ook een minister van sociaal woonbeleid en zorg ervoor dat we die uithuiszettingen tijdelijk kunnen opschorten.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik wil beginnen met duidelijk te maken dat het u siert in de bres te willen springen voor de vastgoedsector. Maar ik vind het toch frappant: virologen gaven tot tweemaal toe een gunstig advies aan het protocol dat de sector had uitgewerkt om plaatsbezoeken veilig te laten verlopen en toch wou de federale minister van Binnenlandse Zaken niet plooiën. En hoe weigerachtig ze eerst ook was, nu kan het plots wel. De kandidaat-huurder of -koper kan het pand bezoeken, maar de makelaar en eigenaars moeten buiten blijven. Collega's, het klinkt als een typisch Belgische oplossing. Ik moet het niet nogmaals herhalen: een CD&V'er die eerst halsstarrig nee zegt en nadien ja, mits enkele kleine aanpassingen, dat verhaal klinkt natuurlijk vertrouwd in de oren als we kijken naar de afgelopen regeringsvorming.

Minister, belangrijker dan het heen-en-weergeloop van de CD&V'ers in de zaal, heb ik toch enkele bijkomende vragen.

De voorzitter: Heel snel dan.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): U gaf al antwoord op de vraag die ik had voorzien, of u deze oplossing voldoende acht: duidelijk niet. Maar, minister, kunnen er volgens u bijvoorbeeld meerdere bezoeken per dag plaatsvinden in hetzelfde pand? Moet alles eventueel eerst worden ontsmet? Hoe ziet u dat precies?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik ben het met u eens dat die plaatsbezoeken moeten kunnen. Ik vind het een goede zaak dat er een aanpassing is geweest. En ik vind het op zich ook goed dat u die bezorgdheid hebt geuit en dat u zowel de bezorgdheid van de sector als die van de huurders naar voren hebt gebracht.

Collega's, ik wil jullie er wel voor waarschuwen om al te veel de grote waarom-vraag te stellen: waarom kan dit wel en waarom kan het andere niet? We zitten nog steeds met een enorm probleem op het vlak van volksgezondheid. Het virus is nog niet weg. En als we op elk vlak – ik denk aan de winkels, aan het onderwijs, zelfs aan de horeca die op bepaalde vlakken zeker wel veilig kan opereren – zeggen: waarom kan dit nu niet, dan zullen we al die kaasschijfjes weghalen die het virus op dit moment tegenhouden en die ervoor zorgen dat de besmettingsgraad naar beneden gaat. Ik wil dus toch pleiten voor enige verantwoordelijkheid. We mogen niet zomaar doen alsof het allemaal idioot is wat er beslist wordt.

Om te eindigen, heb ik nog een vraag. Hebt u weet van hoeveel preciaire gevallen er bij de steden en gemeenten werden gemeld wat betreft die huisbezoeken?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, u hebt enerzijds kritiek op het verbod op uithuiszettingen dat er was – het is nu opgelost –, maar ik vind het dan toch wel vreemd dat u zelf geen oplossingen aanreikt voor uw bevoegdheid. U zegt vandaag dat u inzit met die kwetsbare bewoners, maar u gaat niet in op het voorstel om de uithuiszettingen op te schorten. En dat is wel degelijk een oplossing voor

de mensen in woningnood. Er is wel degelijk een oplossing. Momenteel blijft het zeer moeilijk om een nieuwe woonst te vinden, wegens de beperkte bezoek-mogelijkheden. Wie niet op tijd een huis vindt, moet naar de noodopvang, waar het risico op coronabesmettingen veel groter is. Bovendien doen andere gemeentes het wel. Brussel heeft uithuiszettingen verboden tot midden december, Frankrijk zelfs tot het einde van de winter. Andere landen gaan wél over tot een verbod op uithuiszettingen. Minister, ik vraag u om dat verbod op uithuiszettingen opnieuw in te stellen.

Minister Matthias Diependaele: Ik dank jullie voor de bijkomende vragen. Eerst en vooral zijn we er inderdaad in geslaagd om de economische sector met veel creativiteit opnieuw aan de slag te laten gaan. Dat is een goede zaak. Maar ik heb ook rechtstreeks tegen de immobiliënmakelaars gezegd dat mijn eerste bezorgdheid net die kwetsbare mensen op de markt zijn, zij die geconfronteerd worden met CO-vergiftigingen, schimmel – zoals hier als voorbeeld werd aangehaald –, echtscheiding, familiaal geweld enzovoort. Dat was onze eerste bezorgdheid, de reden waarom we vonden dat de woningmarkt moet openblijven.

Mijnheer Rzoska, u zegt dat ik dat in de eerste golf wél heb gedaan. Inderdaad, maar net omdat u van mij iets verwacht, iets dat u hier vaak bij anderen aanklaagt, namelijk dat we moeten leren uit die eerste golf.

Ik heb uit de eerste golf geleerd dat het verbod op uithuiszettingen ongetwijfeld een goede oplossing voor de tribune is. Het levert kortstondig ongetwijfeld politiek gewin op, maar het is helemaal geen oplossing op de woningmarkt zelf. De woningmarkt is een typisch seriële markt. Als iemand producten wil verkopen en er is meer vraag dan er producten zijn, worden er meer producten geproduceerd. Op de woningmarkt gaat dat niet zo gemakkelijk. We bouwen niet zo gemakkelijk duizenden woningen. Dat is een seriële markt.

We hebben tijdens de eerste golf gezien dat er voor elk probleem dat we met het verbod op uithuiszettingen oplosten, een gezin was dat nergens meer terecht kon. Het gaat niet enkel om betalingsproblemen. Het gaat ook om schimmel in de woning, CO-vergiftigingen of intrafamiliaal geweld. Die mensen vonden niets meer en kwamen op straat terecht.

Er is veel misbruik van gemaakt. We hebben berichten gekregen over mensen die vanwege het verbod plots geen huur meer betaalden. Ze konden toch niet meer worden uitgezet. Niet alle verhuurders zijn grootgrondbezitters met tientallen woningen. Zoals ik al heb aangegeven, komt iemand in de horeca met zijn zaak in slechte omstandigheden terecht. Hij komt dan in de problemen. Dat is een gevolg van die seriële markt. Als we ergens een probleem oplossen, creëren we er elders een probleem bij. Het verbod op de uithuiszettingen is geen goede zaak. Dat hebben we uit die eerste golf geleerd.

Door een verlenging van de huurcontracten voor te stellen, proberen sommigen snel politiek gewin te halen. Ze creëren op het terrein echter meer problemen. Ik weet niet om hoeveel precaire gevallen het juist gaat. Ten gevolge van deze discussie hebben we tweeënhalve week verloren, wat ik zeer jammer vind.

Vorige week is als tussenoplossing gesteld dat de lokale opvang het maar moet doen. We weten allemaal dat de lokale opvang waarin gemeenten en steden voorzien, vaak slechts om een beperkt aanbod gaat. We spreken niet over honderden of duizenden woningen. Die woningen zijn vaak niet up-to-date. Het is bedoeld voor een korte periode. Vaak gaat het om mensen die vanwege een brand uit hun woning moeten en dergelijke. Ik begrijp sowieso niet waarom voor het lokaal opvangbeleid huisbezoeken werden toegestaan. Ik ken weinig mensen die 's morgens met een woningbrand worden geconfronteerd, 's avonds een dak boven het hoofd willen en toch nog eerst een huisbezoek afleggen. Die

redenering is me ontgaan. Ik kan er alleen maar blij om zijn dat de federale overheid dit ook heeft losgelaten.

Mijnheer Veys, we hebben nog steeds het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen. U hebt me gevraagd in welke mate daar een beroep op wordt gedaan. Voor zover ik me herinner, viel die stijging in oktober 2020 nog mee. We houden dat in de gaten. We luisteren naar de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSF) en we vragen regelmatig informatie op om te weten of er een verandering is. Het valt nog mee. Dit fonds is in elk geval een middel om de uithuiszettingen te vermijden. We doen dat niet door een verbod in te stellen, maar door die mensen te helpen om hun huur te betalen. Dat is een betere oplossing dan een verbod op uithuiszettingen, want daarmee brengen we andere mensen in de seriële lijn in de problemen.

De bottomline is dat we blij zijn dat er een oplossing is. We hopen allemaal dat dit door de creativiteit van de sector snel kan aantrekken. Het gaat trouwens niet enkel om die sector, want de overgrote meerderheid van de woningen wordt nog steeds particulier verhuurd. Onze grootste bezorgdheid zijn nog steeds de meest kwetsbare mensen die het meest naar een nieuwe woning op zoek moeten.

Ik heb hier niemand horen ontkennen dat de woningmarkt een essentiële markt is. Ik hoop dat het niet bij een aanpassing van de FAQ-rubriek blijft en dat de woningmarkt in de bijlagen bij het ministerieel besluit wordt opgenomen, zodat wordt bevestigd dat de woningmarkt een essentiële markt is.

Sarah Smeyers (N-VA): Ik wil me nog even tot de linkse oppositie richten, die zich dommer voordoet dan ze is. De opschorting van de uithuiszettingen was een gevolg van de sluiting van de woningmarkt, waardoor geen plaatsbezoeken konden plaatsvinden.

Minister, na de verduidelijking die u hebt gegeven, kunnen we eventuele voorstellen ter zake nu met een gerust gemoed wegstemmen. Die uithuiszettingen zijn een laatste juridisch redmiddel om mensen te sanctioneren die opeenvolgend en langdurig weigeren de huur te betalen. We moeten niet doen alsof dat dagelijks gebeurt. We hopen en we weten – want de praktijk bewijst dit – dat deurwaarders, vrederechters, waar we ons vanwege de scheiding der machten niet moeten mee moeien, en verhuurders voldoende geduld en gezond verstand hebben om in te zien dat het om een allerlaatste redmiddel gaat.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de handelshuur tijdens de coronalockdown

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wilde een vraag stellen over de horecasector, de distributiesector en de restaurants, cafés en winkels. Die ondernemingen liggen ons allemaal nauw aan het hart. We gaan er allemaal heel graag naartoe, persoonlijk heb ik wel een iets grotere voorkeur voor de restaurants en cafés dan voor de winkels. De ondernemingen zijn ook zeer belangrijk omdat ze de werkplaats van honderdduizenden werknemers zijn die op dit moment noodgedwongen thuis zitten of hun werkvolume drastisch verminderd zijn worden. Gisteren was er nog de noodkreet van Comeos, die de distributiesector en de sector van de grote winkelketens vertegenwoordigt. Die noodkreet ging over de economische leefbaarheid in tijden van lockdown. Ze vroegen dan vooral om de huur van winkelruimtes met minstens een maand op te schorten en om extra

ondersteuning te krijgen voor zowel de handelszaken als voor de verhuurders. Comeos verwees naar het systeem in Frankrijk, waar met belastingkredieten wordt gewerkt om de verhuurders voor een deel te compenseren. Vreemd genoeg stuurde Comeos dat eisenpakket naar de Federale Regering, terwijl deze Vlaamse Regering al een regeling heeft uitgewerkt om de vaste kosten, waarvan de huurlasten een belangrijk onderdeel zijn, te compenseren.

Naast het Vlaamse beschermingsmechanisme is er ook een regeling voor de handelshuur, waar onder andere mevrouw De Vreese en ikzelf in het verleden al vragen over gesteld hebben. Die regeling is net vorige week vrijdag verlengd, minister. Rond die handelshuur is misschien meer mogelijk, want de handelshuur is een bijzonder belangrijke kost voor heel veel horecabedrijven en winkeliers in Vlaanderen.

Wat kunnen wij meer doen om die belangrijke kostenpost van de ondernemers te lenigen? Hoe ondersteunen we hen in deze moeilijke tijden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: U verwijst terecht naar de beslissing die we met de Vlaamse Regering vorige week vrijdag hebben genomen. Zo willen we voor de huurders de mogelijkheid om de huurlening aan te vragen tot maart 2021 uitbreiden. Als ik naar het aantal afgesloten contracten tot op vandaag kijk, dan moet ik wel vaststellen dat dat er niet zo veel zijn. Er zijn op dit ogenblik 508 aanvragen om zo'n overeenkomst af te sluiten, en er zijn 325 leningen goedgekeurd. Het gemiddelde bedrag per lening bedraagt iets meer dan 8000 euro. Wij zijn op zoek naar de reden waarom het er maar zo veel zijn. Voor de kas van Vlaanderen is dat natuurlijk goed, maar de maatregel is toch bedoeld om heel veel bedrijven die handelshuur moeten betalen te helpen. Een van de oorzaken ligt in het feit dat er wat spanning zit op de stimulans voor de verhuurder om een maand huur kwijt te schelden en dan een garantie voor twee maanden huur te krijgen. Het kan een optie zijn om de periode, dus het aantal maanden waarvoor je een lening kunt krijgen, nog uit te breiden om zo de garantie te vergroten die je aan de verhuurder geeft dat ze hun huur zullen ontvangen nadat ze een maand huur hebben kwijtgescholden. Die piste kunnen we bewandelen om wat soelaas te bieden.

We zien anderzijds ook dat op veel plaatsen de problemen niet zo groot zijn. In de grote toeristische centra, waar de handelshuren keihoog zijn, kunnen ondernemers echter wel in grote problemen raken, ook al gaat het beschermingsmechanisme tot 60.000 euro. Dat is dan louter en alleen door de hoge handelshuren die ze moeten betalen. Daarom bekijken we die nieuwe piste, in de hoop dat we verhuurders daarmee beter over de streep kunnen trekken.

Robrecht Bothuyn (CD&V): Ik denk dat die piste de juiste is, minister. We kennen niet alleen de lockdown van april en mei, maar we kennen ondertussen ook alweer een nieuwe lockdown die twee maanden lijkt te zullen duren. Dat heeft een bijzonder zware impact op onze horeca en winkels. We moeten deze bedrijven in deze moeilijke tijd versterken. Het minimum dat we kunnen doen, is onder andere voor minstens vier maanden hun huur overnemen. Ik hoop dat u daarin snel succes boekt.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. Heel veel consumenten zien zich nu genooddaakt om zich op onlineshoppen te richten. Dan komt men heel snel terecht op buitenlandse onlinewinkels. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we onze Vlaamse bedrijven, onze Vlaamse winkels en onze Vlaamse horecazaken zo snel mogelijk meekrijgen op die onlinetrein zodat we onze consumenten ook naar deze Vlaamse zaken kunnen sturen?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, collega's, door de blijvende impact van het coronavirus blijven onze ondernemers inderdaad financieel onder druk staan. Zelfs met de steunmaatregelen van de overheid blijft het moeilijk om het hoofd boven water te houden. Zo lang we in dit stadium verkeren, moet de Vlaamse overheid blijvend alert zijn en bekijken hoe ze heel selectief en gericht kan ondersteunen. De huur van een pand kan zeer hoog oplopen, zeker ook – zoals de minister zegt – in onze toeristische centra. Die huur kan de druppel zijn naar een faillissement.

Daarom heb ik ook steeds mee aan de kar getrokken om de maatregelen inzake de handelshuurlening in orde te krijgen. Ik denk dat het zeker de moeite is om daar zeer gericht te bekijken wat de verdere mogelijkheden zijn.

Minister, u zegt dat die maatregel niet zo heel veel mensen bereikt. We hadden er ook in voorzien dat er een beroep gedaan kan worden op een bemiddelaar. Laten we daar nu ook vooral op inzetten. Ik zou u willen vragen om dat ook te bekijken, want nu is het zo dat ondernemers die geen akkoord kunnen sluiten in de kou blijven staan. Zo moeten we mogelijk maken dat zoveel mogelijk ondernemingen van deze regeling gebruikmaken.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Door de afwezigheid van een gedegen bron- en contactonderzoek, een falende teststrategie en een krakkemikkelige communicatie over toch wel onduidelijke maatregelen, worden alle niet-essentiële handelszaken verplicht te sluiten. Maar de huur voor deze ondernemingen loopt natuurlijk wel gewoon door. We kunnen niet verwachten dat de verhuurders de economische gevolgen van de coronacrisis volledig moeten dragen. Onder de huidige omstandigheden moeten we dan ook wederzijds begrip tonen voor de belangen van zowel de huurders als de verhuurders. De overheid moet dan ook de belangen van deze huurders en verhuurders behartigen om drama's in deze sector te vermijden.

Minister, de acties die u nu onderneemt zijn zeker een zeer goede stap in de goede richting. We moeten er echter wel voor blijven zorgen dat zowel de huurders als de verhuurders kunnen blijven overleven, zolang deze crisis duurt. Ik hoop dus dat deze maatregelen verlengd zullen worden tot na maart, mocht dat nodig zijn. Ik hoop dat u een oplossing kunt vinden waardoor er meer mensen zullen inschrijven op deze de lening die u aanbiedt.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): De handelshuurlening bestaat inderdaad sinds 1 april, minister. U geeft zelf aan dat die een driehonderdtal keren werd uitgekeerd, voor een dertigduizendtal Vlaamse horecaondernemers. Dat is dus een percentage van 0,01 procent. Dat is dus een zeer beperkt succes. Nochtans bereiken ons heel veel klachten uit de horeca, van werknemers en ondernemers, dat het water hen aan de lippen staat. Sp.a wil dus heel duidelijk haar pleidooi herhalen: maak die handelshuurlening niet afhankelijk van het akkoord van de eigenaars van de panden, want die staan natuurlijk niet te springen om inkomsten te derven, maar zorg ervoor dat die handelshuurlening onvoorwaardelijk toegekend wordt aan horecaondernemers die verplicht moeten sluiten en dat ook doen in het belang van de volksgezondheid. Het water staat hen, net zoals aan die van de 75.000 medewerkers, aan de lippen. Ik denk dat er daar een extraatje nodig is, een maatregel die werkt, eerder dan een schijnmaatregel.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik wil wat aanvullingen geven. Collega Bothuyné, bedankt voor uw positieve reactie bij de vraag. Ik had uiteraard niets anders verwacht, gelet op het feit dat u de vraag stelt. (*Gelach bij sp.a*)

Ik zal straks ook positief zijn over sp.a, maak u geen zorgen, ik ben in een goede bui vandaag.

Collega, u stelde een aanvullende vraag over de manier waarop we handelaars kunnen stimuleren om toch te verkopen. U weet dat ik 700.000 euro vrijgemaakt heb om webinars te organiseren rond het opmaken van online platformen. Tot mijn spijt merk ik dat heel veel, vaak kleine, kmo's de sprong nog niet durven te maken naar online verkoop. Ik heb met een aantal daarvan gesproken. Ze zien allerlei hindernissen, gaande van een verouderd kassasysteem tot de vraag hoe het dan zit met het teruggeven van die goederen. Daarom start het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) vanaf volgende week met de webinars. Collega's, er zijn voor het eerst 750 inschrijvingen voor die webinars. Dat is dus zeer veel. Dat toont ook aan dat er een heel grote nood is bij onze kmo's om informatie te krijgen.

We hebben ook voorzien in gepersonaliseerde begeleiding om de stap te zetten naar onlineverkoop. Het is belangrijk dat we iedereen meekrijgen. Er zijn natuurlijk altijd voorlopers en volgers in een dergelijke crisis, maar er zijn ook altijd mensen die heel lang wachten. Er is echter geen mogelijkheid meer om te wachten als we zien wat we nu meemaken. De bedoeling van webinars is om iedereen mee over de streep te krijgen.

Collega De Vreese, ik dank u voor uw tussenkomst. VLAIO zet actief in op bemiddeling. Er zijn een honderdtal dossiers waarin zij aan het bemiddelen zijn en dat gebeurt met succes. Maar er is altijd wel een reden waarom het net niet lukt en dat heeft veel te maken met wat ik daarnet heb gezegd, namelijk dat de verhuurder een maand huur moet kwijtschelden en dan twee maanden zeker is. We voelen dat die verhouding net niet aantrekkelijk genoeg is om een aantal verhuurders over de streep te krijgen. Vandaar mijn voorstel om het bedrag dat kan worden ontleend uit te breiden. Dat moet natuurlijk allemaal worden terugbetaald, maar het feit dat we wat tijd geven aan de ondernemer om de terugbetalingen te starten, zou wel soelaas kunnen bieden.

Collega Sterckx, u vraagt om indien nodig de maatregel te verlengen. Dat is een evidentie, we hebben dat nu al twee keer gedaan, maar we willen ook niet te lang in de tijd maatregelen nemen omdat het mijn ambitie is als Vlaams minister van Economie om zodra het kan, mensen opnieuw toe te laten om onder bepaalde voorwaarden hun handel te drijven zoals ze dat voordien deden, uiteraard onder een aantal veiligheidsvoorwaarden. Maar indien nodig, zal ik een verlenging zeker overwegen.

Collega Gennez, u hebt absoluut een punt als u zegt dat veel ondernemers het water aan de lippen staat. Ik ben ook blij dat u dat zegt want ik krijg soms ook bericht van mensen die zich vragen stellen bij die steun. De impact van deze tweede reeks maatregelen op de economie is enorm. Ik denk dan aan de modezaak die de collectie winterjassen ziet binnenkomen, maar die plots niet meer kan verkopen. Dat is verschrikkelijk, want men moet betalen wat binnenkomt maar men heeft geen of nauwelijks een kanaal om te verkopen, zeker wanneer men niet online kan verkopen. Vandaar dat we in het kader van het beschermingsmechanisme de maximumplafonds nog eens hebben opgetrokken tot 60.000 euro voor wie met veel personeel werkt.

U suggereert om sowieso een lening te geven. Ik ben bereid om dat te bekijken, maar ik vind er iets niet helemaal correct aan. Sommige handelshuren in sommige toeristische steden zijn ontzettend hoog. Wanneer een verhuurder de

garantie krijgt dat X maanden sowieso worden betaald, dat Vlaanderen de lening geeft en het risico op faillissement op zich neemt, dan vind ik dat daar een prestatie van de verhuurder tegenover moet staan.

De voorzitter: Kunt u afronden?

Minister Hilde Crevits: We zullen uw piste echter bekijken, want ik erken dat het meer zou mogen zijn.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor bijkomend antwoord. Ik denk dat we deze problematiek echt niet mogen onderschatten. Dit gaat over vele duizenden, tienduizenden ondernemers en honderdduizenden werknemers die getroffen zijn door deze twee lockdown. Handelshuur is de zwaarste vaste kost voor het grootste deel van deze ondernemingen. Als we die kunnen overnemen voor minstens vier maanden, logischerwijs, want dat is de periode waarin de lockdown zich laat voelen, en het maximumbedrag optrekken, dan kunnen we het verschil maken. Bij deze dan ook een warme oproep aan de collega's binnen de regering om dit voorstel snel mee te helpen goedkeuren. Op die manier kunnen we zekerheid en perspectief bieden aan de horeca en aan de winkeliers in de distributiesector.

Voorzitter, tot slot ook een warme oproep aan alle Vlamingen om ook in deze tijd lokaal te kopen, ook als het online is. Beste Vlamingen, bol het niet af, kom online lokaal shoppen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over winkelen op afspraak

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, onze retail, onze lokale handelaars, onze winkels hebben het moeilijk, ik hoef u dat niet te zeggen. Veel van hen moeten tijdens deze tweede golf sluiten, andere mogen openblijven maar lijden enorme omzetverliezen.

Minister, u hebt vorige vrijdag samen met uw collega's van de regering steunmaatregelen daarvoor vastgelegd. Dat is een goede zaak en het toont nogmaals aan dat u een groot hart hebt voor de lokale handel, maar we moeten ook durven nadenken over de lange termijn, want vele winkels vrezen dat ze het jaareinde niet zullen halen. De feestperiode komt eraan en dat zou voor hen wel eens de laatste reddingsboei kunnen zijn. De Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) heeft deze week een voorstel gelanceerd om winkelen op afspraak mogelijk te maken. Dat zou grote drukte vermijden en het zou winkeliers de mogelijkheid bieden om hun klanten te ontvangen, weliswaar afzonderlijk en op afspraak.

Op 1 december is het volgende Overlegcomité over de evaluatie van de steunmaatregelen. Minister, ik zal u niet vragen om dit voorstel er absoluut door te duwen. We moeten oppassen dat we niet alle maatregelen zomaar overboord gooien. Het virus is nog niet weg. Wat we zeker niet mogen doen, is dus snel versoepelen.

Minister, wat ik u wel vraag, is om de terechte bezorgdheid van heel de retail-sector mee te nemen en te bekijken wat mogelijk is. Als het uiteindelijk niet mogelijk is, wat perfect legitiem is, vraag ik om een duidelijk perspectief te bieden, en te zeggen aan de lokale winkels tot wanneer ze zullen moeten sluiten,

zodat er duidelijkheid is. Als er één zaak is waar zij momenteel nood aan hebben, dan is het wel die duidelijkheid.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vande Reyde, ik dank u voor uw actuele vraag en voor de nuance die u daaraan toevoegt. Het Overlegcomité heeft op 30 oktober beslist dat de niet-essentiële winkels moeten sluiten vanaf 2 november tot en met 13 december. Die beslissing is in principe genomen. Maar er is ook beloofd dat er tegen 1 december een evaluatie zou komen.

Inzake de bezorgdheid van de organisaties over winkelen op afspraak, vind ik het zeer, zeer belangrijk dat in die evaluatie de beheersingsstrategie wordt meegenomen. Zoals we de vorige keer een exitstrategie hadden, krijgen we nu een beheersingsstrategie. Dan gaan we bekijken wat de impact is van het winkelen op afspraak op de mogelijke gezondheidsrisico's. Dit is een gezondheidscrisis. We hebben al een stap vooruit gezet in vergelijking met de vorige keer doordat we nu take-away en afhaal mogelijk maken, ook voor niet-essentiële goederen.

Winkelen op afspraak kan daarop een vervolg zijn, maar vandaag is het echt te vroeg om daarover een uitspraak te doen. Gisteren heb ik terecht applaus gegeven aan de mensen die in de media oproepen om niet met de fanfare voorop te lopen, om nu niet al te zeggen dat alles dicht blijft tot wie weet wanneer. Dat is afschuwelijk voor een ondernemer.

De beslissing is nu genomen tot 13 december. Er komt een evaluatie tegen 1 december. Als het uw vraag is om die terechte bezorgdheid mee te nemen in de evaluatie, dan is mijn antwoord: ja. Ik vind dat eigenlijk een evidentie en ik vind ook dat daarop een helder antwoord moet worden gegeven. Als het mogelijk is, zal ik de eerste zijn om dat zeer hard mee mogelijk te maken.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, u hebt mijn repliek letterlijk weergegeven. Er rest mij niets anders dan u te bedanken om die bezorgdheid mee te nemen. Ik kan enkel de woorden van collega Bothuyne herhalen. Een van de belangrijkste steunmaatregelen moet komen van ons allemaal: blijven lokaal kopen, er zijn mogelijkheden, je kunt online kopen, je kunt op afhaal kopen. Het is echt nodig voor onze lokale winkels dat we dat met z'n allen blijven doen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Als winkelen op afspraak veilig kan, dan moet dat natuurlijk worden onderzocht. Een auto, een sofa, een juweeltje koop je veel moeilijker online. Ik pleit dus zeker om dat punt op het Overlegcomité aan te snijden.

Collega Bothuyne verwees naar het nieuw Vlaams beschermingsmechanisme. Ik krijg van een aantal ondernemers de vraag hoe het komt dat dat nog altijd niet operationeel is. De tweede lockdown is ingegaan op 19 oktober en er was aangekondigd dat het op 16 november op de website van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) zou staan, maar dat blijkt nog altijd niet het geval te zijn. De mensen derven al die inkomsten, ze moeten al die prefinanciering doen, maar behalve op takeaway, hebben ze eigenlijk geen inkomen, en nu dus ook nog altijd geen bescherming vanuit de Vlaamse overheid.

Minister, we moeten de administratieve procedures dus wat stroomlijnen. U hebt zich daarvoor sterk gemaakt. Roep de administratie op om dat zo snel mogelijk in orde te brengen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik wil heel positief reageren op de suggestie van UNIZO om winkelen op afspraak te bekijken. Ik ben blij met uw antwoord dat u dit wil onderzoeken en dat u overleg wil plegen met de virologen zodat, als dit positief wordt bevonden, er een protocol kant en klaar kan zijn dat de sector kan toepassen en dat zo alle winkels op een veilige manier terug open kunnen gaan als de cijfers dat toelaten.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Veel hardwerkende horecaondernemers, winkeliers en lokale buurtwinkels hielden zich perfect aan de opgelegde coronamaatregelen. Veel ondernemers vinden dan ook dat ze onrechtvaardig behandeld worden nu ze weer verplicht de deuren moeten sluiten want dat is voor hen onbegrijpelijk. De ondernemers hebben al alle zeilen moeten bijzetten om de eerste lockdown te overleven en dat hebben ze met man en macht geprobeerd om zo mogelijke ontslagen, faillissementen, kortom een sociaaleconomisch bloedbad te vermijden.

De verplichte tweede lockdown kan voor veel kleine ondernemingen de doodsteek betekenen. We zijn dan ook vragende partij om creatieve winkeliers die erin slagen handelsactiviteiten op een volledige coronaproof manier te organiseren, toch de mogelijkheid te geven om dat te doen, uiteraard met strenge handhaving op de veiligheidsvoorschriften. Minister, ik wil u dan ook oproepen om dat bij de evaluatie op 1 december zeker mee in overweging te nemen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, de coronacrisis blijft onze ondernemers heel hard treffen en in het bijzonder de detailhandel. De noodkreten die we zagen vanuit de retailsector, komen natuurlijk heel hard binnen voor ons allemaal. We mogen hun vraag niet negeren en moeten ze meenemen en het voorstel laten bekijken. Het voorstel om winkelen op afspraak mogelijk te maken ziet er een goed voorstel uit. Dus laten we dat verder bekijken. Dat is ook de vraag van de ondernemers: om coronaproof te gaan werken. Maar zoals u zelf ook aangeeft, is dat iets dat verder bekeken moet worden op het Overlegcomité.

Mijn collega Katrien Houtmeyers heeft er in de Kamer ook op gewezen – en ik vind dat ook iets dat kan worden bekeken –, dat bijvoorbeeld niet-essentiële zaken die coronaproof kunnen werken dan wel zouden kunnen openen. Ik geef een heel duidelijk voorbeeld want ik volg u wanneer u zegt dat het belangrijkste is om de impact op de gezondheids crisis te bekijken.

De voorzitter: Kunt u afronden alstublieft?

Maaïke De Vreese (N-VA): Het gaat dan bijvoorbeeld om de automatische carwash en dergelijke meer en als er nog andere dergelijke sectoren zijn, om die ook te bekijken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Een paar reacties. Collega Vande Reyde, bedankt voor uw positieve woorden. We hebben misschien samengewerkt aan die repliek en aan die vraag. Het is een een-tweetje, maar dat is een beetje moeilijk want we behoren natuurlijk niet tot dezelfde partij. Ik doe daar eigenlijk nooit aan mee, aan een-tweetjes, om eerlijk te zijn. *(Gelach)* Dat is niet dubbelzinnig bedoeld.

Collega Gennez, uw opmerking verbaast me enorm. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heeft op 16 november laten weten dat de roze knop klaar staat. Omdat u de vraag stelde, heb ik het nagevraagd: er zijn al duizend

aanvragen ingediend en die worden allemaal verwerkt. De uitbetaling zal ook heel snel volgen omdat het gebeurt op basis van een verklaring op eer, wat tot gevolg heeft dat de controle post factum zal gebeuren, net om heel snel te kunnen uitbetalen. Maar op dat punt zijn de engagementen van onze administratie nagekomen. Ik wil ze dan ook een hart onder de riem steken: het is enorm hoe ze keer op keer, maatregel na maatregel, erin slaagt om op heel korte termijn de nodige software klaar te maken om onze ondernemers toe te laten snel een aanvraag te kunnen indienen.

Collega Bothuyne, u hebt dat goed geïnterpreteerd. Ik sta superpositief ten opzichte van de mogelijkheid om winkelen op afspraak mogelijk te maken, maar we zitten in een gezondheidscrisis en ik vind het nu vooral van belang dat dit meegenomen wordt in de evaluatie. Zoals ik aan collega Vande Reyde zei, het is van belang dat we nu bij de evaluatie gaan bekijken of zo'n maatregel zoals winkelen op afspraak mogelijk is zonder negatieve impact op de gezondheidseffecten. Dat zijn de afwegingen die we moeten maken. Maar we mogen niet vergeten om het te doen want het is voor de kledij zo, maar stel je maar de meubelwinkels voor. Meubelen op afstand kopen lijkt me zeer vreemd. Er zijn wel een aantal problemen op dat vlak.

Collega Sterckx, u hebt hetzelfde pleidooi gehouden, dus het antwoord daarop is positief.

Collega De Vreese, u hebt ook eenzelfde pleidooi gehouden.

Wat de carwashes betreft kan dat ook meegenomen worden in die evaluatie. Maar weet dat er nu al een verduidelijking is. We hebben in Torhout ook een bekende carwash die heel veel zorgen had, vandaar dat ik nu iets meer op de hoogte ben van de carwashes. De business-to-business (b2b) is open.

Het is wel van belang om dat mee te geven. Het is de b2c die gesloten is. Daardoor is er natuurlijk wel een stuk activiteit mogelijk, ook voor de carwashes die in de b2b actief zijn.

Straks is het Dag van de Ondernemer, collega's. Laat ons onze mensen een hart onder de riem steken, eerst en vooral door onze aankopen inderdaad lokaal te doen, en door zeer zorgzaam in de beheersingsstrategie van deze hele crisis onder andere dat winkelen op afspraak ook mee te nemen.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik denk dat alles nu wel helemaal is gezegd. Bedankt voor uw antwoord, minister. *(Opmerkingen)*

Ik sta wel altijd open voor een-tweetjes. Als er suggesties zijn ... *(Gelach)*

De voorzitter: We kunnen eventjes schorsen. Of u kunt gewoon samen eventjes buiten gaan. *(Opmerkingen)*

Minister Hilde Crevits: Mijn knuffelcontact ligt al vast, hoor. *(Gelach)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verstrengde erkenningsvoorwaarden voor de lokale geloofsgemeenschappen

ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de nieuwe erkenningsvoorwaarden voor moskeeën en andere geloofsgemeenschappen

De voorzitter: Collega Dewinter, mag ik u bij dezen aanmanen om alstublieft binnen de twee minuten te blijven? Want u gaat er elke keer over.

Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, we zijn nu al een aantal jaren bezig met het voeren van het debat rond de erkenning van geloofsgemeenschappen. En volgens mij is hét grote probleem van dit dossier de gebrekkige informatiedoorstroming van veiligheidsdiensten. Dat is net de reden waarom toenmalig minister Homans in de vorige legislatuur geen enkele erkenning heeft doorgevoerd. Op dat moment was dat volgens mij de enige juiste beslissing.

De oprichting van een eigen Vlaamse screeningdienst is volgens mij dus echt van cruciaal belang in dezen. Gebedshuizen of geloofsgemeenschappen die onze Vlaamse waarden en normen niet willen onderschrijven, die kunnen wij missen als de pest. En vanaf nu gaan we daar ook echt een zicht op krijgen. Dat is een heel goede zaak, wat mij betreft.

Die screeningdienst gaat natuurlijk moeten weten waarnaar hij op zoek moet gaan. Het verbod op buitenlandse financiering, maar ook op buitenlandse inmen-ging tout court, is volgens mij de sleutel tot succes, want we weten allemaal dat er een aantal moskeeën zijn die louter een verlengstuk zijn van wat er in Turkije gebeurt. En we kunnen dat niet tolereren. Onder geen enkel beding mogen die geloofsgemeenschappen een erkenning van Vlaanderen krijgen.

Minister, binnenkort zal die screeningdienst opgericht worden. Die mensen zullen bij de oprichting bedolven worden onder de aanvragen. En tegelijkertijd zullen ze ook moeten gaan onderzoeken of degenen die al erkend zijn, die erkenning terecht hebben gekregen. Dat zal dus een enorme opdracht zijn. Ik denk dat dat laatste de prioriteit moet zijn.

De voorzitter: Dus uw vraag luidt?

Nadia Sminate (N-VA): Zij moeten die rotte appels eruit halen. Zij zijn ertoe verplicht, wij zijn ertoe verplicht, u bent ertoe verplicht, minister, om ook te durven kijken naar die intrekkingen. Hoe gaat u dat aanpakken?

De voorzitter: Collega Dewinter, u krijgt ook tien seconden extra.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, na de aanslagen in Wenen en na het onthoofden van Samuel Paty en anderen in Frankrijk, worden zowel in Oostenrijk als in Frankrijk radicale moskeeën terecht gesloten en bepaalde organisaties zelfs verboden. In Vlaanderen doet deze regering net het omgekeerde. Het antwoord op aanslagen, geweld en intimidatie is niet minder, maar uitgerekend meer islam.

Minister, ik vind het feit dat u die moskeeën opnieuw wilt gaan erkennen en subsidiëren, absoluut een verkeerd idee en een volledig fout signaal. Ik heb de

indruk dat u een beetje lijdt aan het Stockholmsyndroom. U hebt sympathie voor degenen die u, mij en heel onze beschaving in Europa gijzelen. En de islam gijzelt Europa wel degelijk, en trouwens heel het vrije Westen. In plaats van de islam terug te dringen, gaat u hem nog wat meer pampieren en nog wat meer knuffelen.

Daarom, minister, had ik een paar concrete vragen. Er zijn ondertussen reeds 27 moskeeën die een erkenning hebben, en 12 daarvan zijn overigens Diyanet-moskeeën. Daarvan zei uw collega Van Quickenborne, samen met u, zondag op televisie nog dat die Turkse Diyanet-moskeeën beletten dat de Turkse moslims zich in onze samenleving integreren.

Er komen nu 37 nieuwe aanvragen bij, en van 5 weten we al dat het Diyanet-moskeeën zijn. De conclusie kan alleen maar zijn dat die 12 reeds erkende Diyanet-moskeeën hun erkenning verliezen, wegens buitenlandse invloed, wegens buitenlandse financiering. Die 5 die op de lijst staan om erkend te worden moeten er dus ook aan geloven.

Minister, ik denk dat u moet inzien dat u uiteindelijk een duidelijk signaal moet geven, zeker aan de radicale islam in ons land en in heel Europa. En dat gaat niet over meer faciliteiten, meer geld, meer erkenningen. Neen, dat is minder islam, en als het van onze partij afhangt helemaal geen islam in ons land en in Europa. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, we hebben in de schoot van de Vlaamse Regering een eerste lezing goedgekeurd van een ontwerp van decreet dat nu naar de Raad van State gaat. Dat moet nog een adviestraject doorlopen en dan een tweede lezing krijgen, en het zal dan uiteindelijk hier in het parlement komen. Het zal dan ook uitvoerig besproken kunnen worden. Het is voor mij in dit korte tijdsbestek onmogelijk om alle elementen op te sommen, dus ik wil mij beperken tot drie toch belangrijke veranderingen ten aanzien van de huidige regelgeving.

Eerst en vooral gaan we met dit nieuwe decreet meer rechtszekerheid creëren. Op basis van de studie van professor Torfs creëren we een rechtszeker kader: een doorlooppprocedure van vier jaar voor een nieuwe aanvraag van een geloofsgemeenschap om erkend te worden, en een periode van een jaar voor zij die reeds erkend zijn of die al een aanvraag hadden ingediend voor juli 2019 om erkend te worden. Dat zijn duidelijke spelregels waarbij iedereen weet waar men aan toe is. Dat is belangrijk in een rechtsstaat.

Het tweede punt is dat we strengere voorwaarden opleggen. We gaan een verbod invoeren op buitenlandse staatimams. We gaan een verbod invoeren op het financieren of ondersteunen met buitenlandse middelen, waardoor de onafhankelijkheid van moskeeën in het gedrang komt. We voeren een verbod in op financiering en op ondersteuning vanuit hoeken die aan extremisme of terrorisme gelinkt zijn, van ver of van dichtbij. We vragen dat elke lokale geloofsgemeenschap een register aanlegt van alle giften en alle ontvangsten die men krijgt. We vragen een uitdrukkelijke inventaris van het onroerend goed en wie daar eigenaar van is. We vragen een volledig overzicht van alle juridische verenigingen waarmee een lokale geloofsgemeenschap samenwerkt, zowel de rechtspersonen als de natuurlijke personen.

Het is evident dat we nogmaals benadrukken dat de grondregels, het EVRM waar mevrouw Sminate naar verwees, en onze grondrechten te allen tijde moeten worden gerespecteerd. Dit is met andere woorden een heel duidelijk en helder kader dat moet garanderen dat geloofsgemeenschappen die erkend worden,

passen binnen onze Vlaamse samenleving en de spelregels van onze samenleving respecteren.

Dat brengt mij bij het derde luik. Want het is natuurlijk niet voldoende om regels te maken, ze moeten ook gecontroleerd en afgedwongen kunnen worden. En zij die goed functioneren moeten we ook kunnen beschermen tegen onterechte kritiek. Daarvoor gaan we een screenings- en informatiedienst oprichten. We hebben daar 3 miljoen euro op jaarbasis voor voorzien. Die zal operationeel zijn begin september, ook op het moment dat het decreet van kracht wordt. Die dienst gaat samenwerkingsakkoorden afsluiten met alle politiediensten in ons land, met de veiligheidsdiensten, met lokale besturen en met de lokale integrale veiligheidscel (LIVC), zodat ze in een breed netwerk kunnen werken. Zo kan elk signaal dat naar voren komt ook daadwerkelijk worden onderzocht.

Zij krijgen handelingsbevoegdheid, ze zullen in staat zijn om identiteitscontroles te doen, plaatsbezoeken te doen, en ze kunnen de sterke hand van de overheid en van de politie vragen. Ze kunnen inzage vragen in, en tijdelijke inbeslagname doen van goederen die men verder wil onderzoeken. Het wordt met andere woorden een zeer operationele inspectiedienst die bij de meest performante zal horen van onze Vlaamse administratie. Ik denk dat we daarmee ook gaan kunnen garanderen dat zij de workload die op hen afkomt, en dat is inderdaad een belangrijke workload, op een consistente en goede manier de baas kunnen. Dat alles is nu *work in progress*, dat zal ook de volgende weken en maanden verder besproken worden. Maar daarmee creëren we een rechtszeker kader dat toelaat om ook onze grondwettelijke verplichtingen ten aanzien van levensbeschouwing op een goede manier te doen.

Voor alle duidelijkheid: wij richten geen nieuwe geloofsgemeenschappen op, het zijn bestaande geloofsgemeenschappen die we op die manier een erkenning geven.

De Staatsveiligheid, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD) en andere veiligheidsdiensten in ons land vinden het heel belangrijk dat geloofsgemeenschappen in die erkenningsprocedure stappen en die erkenning proberen te krijgen. Op die manier ontstaat er een constructieve en rechtszekere relatie met de overheid en kan er veel meer transparantie en controle komen dan vandaag het geval is.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, u hebt een correct overzicht gegeven van de inhoud van het ontwerp van decreet. In uw communicatie van vorige week hebt u ook gesproken over de mogelijkheid van nieuwe erkenningen. Zoals ik in mijn inleiding aangaf, is het voor mij minstens zo belangrijk om te controleren of de erkenningen die al gegeven zijn, of die terecht waren. Met het goedkeuren van dit decreet trekken we een heel duidelijke lijn. We zeggen dat er maar één samenleving is die telt en dat is de Vlaamse samenleving. Ofwel wil men daartoe behoren ofwel niet. Een mengeling van de twee is helaas niet mogelijk. Ik reken erop, minister, dat u er streng gaat op toezien dat degenen die zich niet inschrijven in onze samenleving, en onze waarden en normen niet onderschrijven, dat u die eruit gooit. Ik herhaal mijn vraag: zult u daarop toezien?

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, u wilt een verbod op buitenlandse staatsinmenging, financiering, respect voor het EVRM en nog een aantal regels, in zoverre de betrokkene een erkenning wil of subsidies wenst. Dat betekent niet dat indien men zich niet houdt aan deze voorschriften, men als moskee niet kan bestaan, wel integendeel. Dat is natuurlijk de compleet verkeerde invalshoek die u kiest! U moet in eerste instantie radicale, extremistische moskeeën die een buitenlandse inmenging hebben en staatsfinanciering en dergelijke, sluiten! Gedaan! Stop! De deuren dicht, dat moet u doen.

Wat overblijft, moet geen subsidiëring krijgen. Die moeten streng gecontroleerd worden en *that 's all*. Voor het overige moeten we ervan uitgaan dat we de islam niet alsmaar meer faciliteiten moeten geven, maar moeten terugdringen. U zult geen Europese islam creëren, het enige wat zal overblijven, is een geïslamiseerd Europa. Daar werkt u als collaborateur van de islam actief aan mee met het voeren van deze politiek.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Zoals u terecht aanhaalt, minister, is erkenning de weg naar controle en transparantie, en dat is een goede zaak. Ik ben ook heel blij om te horen dat de nieuwe erkende dienst samenwerkingsovereenkomsten zal kunnen afsluiten met de politiediensten en vooral met de Lokale Integrale Veiligheidscellen (LIVC's), de lokale ogen en oren op het terrein die daar een ontzettende schat aan informatie over hebben.

Hoe ziet u de communicatie met de lokale overheden en de erediensten over de wijzigingen die op til zijn zodat men zich daarop kan voorbereiden en dat men een duidelijk beeld heeft over hoe dat in de toekomst zal verlopen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, het is zeker een goede zaak dat na jaren stilstand in dit dossier eindelijk een nieuw erkenningskader voor lokale geloofs-gemeenschappen op tafel ligt. Die erkenning is voor heel wat diverse geloofs-gemeenschappen een erkenning van hun bijdrage aan de samenleving, dat vinden wij belangrijk.

Ik ben natuurlijk benieuwd naar wat de erkenningsvoorwaarden precies inhouden. Ik heb gelezen dat het gaat over een verbod op buitenlandse financiering en inmenging. Daar zijn wij absoluut positief over. Dat moest al veel langer gebeurd zijn. Wat gaat er gebeuren met geloofsgemeenschappen die zich niet laten erkennen? Voorziet u flankerende acties om ervoor te zorgen dat er geen toename komt van niet-erkende gemeenschappen die vasthouden aan die buitenlandse financiering en bijgevolg aan alle controle ontsnappen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, het is een terechte vraag. Ik ben blij dat u in uw antwoord de symboolwaarde van een aantal dingen wat doorprijkt en dat u op de kern van ingaat. Mijnheer Dewinter, het is nogal duidelijk hoe u kijkt naar vrijheid van godsdienst en de vrijheid van vereniging in ons land, hoe u zich verhoudt tot een aantal grondrechten in onze samenleving.

Ik zou procureur-generaal Van Leeuw willen quoten. Hij zegt dat de erkenning van gebedshuizen een goede zaak is, want zij kunnen een partner zijn in de strijd tegen radicalisering.

Nog veel slechter dan krampachtig omgaan met die erkenning is dat men onder de waterlijn gemeenschappen heeft die zich totaal niet inschakelen in onze samenleving. Erkende gebedshuizen kunnen een eerste partner zijn om te worden verankerd – voor u misschien helaas, collega Dewinter – in een superdiverse Vlaamse gemeenschap en samenleving. Net die erkenning kan een prikkel zijn om ervoor te zorgen dat de verleiding van buitenlandse investeringen wordt weggenomen. Minister, daarom vraag ik u daar echt in te investeren. Het lijkt ons geen goede zaak om het net nog aantrekkelijker te maken om te gaan voor buitenlandse investeringen en niet te kiezen voor erkenning.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, collega's, men vergeet soms wel eens een beetje dat er in Vlaanderen meer dan 176 nationaliteiten zijn, dat er al 400 of 500 jaar meer dan 100 geloofsgemeenschappen, etnisch-culturele gemeenschappen en nationaliteiten, in ons land, in onze regio leven en ook de welvaart ervan hebben doen groeien. Mijnheer Dewinter, ofwel bestrijd je uitwassen door er de Gestapo op los te laten, ofwel probeer je het kaf van het koren te scheiden door bondgenoten in de opbouw van onze rechtstaat en onze welvaartstaat de hand te reiken en hen kansen te bieden, en wie de aap uithangt eruit te jagen. Anders, als je niet bereid bent om mensen hun vrijheid van geloof te gunnen, dan krijg je een geloofspolitie. Dat is toch een raar beeld, een beeld van Vlaanderen dat niet het mijne is, waar fierheid en zelfvertrouwen totaal ontbreken. Ik dank de regering dus voor dit initiatief om een slagkrachtig instrument te zoeken en te vinden om met geloofsgemeenschappen aan de slag te gaan, en op die manier het kaf van het koren te kunnen scheiden.

Minister, een bijkomende vraag: hebt u er vertrouwen in dat er in voldoende budget is voorzien om het cruciale screeningsmechanisme slagkrachtig te maken? (*Applaus van Jean-Jacques De Gucht*)

Minister Bart Somers: Collega's, dank u. Wat het signaal en de actie betreft waarnaar wordt gevraagd, ik ben van plan als minister van Binnenlands Bestuur om twee krachtige signalen te geven. Het eerste krachtige signaal zal erin bestaan dat zij die deze spelregels niet respecteren, hun erkenning zullen verliezen en dat de sancties waarin is voorzien, ook zullen worden toegepast. Met andere woorden, geloofsgemeenschappen die denken dat zij kunnen werken met een door het buitenland gesubsidieerde bedienaar van de eredienst, zullen hun erkenning verliezen. Geloofsgemeenschappen die worden gefinancierd of geïnstrumenteerd door het buitenland, zullen hun erkenning verliezen. Ik zal daar zeer consequent en zeer kordaat in handelen, omdat ik geloof dat dat de basisvoorwaarde is voor herstel van vertrouwen.

Het tweede krachtige signaal, dat ik even krachtig zal geven, is echter dat ik die geloofsgemeenschappen zal verdedigen die zich aan de spelregels houden en die een beroep doen op onze grondwettelijke vrijheid van vereniging en vrijheid van levensbeschouwing. Ik zal ze consequent zien als een deel van het Vlaanderen dat wij zijn, van de beschaving die wij zijn, waarin diversiteit, ook levensbeschouwelijk, een grondrecht is van mensen.

Dat zullen twee even krachtige signalen zijn. Het eerste signaal zal krachtiger zijn dan datgene wat men in het verleden heeft gezien. Wat het tweede betreft, ik zal proberen dat ook krachtiger te geven dan wat men in het verleden heeft gezien.

Mijnheer Dewinter, u haalt inderdaad een pertinent probleem aan. Waarom vragen mensen ervoor te zorgen dat geloofsgemeenschappen worden erkend? Omdat die dan binnen een kader terechtkomen – waarvan ik de hoofdlijnen heb proberen te schetsen, hoewel daar nog wel wat meer in zit – dat ons kan garanderen dat geloofsgemeenschappen werken binnen de filosofie en de context van onze Vlaamse samenleving. Hoe meer geloofsgemeenschappen zo worden erkend, des te meer kunnen die geloofsgemeenschappen een positieve rol spelen in onze samenleving en mensen dichterbij onze grondwaarden brengen.

Het probleem is natuurlijk dat je in ons land geen erkenning nodig hebt om op een publieke plaats met een geloofsgemeenschap te starten. De enige regels die vandaag van toepassing zijn om dat te beoordelen, zijn die van de wet op de ruimtelijke ordening. Er is echter één uitzondering waarbij Justitie wel kan ingrijpen. Indien er duidelijke linkjes zijn met bepaalde feiten kan Justitie sluiten. Mijnheer Dewinter, dat is nu net ook het voordeel van ons decreet. Wij maken een screeningsdienst, een informatiedienst, die geen eiland zal zijn, die zich zal

inbedden, die zich daar actief mee zal bezighouden, die met andere woorden veel meer focus zal leggen op het vergaren van informatie daarover. Daardoor kan er informatie worden gedeeld met de justitiële diensten, kan er informatie worden gedeeld met de Staatsveiligheid, kan er informatie samenkomen. Omdat men meer informatie heeft, is er meer kans dat er kan worden opgetreden tegen die geloofsgemeenschappen die zich bezondigen aan banden met terroristische organisaties, rechtstreeks of onrechtstreeks. Ook vanuit dat perspectief is dit een stap vooruit.

Maar vanaf dat moment zitten we wel op het federale niveau en op het domein van Justitie. Dat valt buiten mijn perimeter, maar dit is een instrument om die te bereiken en te versterken.

Ten derde hebben we dit decreet, dat betrekking heeft op verschillende geloofsgemeenschappen – want er zijn er nog een aantal andere die een reeks aanvragen hebben, zoals de protestantse en orthodoxe geloofsgemeenschap –, opgesteld in permanente dialoog met de verschillende gemeenschappen. We hebben hen goed geïnformeerd. Via de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD) zitten we regelmatig samen met hen. We gaan hun dat goed toelichten, zodat ze goed op de hoogte zijn van de nieuwe regelgeving die eraan komt.

Collega Schiltz, ga ik voldoende slagkracht en middelen hebben om dat te doen? Als je een budget hebt van 3 miljoen euro voor een inspectiedienst die zich kan inbedden in het volledige politieapparaat en een beroep kan doen op informatie uit alle lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's) en goed kan samenwerken met de veiligheidsdiensten, dan kun je volgens mij een performante inspectie-, informatie- en screeningsdienst realiseren. Ik vind dat een belangrijk iets, omdat we door zoiets te creëren – en ik heb al positieve signalen gekregen vanuit verschillende geloofsgemeenschappen – een vertrouwensrelatie kunnen opbouwen. En dat is ook nodig in onze samenleving, na alles wat er de voorbije jaren gebeurd is, internationaal en dergelijke meer. Ik geloof daar heel sterk in, omdat de enige andere weg die ik hoor, die van de partij van de heer Dewinter, een weg is die zegt dat we onze grondwet, de basis van onze samenleving en rechtsstaat, moeten verlaten: 'Je mag geloven, maar enkel in die dingen waarvan wij vinden dat je erin mag geloven.' Dat staat natuurlijk haaks op de grondwettelijke vrijheid van religie. Ik werk binnen dat kader. Mensen hebben ervoor gevochten vrij te zijn om te kunnen geloven of niet te geloven. Dat is een gevecht geweest in onze samenleving, een emancipatorische strijd waarin ik mij inschrijf.

Maar tegelijkertijd vind ik dat buitenlandse mogendheden hier geen imams of andere bedienaren moeten betalen, vind ik het onaanvaardbaar dat men vanuit het buitenland geloofsgemeenschappen instrumentaliseert voor welke doelstelling dan ook en vind ik het totaal onaanvaardbaar dat extremistische of terroristische organisaties geloofsgemeenschappen in hun greep krijgen. Ik wil veel meer transparantie en duidelijkheid en ik zal ook optreden tegen hen die de spelregels niet volgen. En dat is heel duidelijk: sommige moskeeën die vandaag erkend zijn, zullen hun erkenning morgen, als het decreet er is, niet kunnen houden door de manier waarop ze werken. En ik zal ook in dat kader handelen. Ik heb geen enkele schroom om dat te doen, geen enkele aarzeling. Maar ik zal die moskeeën en kerken die conform de spelregels functioneren even hard verdedigen en ik zal hen altijd zien als een bondgenoot voor een divers, pluralistisch, verdraagzaam, open en rechtzeker Vlaanderen. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

Nadia Sminate (N-VA): Minister, een deel van het pleidooi van mijn collega-vraagsteller kunnen wij natuurlijk allemaal ondersteunen, namelijk dat die extremistische organisaties eruit moeten. U hebt dat ook bevestigd. Het probleem is dat hij die lijn doortrekt naar al diegenen die het wél goed menen. Collega Dewinter, het verschil tussen u en mij zit hem erin dat u een verschil maakt

tussen goede en slechte mensen op basis van wat die mensen al dan niet geloven. Ik maak een verschil tussen mensen op basis van de vraag of ze zich al dan niet willen inschrijven in onze Vlaamse samenleving. Dat is een groot verschil en een verschil waar ik fier op ben. (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Dat is verdienstelijk, mevrouw Sminate, maar helaas naïef. Naïef, omdat u de ware aard van de islam natuurlijk ontkent, net alsof u in soortgelijke vergelijkingen het licht van de zon zou ontkennen. De islam zal zich niet aanpassen, heeft zich nooit aangepast. Kijk naar alle landen die gekoloniseerd en geïslamiseerd zijn geworden. De islam veroverd, koloniseert en onderwerpt andere volkeren, culturen en beschavingen aan hun ideologie, nooit omgekeerd. Bestudeer de geschiedenis en u zult het merken. De generaties na ons zullen het helaas ook merken.

Wij zijn voor vrijheid van godsdienst. Laat daar geen onduidelijkheid over bestaan. Alleen vinden wij niet dat je die moet erkennen of subsidiëren, want dat lost helemaal niets op. U gaat er nu nog meer buiten uw zogenaamd wettelijk en politiek beleidskader duwen. Vergeet niet dat Diyanet in Vlaanderen alleen al 47 of 48 moskeeën heeft.

Die liggen niet wakker van uw subsidies en van uw erkenning, minister.

De voorzitter: Uw slotzin, alstublieft.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ze doen rustig verder, zolang u ze niet sluit en niet buiten de wet plaatst, zolang u niet duidelijk maakt dat de deuren van die moskeeën dicht moeten.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het voorstel van experts om de zomervakantie in te korten

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, minister, we hebben de lockdown gehad. De realiteit is, als we daar nu naar terugkijken, dat we daar enkele lessen uit kunnen trekken. Ten eerste is er een grote leerachterstand ontstaan door die lockdown. Ten tweede worden kinderen in precaire omstandigheden daardoor nog meer blootgesteld aan die omstandigheden. Dat is een bijzonder jammere zaak, daar hebben we ook in de vorige plenaire vergaderingen al over gesproken.

We hebben nu de herfstvakantie gehad. Om dat coronavirus te bedwingen, dat ons allemaal gijzelt, dat de economie gijzelt en dat het onderwijs zwaar onder druk zet, hebben we besloten om die herfstvakantie te verlengen. Virologen zeggen nu dat het misschien ook kan dat er andere vakanties verlengd zouden moeten worden en weer andere vakanties misschien verkort zouden moeten worden.

Ik wil vooral doorgaan op het laatste, minister. Op welke manier kijkt u naar de aanbevelingen van de virologen om te kijken naar een inkorting van bijvoorbeeld de zomervakantie om ervoor te zorgen dat de leerachterstand beperkt wordt, en naar het eventueel uitbreiden van het krokusverlof, waardoor je op het einde van de rit op een goede manier kunt werken. Ik denk dat we daar een plan voor moeten maken. Ik zou graag uw mening daarover kennen en horen op welke manier u een eventuele uitrol ziet, of in ieder geval hoe u ernaar kijkt om daar een plan voor op te maken als de uitrol nodig zou zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een debat met nogal wat Loch Nesskenmerken, of zoals 'Die kat kom weer, die kon niet langer wacht'. Iedereen heeft daar zijn mening over, en niet noodzakelijk altijd dezelfde.

Een argument pro is onmiskenbaar het argument dat mij ook gedreven heeft in het openhouden van de scholen, namelijk de bezorgdheid dat een lange periode afwezigheid van school nefast kan zijn voor de leerprestaties, in eerste instantie voor de meest kwetsbare leerlingen. Als je begint te schuiven met vakanties, dan heeft dat niet alleen een impact op het onderwijs, maar op de totale samenleving, op onze lokale besturen, op onze zorg en welzijn, op onze jeugdwerving, op onze ziekenhuizen, en noem maar op. Dat heeft ongelooflijk verregaande implicaties op een en ander.

Ik lees in de krant dat ik onder druk sta van de reissector ter zake. Die zullen mij dan waarschijnlijk wel eens bellen, maar ik heb ze nog niet gehoord en ik heb daaromtrent nog niemand gehoord. Wat ik wel vaststel, is dat dergelijke debatten en de manier waarop ze nu in de media worden gebracht door bepaalde kranten, zorgen voor enige onrust in tijden dat we dat misschien wel kunnen missen. Ik ga nooit een debat uit de weg, maar dit debat zal ik voeren binnen het onderwijsveld, en zeker samen met andere beleidsdomeinen, maar alleszins niet op het publieke forum. Leerkrachten nu de boodschap geven dat we aan het sleutelen zijn aan de vakanties, waar hier en daar een stuk af zou gaan, dat kunnen we momenteel missen. Zij moeten zich samen met de directies concentreren op waar ze zo goed in zijn, namelijk het lesgeven. Ik ben altijd bereid om alle andere debatten te voeren, maar ik ga die niet voeren op het publieke forum, en zeker vandaag niet.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik kan begrip opbrengen voor de manier waarop u daarnaar kijkt. Langs de andere kant is het wel belangrijk om een plan te maken, om wel te zeggen dat men daar duidelijkheid over wil scheppen want het is noodzakelijk dat die leerkrachten, leerlingen en ouders op de hoogte zijn van waar we naartoe gaan.

U haalt de reissector aan, maar ik zou ook verschillende andere sectoren in onze maatschappij kunnen aanhalen en de manier waarop zij daarnaartoe gaan, de manier waarop onze samenleving daarin zal bewegen naar de lente en de zomer toe.

Eerlijk gezegd denk ik dat er daaraan ook positieve zaken verbonden zijn, maar ik denk vooral dat er duidelijkheid moet zijn. Eén, wij willen te allen tijde voorkomen dat er verdere leerachterstand is. Twee, op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat de ongerustheid die er vandaag is, minimaal is? Dé manier om die ongerustheid weg te nemen, lijkt mij het uitwerken van een plan te zijn, waarbij je vooropstelt dat tegen een bepaalde datum iedereen in de maatschappij zal weten waar we aan toe zijn, zodat we daarnaartoe kunnen werken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, om hier en nu een debat te voeren in een tijdsbestek van enkele minuten en in volle coronapandemie, over het al dan niet verlengen van de vakantie ... Collega De Gucht, u vraagt duidelijkheid. Wel, die duidelijkheid is er vandaag. We weten wanneer het krokusvakantie is, wanneer het paasvakantie is en we weten dat op 1 juli de grote vakantie start.

Twee, de reissector wordt hier aangehaald. Maar onze fractie kijkt ook naar de jeugdbewegingen, het hoger onderwijs, de opvang voor ouders, de organisatie van de vakantie, de gezinsvakantie in al die bedrijven waar men dit nu op acht

weken doet, de druk op vakantieverblijven – want de prijs zal stijgen als de vakantie wordt ingekort, waardoor het debat over vakantie voor iedereen zich opwerpt. Laat ons op dit moment duidelijk zijn: laat het zeker nu alsjeblieft voor wat het is. En voor diegenen die oproepen dat het belangrijk is voor het Nederlands: de taalbad en het thuis Nederlands spreken moeten zeker onder de aandacht blijven.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, uit onderzoek weten we al langer dat het leerniveau van sommige leerlingen er tijdens de acht weken zomervakantie op achteruitgaat, als je weinig of geen mogelijkheden hebt om informeel te leren, bij je ouders, op kamp of tijdens sportactiviteiten. En dat geldt – vrees ik – nog steeds voor veel te veel kinderen in Vlaanderen. In die zin hebben wij zeker oren naar het idee om de schoolkalender te herbekijken, de zomervakantie met twee weken in te korten en de herfst- en krokusvakantie eventueel met een week te verlengen. Dat is trouwens wat wij twee weken geleden hebben voorgesteld in een resolutie, maar dan specifiek in het kader van corona. We stellen daarbij wel een heel belangrijke voorwaarde, namelijk dat het dan meteen wordt afgestemd op het vrijetijds- en opvangaanbod. Want het is voor heel veel ouders natuurlijk niet evident om zomaar ineens ook tijdens de krokus- of herfstvakantie wat dagen extra vakantie te nemen. Er moet daarvoor een aanbod worden voorzien, de ouders moeten op zo'n aanbod kunnen rekenen.

Ik wil hier vandaag gewoon zeggen: als die discussie ooit wordt gevoerd in de schoot van de Vlaamse Regering, zorg er dan voor dat er goed overleg is met uw collega's Somers en Dalle.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, de CD&V-fractie staat zeker open voor een gesprek rond de zomervakantie, met alle onderwijsactoren, met de maatschappelijke actoren die betrokken zijn, maar zeker ook met de ouders en – ik heb het hier nog niet gehoord – de leerlingen, over wie het uiteindelijk gaat. Ook de experts ter zake moeten daar uiteraard bij worden betrokken, zoals de heer Pieter Verachtert, projectcoördinator van het onderzoek naar de Vlaamse zomerscholen, die al heel wat onderzoek deed naar de 'summer loss' in de Vlaamse context. Hij was uitgenodigd in de coronacommissie van verleden maandag, maar hij kon niet aanwezig zijn. Voorzitter Rzoska, het lijkt mij nuttig om die man nog eens uit te nodigen. Wat mij vooral interesseert, is het effect van die zomerscholen. Ik ben ook benieuwd wat het effect zou kunnen zijn van twee weken minder zomervakantie. Is dat dan echt een substantieel verschil? Ik denk dat we daarvan moet vertrekken vooraleer we de discussie aangaan, zodat we een evidencebased beleid kunnen voeren, breed gedragen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, de scholen krijgen inderdaad een verlengde herfstvakantie. En als het dit schooljaar bij één extra week blijft, dan kan de leerachterstand beperkt blijven, aangezien sportdagen, schoolreizen enzovoort toch wegvallen.

De vraag is natuurlijk hoe corona na nieuwjaar verder zal evolueren. Want bij een derde golf en een eventuele verlenging van de krokusvakantie zal er misschien niet veel anders opzitten dan de zomervakantie inderdaad in te korten, als we de leerachterstand willen tegengaan.

Het Vlaams Belang is er geen voorstander van de vakanties nu structureel te veranderen. Er zijn wel wat argumenten pro, maar er moet ook een draagvlak bij

de bevolking zijn. Een ingekorte zomervakantie heeft veel invloed op het vlak van werk, toerisme, jeugdkampen en dergelijke.

Er zullen tijdens de crisis nog veel moeilijke beslissingen moeten worden genomen. Het is alleszins noodzakelijk tijdig een beslissing te nemen en hierover tijdig te communiceren. Heel wat mensen beginnen al vanaf januari 2021 hun vakantieperiode in te plannen of moeten dat zelfs doen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, de verlenging van de herfstvakantie heeft voor de broodnodige plaffoning en zelfs daling van de besmettingspiek gezorgd. Dat is absoluut een goede zaak. Het was ook onze eerste prioriteit. Onze tweede prioriteit is nu het psychisch welzijn van heel veel leerlingen, want dat is een groot probleem. Een derde prioriteit is in de ad-hoccommissie en in onderzoeken duidelijk naar voren gekomen. De leerachterstand loopt op tot een half jaar en er is een grote kloof.

Minister, mijn vraag is welk globaal plan u hebt om die leerachterstand en die grote kloof weg te werken. De onderzoekers hebben duidelijk aangetoond dat enkel de instructietijd verlengen weinig zin heeft. Kinderen met kerstmis laten zakken, is al zeker geen goede oplossing. Welk globaal plan en welke goede oplossingen hebt u om die leerachterstand aan te pakken?

Minister Ben Weyts: Indien we van een volledig wit blad zouden kunnen vertrekken en geen rekening zouden moeten houden met de verworven rechten in het onderwijs, met gewoonten en met andere beleidsdomeinen, zou ik me ongetwijfeld volledig in dit debat willen storten. Ik word opgeroepen om met minister Somers en minister Dalle te debatteren. Ik ken geen enkele minister wiens beleidsdomeinen door deze beslissing niet zouden worden geaffecteerd. Dat geldt voor heel de samenleving. Het is gemakkelijk te stellen dat dit een goed idee lijkt. We moeten hier misschien wat grondiger over nadenken. Het is een aanlokkelijke suggestie om dit op eigen houtje te doen, bijvoorbeeld zonder rekening te houden met het onderwijs van de Franse Gemeenschap, maar ik denk dat we ons nu prioritair op het essentiële moeten concentreren. We moeten nu lesgeven en met onze leerlingen bezig zijn. Dat is vandaag het meest cruciale om leerachterstanden te vermijden.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dat is vandaag natuurlijk cruciaal. Wat ook cruciaal is, is dat dit verschillende beleidsdomeinen en de hele maatschappij affecteert. Net daarom denk ik dat het belangrijk is dit debat te voeren. Dat u dat niet noodzakelijk in de publieke arena wil doen, begrijp ik. Een groot gedeelte van het Vlaams Parlement vraagt u echter hierover na te denken. Dit kan een enorme impact hebben. Indien we eraan zouden denken op dit vlak stappen te zetten, moeten we een plan hebben. We kunnen het ons ten aanzien van de leerlingen, de ouders, de leerkrachten en de hele samenleving niet veroorloven dit out of the blue te beslissen. We moeten een plan op tafel leggen. Gezien uw eerdere acties met betrekking tot de coronacrisis, ben ik ervan overtuigd dat u een plan zult maken en dat u zult nagaan wat de mogelijkheden zijn. Indien we dit zouden doen, moeten we hierover op een juiste, correcte en snelle manier communiceren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het niet halen van de klimaatdoelstellingen en de gevolgen ervan

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, in het licht van het klimaatbeleid heeft Vlaanderen voor de periode tussen 2013 en 2020 een samenwerkingsakkoord met de andere gewesten en met de federale overheid afgesloten. Dat akkoord bevat onder meer afspraken over hernieuwbare energie en over het voor Vlaanderen vastgesteld aandeel.

Minister, u hebt eerder al aangekondigd dat Vlaanderen dat aandeel niet zal halen. U verwacht in 2020 een tekort van ongeveer 1800 gigawattuur. U hebt al aangekondigd dat u in Denemarken voor 22,5 miljoen euro een gelijkaardige hoeveelheid hernieuwbare energie hebt aangekocht. U weet dat wij dat geld liever in hernieuwbare energie of andere maatregelen in Vlaanderen hadden geïnvesteerd.

Uit de cijfers die de federale minister van Energie deze week bekendmaakte, blijkt niet alleen dat Vlaanderen zijn doelstelling niet haalt, maar ook dat Wallonië een groot overschot heeft en dat Brussel een klein tekort heeft. Federaal is er een groot tekort en tot onze grote spijt moeten we vaststellen dat het grootste tekort bij Vlaanderen zit. Dat is toch wel een blamage voor onze sterke, innovatieve economische regio die Vlaanderen is. Dit bewijst nogmaals dat het Vlaamse energie- en klimaatbeleid tot nu toe zwaar tekortschiet en veel geld kost. Het zal daarmee niet ophouden, want ook het energieverbruik zal in 2020 hoger liggen dan in het samenwerkingsakkoord was aangenomen en zo aan Europa werd meegedeeld. Inzake energie-efficiëntie doen we het niet goed. Op dat vlak zal Vlaanderen naar alle verwachtingen binnen België koploper zijn. We zijn graag koploper, maar hier is dat dan in negatieve zin.

Wat zult u doen om dat tekort zo snel mogelijk weg te werken en dus ook toekomstige onnodige kosten te vermijden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Bedankt voor uw vraag. Zoals ik bij mijn aantreden al heb gezegd, ging er een Vlaams tekort zijn wat ook het Belgisch tekort verklaart. Ik heb goed geluisterd naar mijn federale collega. Ik ben het er wel niet mee eens dat er niets is gebeurd. De afgelopen tien jaar is er in Vlaanderen 29 miljard euro geïnvesteerd in hernieuwbare energie en dat is heel veel geld. Toch is het resultaat dat men had moeten behalen nog niet behaald. Door de engagementen die men in het verleden is aangegaan en die men niet heeft gehaald, heb ik de doelstelling rond hernieuwbare energie opgevangen door deze in Denemarken aan te kopen. Voor alle duidelijkheid: ik had ook veel liever die middelen in Vlaanderen uitgegeven, want onze economie en investeerders zijn daar klaar voor. Ik ben er dan ook van overtuigd dat we de ambitieuze doelstellingen in ons klimaatplan voor 2030 – met een verdubbeling van zonne-energie, windenergie en warmte – moeten halen. Als ik voor deze legislatuur naar 2024 kijk, dan is het mijn ambitie om in Vlaanderen 1200 megawatt extra zon, minstens 400 megawatt extra wind en daarnaast ook nog extra biogas te realiseren. We moeten dat ook doen. Ik wil dit ook even in perspectief tegenover de federale bijdrage zetten, want daar ambieert men in het nationaal klimaat- en energieplan tegen 2024 0 megawatt voor offshore wind. Dat is niks, dat is niet veel. Ik nodig ook de Federale Regering uit om die ambitie te herbekijken en tijdens deze legislatuur extra hernieuwbare-energiecapaciteit te plaatsen. Wat wij nu zullen doen om de tekorten aan te vullen en de engagementen die mijn voorgangers in het verleden zijn aangegaan te realiseren, is samenzitten met alle regio's en het federale niveau om te kijken hoe we dit kunnen oplossen.

Chris Steenwegen (Groen): Bedankt, minister. Het is zeker dat Europa de klimaatdoelen zal aanscherpen. We weten nog niet hoe ver men zal gaan, maar het zal over 55 of 60 procent reductie tegen 2030 gaan. Dat is dan gemiddeld

over heel Europa. Voor België zal het op basis van een raming van de federale diensten waarschijnlijk betekenen dat we van 35 procent reductie naar ongeveer 45 procent reductie tegen 2030 moeten gaan. Daar hoort dus ook een verhoogde doelstelling bij voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie.

Hebt u, zoals verschillende van uw collega's in de omringende landen, reeds initiatieven genomen om Vlaanderen op die verhoogde doelstellingen voor te bereiden? Dit natuurlijk vanuit dezelfde bekommernis om in de toekomst te vermijden dat we ons Vlaams belastinggeld opnieuw moeten uitgeven aan boetes of de aankoop van overschotten in het buitenland.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, ik vind het toch stuitend dat er een vraag wordt gesteld over het niet halen van de klimaatdoelstellingen door een partij die een federaal wanbeleid aan het uittekenen is dat ons naar de top van de meest vervuilende stroomproducenten in Europa zal katapulteren. Er heerst meer en meer wetenschappelijke consensus dat de overstap naar een koolstofarm energiesysteem onmogelijk is zonder kernenergie. Dat zeggen wij niet, dat zegt de kernenergielobby niet, dat zegt het Internationaal Energieagentschap. Een systeem dat gebaseerd is op 100 procent hernieuwbare energie is gewoon onmogelijk.

Dan hoor ik uw groene minister gisterenavond in Terzake nog zeggen dat ze geen kerncentrales meer wil. Ze wil wel de lucht in eigen land vervuilen met allerlei gascentrales, zodat de lucht in het buitenland zuiverder zou kunnen worden. Wat een farce! Wat een drama! Groen zorgt niet alleen voor meer vervuiling maar ook voor hogere facturen. Groen wil niet alleen uw poen, Groen zorgt er zelfs voor dat zuivere lucht een klucht wordt. Dus wil ik u oproepen, minister: verlos Vlaanderen van deze dictatuur van de groene dogma's en teken een eigen volwaardig Vlaams energiebeleid uit.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Janssens, ik ben blij dat u doorhebt dat wij hier in Vlaanderen een Vlaams energiebeleid kunnen en moeten voeren. We hebben het grootste deel van de bevoegdheden in eigen handen. Laten we dus geen tijd verspillen aan andere bevoegdheidsniveaus maar focussen op wat we hier zelf kunnen doen. Dat is namelijk heel wat. We hebben een Vlaams Energie- en Klimaatplan. Minister, ondertussen is daar kritiek op gekomen van de Europese Commissie en ook van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), dat zich zorgen maakt over de betaalbaarheid. Er is een nieuwe Energyville-studie die zegt dat we eigenlijk die ambitie qua hernieuwbare energie fors omhoog moeten bijstellen als we willen komen tot het meest kostenoptimale energiesysteem. We weten allemaal dat zowel zonne- als windenergie ondertussen mature technologieën zijn die zeer goedkoop stroom kunnen leveren aan onze Vlaamse gezinnen en bedrijven.

Vandaar mijn vraag, minister. Zult u die ambitie richting 2030 herzien in het kader van een op te maken energie- en klimaatplan? Zult u dus meer gaan voor meer hernieuwbare energie dan vandaag?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Collega's, als deze cijfers ons iets leren, is het dat we er met een halfslachtig beleid of met vingerwijzen niet zullen geraken. Ik heb daar daarnet een mooi staaltje van gehoord. Zoals de collega al aanhaalde, zal Europa de ambities bijstellen. Wat we hier in Vlaanderen nodig hebben, is een ambitieus en sociaal klimaatbeleid dat iedereen meetrekt. 'Iedereen' is niet voor alle

fracties een gemakkelijk concept, dat besef ik. Maar alle overheden in dit land moeten samen aan die kar trekken. Dus laten we stoppen met op de rem te staan of zelfs ambitieniveaus terug te schroeven.

Wat we zelf doen, moeten we beter doen. Ik denk dat alle fracties in dit huis zich hier graag aan houden. Laten we daar dan ook mee beginnen. De klimaatinspanning is groot. Laten we bijvoorbeeld massaal inzetten op de renovaties – niet met premies en subsidies, wat collega Tobback hier wekelijks aanhaalt – maar door een eigen investeringsplan, waaraan we concrete doelstellingen koppelen.

Minister, bent u bereid om inzake renovatie concrete doelstellingen te formuleren voor deze legislatuur? Op die manier kunnen we goed meten of wat u doet, effectieve verschillen maakt.

De voorzitter: De heer Gryffoy heeft het woord.

Andries Gryffoy (N-VA): Ik vind het wat verkeerd van collega Steenwegen om zomaar wat getallen door elkaar te smijten. Het is inderdaad zo dat Vlaanderen 1800 gigawattuur te kort komt. Dat is meer dan de 1550 op federaal niveau. Procentueel uitgedrukt is die 1800 7,2 procent van de totale doelstelling, en is die federale 1550 17,7 procent. Dat is dus tweeëneenhalve keer slechter dan Vlaanderen.

Wat mij vooral interesseert, is het volgende. Als alle gebouwen van justitie, gevangenis, het leger, de NMBS enzoverder die op Vlaamse grond staan, energie-efficiënter worden, dan telt dat mee voor onze Vlaamse doelstelling.

Mijn vraag aan de minister is dan ook heel duidelijk. Hebt u het in uw overleg met minister Van der Straeten ook gehad over deze gebouwen? Wat zal zij doen om deze gebouwen nu eindelijk ook eens energie-efficiënter te maken?

Minister Zuhal Demir: De laatste spreker heeft verwezen naar het Belgische tekort, dat enorm is. Wij gaan verder voor de doelstellingen die haalbaar zijn, natuurlijk. Ik wil niet verder uitweiden over wat er in het verleden gebeurd is en over de engagementen die toen aangegaan zijn. Dat zal de komende jaren natuurlijk wel zorgen voor een aanhoudend tekort. Dat doen we ook wel, denk ik, als ik zie welke budgetten we vrijmaken voor hernieuwbare energie. Die zijn gigantisch. De economie is daar namelijk ook klaar voor. Daarom hebben we ook die oversubsidiëring aangepakt. Die was niet meer nodig, in vergelijking met wat er in het verleden is gebeurd.

Wat Europa zal doen met de doelstelling, is nog niet duidelijk. Welk Europees land zal meer moeten doen? Dat zal zorgen voor discussie de komende weken en maanden.

Maar vanuit Vlaanderen hebben wij natuurlijk verschillende contacten gelegd met de Europese Commissie en met het kabinet van de commissaris. Wij zijn dus volop bezig om meer duidelijkheid te krijgen over de impact van de maatregelen die men wil invoeren. Zal dat bottom-up gebeuren? Het lijkt me normaal dat we op al deze vragen een antwoord krijgen. Ik kan toch niet blindelings iets ondertekenen. Ik hoop dat daar heel snel duidelijkheid over komt.

Ik heb aan de federale collega gevraagd om samen te zitten en afspraken te maken over de *burden sharing*. Dat is heel belangrijk en ik hoop dat dat binnenkort ook zal gebeuren.

Er is ook gevraagd naar renovatie maar ik wil dat toch wel wat ontkrachten. De doelstelling staat in het klimaat- en energieplan en ook in ons renovatieplan waarvoor we samen met Finland de tweede prijs hebben gekregen van het

Europees Studiecentrum. Dat krijg je niet zomaar, dat betekent dat een aantal zaken veel beter zijn dan wat andere landen doen. Het is nu zaak om dat ook uit te voeren. We zullen zowel ontzorgen als zorgen voor financiële ondersteuning. We zullen ook werken met renteloze leningen en met zo weinig mogelijk drempels. Ik heb ook al gezegd dat we in het Noodkoopfonds 40 miljoen euro extra zullen investeren. Ik heb met mijn federale collega besproken dat het veel meer bekend moet worden gemaakt bij de OCMW's.

Er zal dus heel wat gebeuren op het vlak van renovatie. Op dit moment zitten we aan 60.000 woningen per jaar maar we willen evolueren naar 90.000 à 95.000 woningen per jaar. Zeer belangrijk is dat dat geld bij de gezinnen terecht komt. We hopen dat we op die manier de CO₂-uitstoot daar kunnen beperken.

Wat de gebouwen in Vlaanderen betreft waar de federale overheid voor bevoegd is, zal worden bekeken wat men kan doen. Ik heb dat wel onder de aandacht gebracht. Ik denk dat we de volgende jaren vooral zullen moeten realiseren. In het verleden is men een aantal engagementen aangegaan die men niet is nagekomen waardoor moet worden aangekocht in het buitenland. Ik vind dat jammer, ik zou dat geld liever hier investeren omdat de investeerders hier in Vlaanderen klaarstaan.

Belangrijk is ook wel dat hernieuwbare energie maar een klein onderdeel is. We zullen de capaciteit nu wel verdubbelen maar we zullen altijd afhankelijk zijn van wat er op federaal niveau gebeurt. Mijn boodschap is altijd geweest dat er voldoende bevoorradingszekerheid moet zijn en dat de energiefactuur niet mag stijgen. Dat zijn voor mij twee zeer belangrijke componenten, ook voor de gezinnen, de kmo's en de Vlaamse industrie.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat we nodig hebben, is duidelijkheid over waar het beleid naartoe wil en de rechtszekerheid die daarmee gepaard gaat. Dat is essentieel, zowel voor particulieren als voor bedrijven om te investeren. Om de klimaat- en energieomslag te maken hebben we veel investeringsmiddelen nodig. Het spijt me dat te moeten zeggen maar de voorbije periode ontbrak het aan die zekerheid als gevolg van het 'stop and go'-beleid van de laatste jaren.

Wat we ook nodig hebben, is een goede samenwerking tussen de beleidsniveaus. De collega's hebben dat hier ook al gezegd. Dat is belangrijk voor u als minister van Klimaat om uw doelstellingen te halen en voor deze Vlaamse Regering. En dan moet me toch van het hart dat ik uw communicatie buiten het parlement betreur. Terwijl uw federale collega met wie u, naar ik heb begrepen, een goed gesprek hebt gehad, u de hand reikte, tweette u hoe verschrikkelijk u haar beleid vindt. Ik zou u willen oproepen om dat niet te doen en u volop in te schrijven in een toekomstgericht beleid. Dat is het beste voor Vlaanderen, voor ons allemaal en voor onze portemonnee.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 april 2020 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG – 479 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 april 2020 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG.

Kunnen we afspreken dat ik bij de uiteindelijke stemming verwijs naar 'het samenwerkingsakkoord'? (*Instemming*)

Dank u wel.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 479/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, gelieve u nu aan te melden in de stemtoepassing.

De plenaire vergadering wordt gedurende vijftien minuten geschorst om iedereen daarvoor de tijd te geven.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.09 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.25 uur.*

Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

Mag ik vragen aan iedereen, en vooral aan de leden die hier aanwezig zijn, om in te loggen zodat we de teststemming kunnen starten?

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

Deze test is goed verlopen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid
– 519 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, het lijkt me logisch dat we dit met spoed behandelen in de plenaire vergadering. We hebben ook in het verleden de 95 aanbevelingen over de woonzorgcentra behandeld. We zitten nu in het midden van, en zelfs al iets daar voorbij, van die tweede golf. Hier zitten een aantal zaken in waar het brede welzijnsveld op aan het wachten is. Ik stel voor, collega's, dat we dit met spoed behandelen vandaag.

De voorzitter: Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de bespreking van het voorstel van resolutie van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid.

De bespreking is geopend.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, laat me starten met te zeggen dat ik opnieuw als voorzitter van de coronacommissie alle collega's die in de commissie zitten en daar elke week twee keer per week aan meewerken om die evaluatie te doen, nogmaals van harte wil bedanken voor de inspanningen die ze opnieuw hebben geleverd om die aanbevelingen af te leveren. En het zijn belangrijke aanbevelingen, collega's. We hebben de afgelopen weken opnieuw mensen gehoord over waar er toch wel – laten we eerlijk zijn – een en ander is fout gelopen in die eerste coronagolf. Dat had te maken met een aantal dingen die ook terug kwamen of die je ook ziet in de woonzorgcentra: het bezoekrecht bijvoorbeeld in voorzieningen voor personen met een handicap, jeugdhulp, kinderscherming, enzovoort. Dat zijn zaken waarvan we ook in dit voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering vragen om die te regelen.

De erkenning van de rol van mantelzorgers en van vrijwilligers en het feit dat die mensen ook essentiële verplaatsingen maken, zijn zaken die we ook naar voren schuiven in dit voorstel van resolutie.

Een heel belangrijk gegeven – en iedereen herinnert zich nog de reportages op televisie wat betreft mensen die zorgen voor personen met een handicap – is de zorggarantie. Zorggarantie wordt in dit voorstel van resolutie ook naar voren geschoven, net zoals, wat ik al eerder zei, het bezoekrecht wat betreft de jeugdhulp en de kinderscherming.

Ook de schrijnende verhalen over de quarantaine zouden tot het verleden moeten behoren, want we vragen ook hier een duidelijk kader van de Vlaamse Regering.

Ook de kraamzorg, waarover toch een aantal zaken zijn opgedoken in de getuigenissen, regelen we in dit voorstel van resolutie, en ook de kwetsbare gezinnen en de personen die in armoede leven, proberen we met dit voorstel van resolutie verder te ondersteunen.

Als laatste, en niet de minste, zijn ook de signalen vanuit de eerstelijnszorg van heel wat huisartsen tot in het parlement gekomen. We vragen ook hier initiatief van de Vlaamse Regering zodat de mensen die in de eerste lijn staan – wat soms genoegzaam de frontlinie wordt genoemd – niet verzuipen, zeker niet in deze tweede golf en ook niet met de vaccinaties die er hopelijk binnenkort snel aankomen.

Wat mijn fractie betreft is er opnieuw stevig en goed werk geleverd, waarbij we de Vlaamse Regering vragen om dit ter harte te nemen. Als ik de minister daar net hoorde, denk ik dat hij al met een aantal zaken aan de slag is gegaan. Laten we hier nu een breed parlementair signaal geven om dat sterke werk vanuit de coronacommissie ook te verzilveren op het terrein, waar heel wat mensen op wachten. Tot daar, voorzitter, mijn uiteenzetting.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ook vanuit de N-VA-fractie in de eerste plaats onze dank aan alle sectoren en mensen die zijn komen getuigen, getuigenissen die soms algemeen waren voor een sector, getuigenissen die soms heel persoonlijk en heel beklijvend waren. We hebben dat inderdaad al gehad bij de woonzorgcentra, collega Rzoska. Dat leverde ons toen 95 aanbevelingen op. Nu hebben we de volledige rest behandeld, het grote deel van Welzijn. 'Rest' klinkt

een beetje pejoratief. Ik bedoel de andere grote sectoren binnen Welzijn. En dat levert niet minder dan 119 aanbevelingen op.

Ik wil ook de collega-parlementsleden die er elke week twee keer zijn – en er zijn er een aantal die ik nu ook terugzie bij Onderwijs – bedanken, ook voor het harde werk dat we samen hebben gedaan voor dit voorstel van resolutie.

Ik wil er voor de N-VA-fractie toch een aantal belangrijke punten uithalen. Mijn collega's Van der Vloet en Verheyen zullen er ook nog een paar andere toelichten voor wat hen betreft.

Wat de communicatie betreft, zijn algemene regels een goede zaak, maar daarbij de vraag om die ook naar specifieke sectoren te heroriënteren. We vinden het zeer belangrijk om daar aandacht op te vestigen, en om daarbij belendende percelen, mantelzorgers, niet te vergeten, dus ook de niet-residentiële sectoren, want dat gebeurt toch wel wat veel.

Twee, het is goed dat verschillende beleidsdomeinen of verschillende agent-schappen binnen een beleidsdomein communiceren. Want uiteraard, bij residen-tiële voorzieningen, maar ook bij de hulpvrager, die komt wel terecht in het spanningsveld tussen soms twee verschillende adviezen. Het nummer 1700 lijkt ons het punt waar alle info gebald is en waar men een eenduidig antwoord krijgt op vragen die men heeft.

Naast de gezondheid is er het welzijnsaspect. Collega Parys heeft er in het ver-leden, en ook vandaag, al naar verwezen dat de maatregelen niet dispropor-tioneel zijn in het licht van welzijn. Dat gaat ook over mensen met een beper-king, over kinderen, over jongeren. Vooral ook die laatsten mogen we niet ver-geten in wat we doen.

We hebben heel wat sectoren waar er rechtstreekse fysieke hulpverlening is, ook in de geestelijke gezondheidszorg. Noodgedwongen hebben we daar nu een aan-tal keren online hulpverlening moeten doen. Dat heeft gewerkt. Ik denk dat het goed is dat we in deze aanbevelingen zeggen dat online hulp een bijkomend onderdeel van zorg en een waardevolle aanvulling kan zijn, maar dat het in som-mige omstandigheden ook op zichzelf kan staan, naast die face-to-faceaanpak. Dat lijkt ons belangrijk.

Wat de infrastructuur betreft, denk ik dat we bij het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) ook in de toekomst aandacht zullen moeten hebben voor cohortering en voor ventilatie. Die zaken moeten we daarin meenemen.

Het personeel komt bij de verschillende luiken aan bod. We hebben het dan zo-wel over persoonlijk beschermingsmateriaal, dat dat voor alle personeel in alle sectoren van het welzijnssegment aanwezig is, dat er voldoende voorraad is en dat men ook wordt opgeleid om dat te gebruiken. Ik wil nog even stilstaan bij één heel specifiek punt, namelijk aanbeveling 23, waarin we het hebben over het aanbieden van praktische opleidingen voor alle personeelsleden en profielen. Dat gaat dus ook over de mensen in onderhoud. Dat gaat ook over de zorgkundigen, HBO5, mensen in de logistiek, mensen aan het onthaal, want zij komen allemaal in contact met potentieel besmette mensen. Maar dat gaat ook over mantelzor-gers, die meestal op zichzelf instaan voor iemand. Daar moeten we de nodige nadruk op hebben.

Over testen hebben we in dit parlement al veel met elkaar gesproken. Het komt eigenlijk hierop neer: voldoende testmateriaal en sneltesten die we kunnen in-zetten.

Wat het management betreft, vragen we eigenlijk over alle sectoren heen dat er een plan wordt uitgewerkt om snel te kunnen schakelen. We zien dat nu bij de tweede golf, dat voorzieningen weten wat aan te pakken en dat de inspectie daarbij vooral ondersteunend werkt.

Collega Van der Vloet zal nog even verder ingaan op de sector van personen met een beperking. Ik haal er toch één punt uit, dat ook in andere sectoren aan bod komt, namelijk het werken aan de zorgcontinuïteit: als iets niet in een voorziening kan, dat het dan thuis kan, met ondersteuning. Als er met budgetten wordt gewerkt, dat er eventueel met die budgetten kan worden geschoven. Maar in elk geval, dat we niemand gewoon thuis zetten met de mededeling: en trek nu uw plan. Dat kan in de toekomst niet de doelstelling zijn, of het gevolg zijn.

Wat betreft de jeugdhulp en jeugdbescherming: eigenlijk hebben we heel duidelijk in nummer 61 gezegd dat er in de residentiële jeugdhulp nooit meer een volledige lockdown mag worden opgelegd. Bezoek blijft cruciaal en dan moeten we er misschien ook aan denken om die leefgroep als bubbel te voorzien.

Iets waar we ook over hebben gesproken en waarop we de aandacht willen vestigen, is de verhoogde waakzaamheid ten aanzien van gezinnen en van kinderen waar er een verontrustende opvoedingssituatie bestaat of vermoed wordt. En dat vermoeden moeten we toch onder de aandacht brengen. De kinderrechtencommissaris heeft deze middag bij de voorstelling van het jaarverslag nog aangegeven dat we daar moeten op blijven werken. We zeggen het hier ook regelmatig: als je de school sluit is, die thuissituatie helaas niet voor elk kind een veilige situatie. En collega Schryvers bracht vandaag al ter sprake dat het ook in de echtgenotensituatie niet altijd veilig is om thuis te zijn. Die gemandateerde voorzieningen mogen dus geen aanmeldingsstop toepassen.

Wat de kinderopvang betreft: alle gezinnen moeten terechtkunnen bij kinderopvang. Dat gaat dan niet alleen over ouders in essentiële sectoren, dat gaat ook over ouders die gewoon thuiswerken; die moeten dat kunnen combineren. We blijven daar werken aan de compensatieregelingen, zowel voor de opvang als voor de respijtdagen voor de ouders.

Kraamzorg was een apart luik, waarbij een aantal van de collega-parlementsleden uit eigen ervaring getuigd hebben dat zowel de pre- als de perinatale gezondheidszorg een essentiële sector blijft, zowel voor mensen die zwanger zijn als voor de partners van zij die zwanger zijn. Ze moet te allen tijde kunnen blijven doorgaan.

Als laatste hebben we onze kwetsbare gezinnen. Daar moeten we de twee zaken op elkaar afstemmen. Er is de detectie van kwetsbare gezinnen maar ook het informeren van die moeilijk bereikbare doelgroepen. Ze moeten op de hoogte zijn van de maatregelen en de correcte info hebben. Zo moeten alle mogelijke tussenfiguren – influencers, straathoekwerkers, buurtcoaches, brugfiguren – informatie kunnen uitwisselen.

De uithuiszettingen zijn hier vandaag al aan de orde geweest. Een tijdelijk verbod? Ja, maar dat brengt geen soelaas als de woningmarkt op slot gaat. Dan kunnen we alleen maar blij zijn dat dat op dit moment niet meer het geval is, en dat er weer huisbezoeken mogelijk zijn.

Wat de geestelijke gezondheidszorg betreft: bij de eerste hulp bij psychische problemen in de gezondheidswijsheid moeten we erop inzetten dat mensen inderdaad durven te zeggen dat het even niet goed gaat. De minister heeft het hier ook gezegd met betrekking tot de jongeren, maar het geldt evengoed voor de volwassenen. De eerstelijnszorg – de huisartsen – moeten we vooral ontlasten

van allerlei mogelijke paperasserij. Maar we moeten ook zorgen dat de testen eventueel in testcentra kunnen gebeuren.

Onze partij N-VA gaat met veel enthousiasme voor deze 119 aanbevelingen stemmen. Hopelijk hebben we ze niet nodig in een derde golf.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): In juli hebben we in de coronacommissie 95 aanbevelingen opgemaakt met betrekking tot het ouderenbeleid. Vanwege de prioriteit die we toen allemaal voelden, hebben we dat thema eerst behandeld. Maar dat betekent natuurlijk niet dat de andere welzijnssectoren niet belangrijk zouden zijn, en dat er ook daar geen concrete maatregelen nodig zouden zijn om een tweede golf beter het hoofd te kunnen bieden. En we zitten intussen al volledig in die tweede golf.

Op het terrein is het momenteel nog alle hens aan dek. In de coronacommissie hebben we met betrekking tot die andere sectoren ook heel aangrijpende getuigenissen gehoord – getuigenissen over bezoekverbod, over quarantaines, over personeelstekorten, over tekorten aan beschermingsmateriaal en zo verder.

Ik denk dat het absoluut positief is dat we ook toen al hebben gehoord dat het beleid, maar ook de sectoren binnen Welzijn – de organisaties, de koepels – niet hebben gewacht op deze aanbevelingen. Ze zijn ook dadelijk aan de slag gegaan met wat zij hebben gehoord. Dat maakt dat we nu in deze tweede golf van de coronacrisis toch andere situaties zien op het terrein.

Er is wel voldoende beschermingsmateriaal. Er zijn bijvoorbeeld maatregelen met betrekking tot het personeel. Er is geen bezoekverbod. Er zijn regelingen rond quarantaine enzovoort. Toch heeft dit voorstel van resolutie een grote meerwaarde. We hebben 119 aanbevelingen opgemaakt als meerderheid en oppositie. Die bieden een algemeen kader waarbinnen we de welzijnssectoren en de minister, het beleid, vragen om te werken over de sectoren heen en met de focus op verschillende belangrijke thema's zoals personeel en welzijn.

De hoorzittingen hebben ons een goed beeld gegeven van wat zich in het voorjaar in verschillende voorzieningen, maar ook met betrekking tot de thuiszorg, heeft afgespeeld. Hoewel we te maken hebben met een heel grote diversiteit binnen het domein Welzijn waren de rode lijnen doorheen de hoorzittingen duidelijk.

Ik bedank iedereen die heeft meegewerkt aan deze 119 aanbevelingen. Ik bedank zeker ook de voorzitter van de commissie die niet alleen de hoorzittingen in goede banen heeft geleid, maar die toch ook mee een grote aanzet heeft gegeven om samen te komen tot deze 119 aanbevelingen die de sector kunnen versterken.

Dank aan de sprekers om hun ervaringen te delen. Het was vaak aangrijpend. Heel wat van hen hebben zich heel kwetsbaar opgesteld in onze commissie, en ook dat verdient veel appreciatie, vind ik.

Dank aan alle collega's om mee samen tot die aanbevelingen te komen. Het is nodig om dat samen te doen, omdat het nodig is dat we schouder aan schouder vechten, net zoals al die mensen in de zorgsector dat elke dag doen.

Ik wil nog graag inzoomen op enkele thema's die aan bod komen. Ten eerste: het welzijn. Net zoals in de ouderenzorg hebben we gehoord dat de maatregelen die werden genomen in het voorjaar een enorme impact hadden op het welzijn. Geen bezoek meer kunnen krijgen, quarantaines, hoewel het destijds met goede bedoelingen werd gedaan, we wisten ook onvoldoende over het virus, het is

eigenlijk gewoon niet uit te leggen. Daarom ook hier de heel duidelijke aanbeveling: het recht op sociaal contact moet te allen tijde verzekerd worden. Dat wil zeggen: nooit meer een bezoekverbod, en zelfs in gevallen van uitbraak een minimale bezoeksregeling. We moeten zo omzichtig mogelijk omspringen met algemene maatregelen die sociaal contact beperken.

Bij het luik Welzijn wil ik uitdrukkelijk het kindperspectief noemen. Maatregelen moeten genoeg gedifferentieerd zijn naar kinderen en jongeren, in functie van hun leeftijd. Dus geen algemene maatregelen meer die we toepassen op alle kinderen, ongeacht hun leeftijd en situatie.

Een tweede thema is de nood om veel meer op maat te werken met en voor de mensen die zorg nodig hebben. Veel te weinig werd tijdens de eerste coronagolf de focus gelegd op het individuele verhaal van de zorgbehoevende. Daardoor ontstonden situaties waar we absoluut niet terug naartoe willen. We mogen niet meer beslissen boven de hoofden maar in samenwerking en dialoog met de mensen die zorg nodig hebben. We vragen zo nu aan de voorzieningen van het VAPH om met elk van hun cliënten tijdig afspraken te maken over de manier waarop ze hun zorg willen organiseren in geval van verstrenging van de maatregelen. Heel veel voorzieningen – en dat is heel goed – hebben dat intussen al gedaan. Het is een meerwaarde om dat hier expliciet in de verf te zetten. Of iemand in een voorziening blijft of thuis, dat mag absoluut niet doorslaggevend zijn, maar wel de vraag: hoe kunnen we in de gegeven omstandigheden, die moeilijk zijn voor iedereen, altijd de zorg blijven garanderen?

Het derde element zijn de nieuwe mogelijkheden die we hebben kunnen verkennen tijdens die coronaperiode. We hoorden tijdens de hoorzitting ook heel veel positieve en inspirerende verhalen van mensen die op een creatieve manier aan de slag zijn gegaan om toch de nodige zorgcontinuïteit te kunnen voorzien.

Ik denk dan vooral aan de inzet van digitale communicatiemiddelen, bijvoorbeeld aan online hulpverlening binnen de geestelijke gezondheidszorg, maar ook in andere sectoren. Het is nodig om daar in het kader van het relancebeleid verder in te investeren, zodat we daar ook op de langere termijn nog de vruchten van kunnen plukken.

Een laatste punt waarop ik graag even verder inga, is dat van het personeel. Personeel en directies hebben het heel moeilijk gehad, en ook nu vraagt de tweede coronagolf enorm veel. We moeten dan ook met alle middelen aan de slag om hen te ondersteunen. We moeten daar ook creatief over durven na te denken, onder meer door te onderzoeken hoe we bijkomend mensen kunnen inzetten. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van tijdelijk werklozen, maar ook aan de vraag hoe we mantelzorgers kunnen erkennen. Er moet ook worden gezorgd voor de zorgenden zelf, onder meer via mentale ondersteuning.

Collega's, we hebben een heel belangrijk pakket van aanbevelingen, 119 in totaal. Ik weet zeker dat ze het beleid en de sector mee tot inspiratie en tot groot nut kunnen zijn, en dat is ook nodig in deze tweede coronagolf. Hopelijk doet zo'n golf zich in de toekomst niet meer voor, maar als die zich zou voordoen, dan hoop ik dat ze mee een meerwaarde kunnen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Er is al heel veel gezegd, dus ik zal een viertal punten eruit lichten. Ik denk dat het geen betoog meer behoeft dat de impact van deze crisis op de mentale gezondheid niet te onderschatten valt. Zonder dat men emotioneel is gerecupereerd van de vorige lockdown vragen we momenteel opnieuw enorm veel van de bevolking. Het is vooral het gebrek aan perspectief dat veel mensen het gevoel van onrust, onbehagen en stress geeft. We moeten

garanderen dat de psychologische sessies in de ambulante zorg verzekerd blijven. We kunnen mensen die kampen met mentale problemen en daarvoor reeds in behandeling zijn, niet zomaar aan hun lot overlaten. We mogen ook niet de fout maken te denken dat alles zomaar kan worden vervangen door beeldbellen. Groepen waarbij dat niet lukt, zoals de min-12-jarigen, moeten hun sessies met lotgenoten kunnen vervolgen. Dit kan coronaproof worden georganiseerd, dus dan moeten we daar zeker voor durven te gaan. Daarnaast moet er een versterking komen van de samenwerking tussen de geestelijke gezondheidszorg, de nulle en de eerste lijn, zodat alles veel efficiënter kan verlopen. Er is duidelijk geen nood aan nieuwe structuren, maar wel aan een betere werking van de bestaande. We moeten in het algemeen meer inzetten op mentale zorg en de beeldvorming daaromtrent. Zo kunnen we het taboe doorbreken dat daar toch nog altijd op rust. We zetten de burgers aan tot ondersteuning als daar nood aan is.

Een tweede zaak is het kindperspectief. Hoe dan ook moeten we vermijden dat de genomen maatregelen een disproportioneel grote impact hebben op kinderen en jongeren. We moeten erover waken dat er voldoende rekening wordt gehouden met het perspectief van de kinderen. We hebben deze voormiddag het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat gehad. Ik denk dat het heel duidelijk was dat we de jongeren en de kinderen absoluut niet mogen vergeten, en dat we de richtlijnen echt volgens leeftijd moeten aanpassen.

Hieronder valt natuurlijk ook een goede kindbescherming. Er is een duidelijkere regeling nodig voor de manier waarop nieuwe kinderen in een jeugdinstelling in quarantaine moeten. Beperk, indien mogelijk, die quarantaine zo veel als dat kan, en maak die niet langer dan noodzakelijk. Uit de uiteenzetting van de kinderrechtencommissaris in de commissie bleek immers ook dat dit erg zwaar weegt op die kinderen, zeker als ze als nieuweling soms dagenlang in isolatie zaten. Ook bij de kinderen in de jeugdpsychiatrie had dit wel heel verstrekkende gevolgen.

Dan een derde punt, de kinderopvang. Ik benadruk hier nogmaals het belang van het openhouden van de kinderopvang voor jonge kinderen, ook indien ouders niet-essentiële beroepen uitoefenen. Ouders zijn immers vaak radeloos, en dan betekent de kinderopvang toch wel een enorme hulp. We kunnen niet, zoals in het voorjaar, alles zomaar stopzetten. Zowel groepsopvang als gezinsopvang moeten duidelijke richtlijnen krijgen, en duidelijke maatregelen moeten kunnen worden uitgesteld.

Nu, de kinderopvang is een erg belangrijke factor om het dagelijks leven van werkende ouders haalbaar te maken. En de kinderopvang moet op haar beurt zelf ook betaalbaar en leefbaar blijven. Daarom pleit ik ervoor om de nodige compensatieregelingen te treffen om de financiële haalbaarheid van de kinderopvang veilig te stellen.

Een vierde punt is de kraamzorg. Tijdens de hoorzittingen hoorden we toch wel erg veel schrijnende verhalen over zwangere of pas bevallen vrouwen. Er werden meer depressie- en angstklachten gerapporteerd dan gewoonlijk. Zwangere en pas bevallen vrouwen zitten in een cruciale periode waarin juiste ondersteuning echt wel belangrijk is. Daarom moeten we ervoor zorgen dat de pre- en perinatale gezondheidszorg aanzien wordt als essentieel. Daar mag niet op ingeboet worden vanwege de coronamaatregelen. We moeten de angst en depressieve gevoelens opsporen, we moeten de informatie over zorggarantie toegankelijker maken naar zwangere vrouwen toe, vooral dan voor kwetsbare doelgroepen, en we moeten een duidelijk kader opstellen dat voldoende opvolging verzekert.

Een laatste punt dat ik wil uitlichten is de eerstelijnsgezondheidszorg. De overbelasting van die eerste lijn en de uitgebluste huisartsen zijn een groot probleem.

Daarom is het essentieel dat zoveel mogelijk patiënten voor het afnemen van een test terechtkunnen in de testcentra en -dorpen. Zo kunnen die huisartsen zich specifiek richten op de zorgtaken en de administratieve rompslomp, die enorm tijdrovend is, verminderen. We moeten ook andere profielen inschakelen om de tests af te nemen en er moet natuurlijk ook een noodscenario klaarliggen dat een duidelijke organisatie van zorg voorschrijft voor het geval dat huisartsen hun werk niet meer aankunnen.

Er moet ook absoluut werk gemaakt worden van psychologische ondersteuning specifiek voor de huisartsen. Alleen dan zullen zij genoeg veerkracht hebben om verder te werken, want het zullen inderdaad nog zeer zware maanden worden.

Ik ga niet alle andere punten toelichten. Ik wil de collega's alvast danken voor de heel goede en fijne samenwerking. Ik denk dat dit een zeer mooi voorbeeld is van hoe meerderheid en oppositie kunnen samenwerken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik wil dat laatste zeker en vast bijtreden. Ik denk dat we dat ook in de eerste aanbevelingen hebben benadrukt. Ook nu weer is het een goed signaal dat we kritisch zijn voor wat er gebeurd is tijdens de eerste golf, dat we er samen lessen uit trekken en dat we samen voor aanbevelingen zorgen. Ik zou op mijn beurt alle collega's, de voorzitter en zeker ook alle mensen die zijn komen spreken in de coronacommissie, willen bedanken. Er is een serieus engagement genomen en ik denk met resultaat.

Wat mij opviel bij de debatten die we gevoerd hebben over de woonzorgcentra, is dat heel veel mensen uit andere zorgsectoren het gevoel hadden dat ze wat vergeten werden. We hebben toen telkens gezegd dat we ons eerst op de woonzorgcentra zouden focussen in de hoop om de tweede golf daar voor te zijn, wat niet helemaal gelukt is, maar goed. We zouden de andere welzijnssectoren zeker ook op een goede manier bekijken en ik denk dat we dat bij deze ook echt wel gedaan hebben.

Ik ga drie puntjes uitlichten, niet omdat de rest niet belangrijk is, maar omdat er gewoon ook al heel veel gezegd is en het weinig zin heeft om alles nog eens te herhalen. Het eerste punt betreft personen met een handicap. Tijdens de lockdown hadden heel veel personen met een handicap het gevoel dat ze aan hun lot werden overgelaten, dat alle aandacht naar de woonzorgcentra ging, dat zij aan hun lot werden overgelaten en dat hun zorg voor een groot stuk wegviel. Met de aanbevelingen die we nu geformuleerd hebben, willen we die zorgcontinuïteit verzekeren, onder andere via een garantieregeling die zorgaanbieders verplicht om alternatieve zorg te leveren door compenserende maatregelen te voorzien voor personen met een handicap en voorzieningen, indien het verblijf op de dagbesteding wordt geschrapt, maar wel doorbetaald wordt. Collega's, dat is een aanbeveling, maar vanop het terrein zijn er veel signalen dat het niet altijd even goed loopt en dat de zorgcontinuïteit niet altijd gegarandeerd kan worden. Aanbevelingen zijn dus één zaak, de realisatie en de opvolging ervan een andere.

We hebben in deze aanbevelingen ook weer bijzondere aandacht gehad, net zoals bij de woonzorgcentra, voor het tegengaan van isolatie en eenzaamheid. De verhalen uit de woonzorgcentra hebben we ook gehoord in andere sectoren, zoals die van personen met een beperking, maar ook in de jeugdzorg en zeker bij kinderen die verschillende weken hun eigen ouders niet hebben kunnen zien. Dat is heel problematisch. Ik ben er dan ook blij om dat we in deze aanbevelingen dat recht op sociaal contact maximaal proberen te garanderen in alle omstandigheden, met een minimale bezoekerregeling, en steeds ook met een uitgangsregeling uiteraard voor niet-gecohorteerde bewoners, met respect voor alle voorzorgsmaatregelen.

Het is belangrijk dat naast de algemene maatregelen er steeds aandacht is voor de meest kwetsbaren in onze samenleving, voor wie sociaal contact of de mogelijkheid om een wandeling te maken in de buitenlucht, minstens zo noodzakelijk is als voor ons allemaal.

Ik ben ook blij wanneer er dingen gerealiseerd worden. Een van onze aanbevelingen was om de covidtoeslag te evalueren en te kijken of er voor gezinnen in kwetsbare situaties een compensatie zou kunnen komen. Ik ben blij dat er geluisterd is en dat er een automatische toekenning komt en dat budget niet verloren is gegaan. Ik ben blij met de maatregel die er deze week na lang aandringen toch gekomen is.

Collega's, ik zou het hierbij willen laten. Ik wil in elk geval de onderwijscollega's nog heel veel goede moed toewensen. Ook in dat veld wordt er grondig te werk gegaan. Ik ben ook heel benieuwd naar de aanbevelingen voor het onderwijs die door de collega's nog te berde zullen worden gebracht.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, in de coronacommissie kwamen verschillende sprekers uit het brede domein jeugdhulp aan bod. Ook onze fractie wil alle sprekers danken voor hun vaak heel aangrijpende getuigenissen. Wat altijd naar voren kwam, is dat heldere communicatie naar en met alle betrokkenen heel belangrijk is. We hoorden heel vaak terugkomen dat in het coronabeleid onvoldoende aandacht is gegeven aan het kindperspectief, met schrijnende verhalen tot gevolg. De klachten stroomden binnen bij de klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat. Een volledige lockdown moet dus te allen tijde worden vermeden.

Zo waren er kinderen in de residentiële jeugdhulp en bewoners in voorzieningen voor personen met een beperking die hun ouders niet meer konden zien omdat er geen bezoekrecht meer was. Ze zijn als het ware maanden gescheiden geweest van hun ouders en zelfs nu is de situatie nog steeds niet zoals voor corona. Dit riep vaak onbegrip op bij de jongeren die net in deze periode extra steun konden gebruiken. Ze vonden het onrechtvaardig dat begeleiders wel binnen en buiten mochten en zij niet. Tijdens de lockdown waren er ook jongeren die naar huis zijn gegaan, als uit taxatie bleek dat het veilig genoeg was. Voor onze fractie is het belangrijk dat er effectief een evaluatie gebeurt van de kinderen die naar huis zijn gegaan.

De lockdown zorgde er ook voor dat sommige kinderen thuis in een onveilige situatie zaten omdat ze nergens anders naartoe konden. Spanningen konden thuis oplopen, wat ook weerspiegeld werd bij het aantal oproepen bij de hulplijnen voor intrafamiliaal geweld. Zo bleek uit een schriftelijke vraag van onze fractie dat van januari tot juli 2020 het nummer 1712 werd gecontacteerd over 1191 gemelde personen in zaken van partnergeweld, of gemiddeld 170 personen per maand. Het gaat dus over een stijging van 79 procent ten opzichte van het maandelijks gemiddelde van vorig jaar.

Door corona zijn ook te veel kinderen onder de radar gebleven. Voor kindermishandeling is dat een heel groot probleem. Partners, zoals het CLB, die deze signalen konden opvangen, kregen veel minder zicht op de problemen om deze te signaleren. Kindermishandeling kan zeer erge gevolgen hebben, zowel op fysiek als mentaal vlak. Het is dus belangrijk dat deze problemen tijdig gesignaleerd worden.

Kinderen en jongeren die in een geweldsituatie zitten, spreken hier niet gemakkelijk over, en al zeker niet als iemand die hen van alles aandoet, zich continu in dezelfde ruimte bevindt. Het is dus cruciaal dat kinderen en jongeren ook

persoonlijk worden gezien om hierover te praten, want over sommige onderwerpen kan en zal men niet gemakkelijk digitaal praten.

De Vlaamse Regering besliste anderhalf jaar geleden om te besparen op de vertrouwenscentra kindermishandeling en andere jeugdhulporganisaties. Nu bleek dat dus een heel slecht idee. De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat zulke zaken veel te belangrijk zijn om op te besparen. Jeugdhulp is als het ware essentieel. Het is ook heel belangrijk dat de kinderopvang steeds beschikbaar blijft, voor alle gezinnen met jonge kinderen, ook als de ouders in een niet-essentiële sector werken.

Wat de kraamzorg betreft, moet de pre- en perinatale hulpverlening steeds worden gewaarborgd. Deze zorg mag niet worden uitgesteld. Het toch uitstellen van zorg kort na de geboorte zorgt later voor meer problemen. Ook de toekomstige moeders hadden het in deze periode niet gemakkelijk. Zo waren verschillende inlooplekken gesloten, waardoor de drempels veel hoger werden. Er was ook meer angst, onzekerheid en frustratie bij de ouders, ook met betrekking tot de gezondheid van hun baby. Partners mochten niet mee binnen bij de gynaecoloog, wat voor de moeders mentaal zwaar was. Zeker aangezien het altijd mogelijk is dat er slechts nieuws wordt ontvangen, is het aangewezen dat er steeds iemand ter ondersteuning mee mag naar alle consultaties in het ziekenhuis. Daarom dient onze fractie hierover een amendement in. Bij de bespreking van de voorliggende resolutie in de commissie, kaartte collega De Reuse dit aan en kreeg hij hiervoor bijval van collega Vaneeckhout en collega Daniëls. De verantwoording van het amendement ligt voor samen met het amendement. We rekenen hiervoor dan ook op de goedkeuring van iedereen.

Daarnaast werd ook de digitale armoede zichtbaar. Aangezien er tijdens de coronacrisis veel werd overgeschakeld op het digitale, werd duidelijk dat niet alle gezinnen op die manier te bereiken waren. Niet elk gezin beschikte over de technologische hulpmiddelen. Ook in de jeugdhulp moest men improviseren om ervoor te kunnen zorgen dat alle jongeren online onderwijs konden volgen.

Ten slotte is er nog het personeel. Het personeel was genoodzaakt om flexibel te zijn en zich aan te passen aan de huidige situatie, aangezien ze hun job moesten blijven uitoefenen, in sommige gevallen zelfs zonder het nodige beschermingsmateriaal. Deze personen verdienen dan ook alle lof en waardering.

Het voorstel van resolutie bevat aanbevelingen die heel erg nodig zijn in deze domeinen. Onze fractie zal dit dan ook uiteraard steunen.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Vanuit onze fractie wil ik een grote waardering uiten voor de commissie, zeker ook voor de voorzitter en de secretaris, die alles in goede banen heeft geleid. Ik bedank alle mensen die hun ervaring hebben gedeeld, vaak heel openhartig, met heel pakkende getuigenissen. Het is zeer belangrijk dat mensen vanop het terrein naar hier komen om ons een idee te geven van hoe het er op het terrein aan toegaat, naast de experts die ook hun visie op de zaak hebben gegeven.

We betreuren het een beetje dat we niet werden betrokken bij het opstellen van het tussentijdse rapport en de aanbevelingen. Het rapport bevat heel wat goede aanbevelingen. Er zijn heel veel aanbevelingen geformuleerd die zeer goed zijn. Maar de gebrachte getuigenissen zijn zeer schrijnend en heel wat problemen die gebracht zijn, zijn niet nieuw. Een paar problemen zijn specifiek gerelateerd aan corona, maar heel wat van de problemen die werden aangekaart, zijn eigenlijk problemen die al veel langer gekend zijn en die zich tijdens corona nog veel problematischer hebben gesteld. Het gaat bijvoorbeeld over de zorg voor personen met een beperking. Die mensen hebben gezegd: "Wij komen niet om oplossingen

te vragen, maar om oplossingen te eisen.” We vinden dat dat te weinig naar voren komt in de conclusies en in de aanbevelingen. Die conclusies eisen geen oplossingen, die vragen die zelfs niet. En daarom kunnen wij de resolutie niet steunen en zullen wij ons onthouden.

Dit geldt ook voor de aangekaarte problemen met betrekking tot armoede en de eerstelijnszone. Heel veel jongen huisartsen overwegen te stoppen als huisarts te werken. Dat is een probleem dat al langer gekend is.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Voorzitter, ik wil niet ingaan op hoe dit voorstel van resolutie tot stand is gekomen. Dat heeft de heer Daniëls namens onze fractie al uitstekend geschetst. Ik wil wel even ingaan op een thema dat me zeer na aan het hart ligt en waarvoor we terecht een aparte reeks aanbevelingen hebben geformuleerd. Die aanbevelingen moeten ervoor zorgen dat de impact van de tweede golf, een mogelijke derde golf of een volgende gezondheidscrisis op de maatschappelijk kwetsbare gezinnen en personen zo veel mogelijk wordt gemilderd.

Een aantal van die aanbevelingen worden ondertussen uitgevoerd. Ik wil niet ingaan op alle maatregelen die in het hoofdstuk over kwetsbare gezinnen staan. Ik kies er veeleer voor een visie en een systematiek mee te geven die niet enkel in crisistijd, maar ook in normale en dus betere tijden de basis van onze werking moet zijn.

We hebben tijdens de crisis vaak moeten handelen in functie van verhalen die we in de pers of op sociale media zagen. We werden overrompeld door een ongezien virus, dat voor verscheidene doelgroepen verscheidene gevolgen had. Hoewel we schrijnende verhalen hoorden, dreigden we soms de mensen met de minst luide stem uit het oog te verliezen. Zij werden net in meerdere levensdomeinen met meerdere gevolgen geconfronteerd. We hebben de verhalen van de kleine Dylan nodig gehad om ons wakker te schudden en onze blik te verleggen.

Armoedebestrijding gaat om inkomensversterking, iets waar dit voorstel van resolutie terecht aandacht voor heeft. We moeten ervoor zorgen dat de compenserende maatregelen terechtkomen bij wie ze het meest nodig heeft. Tegelijkertijd is armoedebestrijding niet enkel en alleen een zaak van geld. We moeten ook slimmer met de middelen durven om te gaan en we moeten durven gericht te werk te gaan. We moeten emanciperen en empoweren, onder meer door een goede kennis van de taal. Daarvoor moeten we echter eerst een goed beeld hebben van wie echt kwetsbaar is.

Ik spreek nu als schepen van Welzijn. Als we uit deze crisis één zaak hebben geleerd, is het wel dat dit beeld, in tegenstelling tot wat we misschien altijd hebben gedacht, nog altijd zeer troebel is. Dat is dan ook meteen de kern van mijn pleidooi. We moeten een gezicht op de statistiek plakken. We moeten, met respect voor de privacy, een naam op het label van kwetsbare persoon of kwetsbaar gezin plakken. De lokale besturen kunnen dan aanklappend met dat gezicht en die naam aan de slag gaan. Dat is het bestuursniveau dat het dichtst bij de mensen staat en dat de laagste drempel heeft. Het voorstel van resolutie stelt dat we moeten inzetten op een betere detectie van kwetsbare groepen. We moeten de schat aan gegevens die de Vlaamse overheid heeft, op een laagdrempelige manier en met respect voor de privacy ter beschikking stellen van de steden en de gemeenten. We moeten dit niet enkel doen om de effectiviteit van de bestaande sociale toeslagen te verhogen, maar vooral ook om slagkrachtiger en dichter bij de mensen aan armoedebestrijding te kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Voorzitter, ik wil namens de CD&V-fractie nog een paar kleine punten onder de aandacht brengen. Eerst en vooral is de automatische rechtentoekenning een groot succes. We willen de link met de lokale besturen leggen. We weten dat dit in de aanbevelingen is opgenomen. De lokale besturen zullen worden ondersteund en gemonitord om de automatische rechtentoekenning verder te kunnen implementeren. De lokale besturen hebben heel wat financiële middelen gekregen, maar het blijft nog altijd een uitdaging zo veel mogelijk mensen te bereiken die nu nog niet gekend zijn bij instanties als het Welzijnshuis. Dit moet uiteraard met het oog op het recht op privacy gebeuren.

De eerstelijnszone en de ontlasting van de huisartsen is uiteraard een heel belangrijke zaak. Ook voor de vaccinatiestrategie, waar we het deze middag over hebben gehad, zullen we moeten nakijken hoe we de huisartsen in dat proces kunnen ontlasten.

De gezinscoaches vormen lokaal een meerwaarde. Ze geven de mensen in kwetsbare gezinnen een vertrouwd aanspreekpunt dat ze nodig hebben. Op die manier kunnen ze hopelijk nog verdere stappen zetten.

Tot slot wil ik nog over het wegwerken van de digitale ongeletterdheid spreken. Het is een zaak materiaal, bijvoorbeeld een laptop, te hebben, maar ermee kunnen werken, is een andere zaak. Er zijn voor de lokale besturen en anderen nog heel wat uitdagingen om die mensen verder op weg te helpen, zodat we die digitale ongeletterdheid zo veel mogelijk kunnen wegwerken.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, ik zal u niet lastigvallen met mijn favoriete passages. Ik beaam de woorden van mijn voorgangers dat deze resolutie een heel goede zaak is. Ik wil echter twee dingen benadrukken. Ten eerste is deze resolutie geen vodge papier. De dingen die daar in staan, treden nu op het terrein in werking. Als voorbeeld geef ik u de zorgcontinuïteit. We hebben allemaal gezien dat de zorg voor mensen met een beperking tijdens de eerste lockdown stilviel. Tijdens deze tweede lockdown kijken voorzieningen hoe ze dat kunnen oplossen als er personeel uitvalt. Kunnen ze bijvoorbeeld elders personeel vragen? Kunnen ze zorg aan huis bieden? Die zaken hebben we in deze commissie allemaal benoemd, opgeschreven en naar voren gebracht. Dat was dus geen nutteloos werk. Deze resolutie is daardoor echt wel een krachtig wapen in heel veel verschillende domeinen.

Mijn tweede punt, en dat is het allerbelangrijkste, is dat dit geen eindpunt is. Ik wil aan u een oproep doen, zowel aan de oppositie als aan de meerderheid. Laten we van hieruit vertrekken om een aantal fundamentele thema's op de agenda te zetten. Welzijn komt hier vaak aan bod. Er is vaak veel steekvlampolitiek bij, soms zijn er relletjes en soms lijkt het alsof we erger zijn dan Tsjaad, Somalië en Afghanistan samen. Ik apprecieer die input, ik zeg niet dat die nutteloos is, maar we moeten als parlement misschien toch ook een niveau hoger schakelen. We moeten echt naar die fundamentele debatten gaan die aan de kern van Welzijn raken. Ik geef twee voorbeelden. Er is heel de problematiek rond waardig ouder worden. We hebben daar al enorm veel over gediscussieerd, maar altijd in quotes, stellingen en relletjes van de dag. Kunnen we als er als parlement niet voor zorgen dat we fundamenteel nadenken, oppositie en meerderheid samen, over hoe we die zorg voor ouderen in de toekomst echt vorm willen geven. Dat raakt dan bijvoorbeeld aan de woonzorgcentra van de toekomst. Blijven we onze senioren wegsteken of zorgen we ervoor dat ze echt tussen de mensen kunnen leven? Dat raakt aan een waardig levenseinde, aan seksualiteit bij ouderen, aan toegankelijkheid en aan zo veel andere domeinen. Laat ons daar eens fundamenteel over nadenken en een soort witboek opstarten, in plaats van altijd maar te

zeggen dat het slecht is en dat het een ramp is en de schuld van iemand anders. We moeten hier als parlement meer mee doen. Hetzelfde geldt voor de wachtlijsten voor mensen met een beperking. Dat is al tientallen keren in de plenaire vergadering en in de commissie aan bod gekomen, maar wat ik mis – en de heer Rzoska, de voorzitter van onze commissie heeft dat ook al benoemd – is een fundamentele visie op hoe we die wachtlijsten echt willen wegwerken. Dat heeft dan te maken met veel technische zaken: wat doen we bijvoorbeeld met prioriteitengroep 3? Wat doen we met de automatische toekenningsgroepen? Kunnen we hierover als parlement geen dwingend voorstel aan de regering doen? Kunnen we niet fundamenteel nadenken over hoe we dit in de toekomst zullen oplossen? Ik denk dat we onze impact als parlement daarmee enorm zullen vergroten. Welzijn is het thema van deze Vlaamse overheid en het thema van deze coronacommissie. Laat deze resolutie dus geen eindpunt zijn, maar een vertrekpunt om de fundamentele uitdagingen van de toekomst verder aan te gaan.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Er is al heel veel gezegd, maar ik wil toch nog een paar minuutjes tijd vragen om stil te staan bij de personen met een beperking, want zij voelden zich een vergeten groep. Niet alleen omdat zij niet veel in de media kwamen, maar ook omdat heel veel maatregelen gewoon van andere doelgroepen gecopy-pastet werden. Daarom is deze resolutie nu net heel belangrijk. We kijken wat er zeer belangrijk is voor deze doelgroep en wat voor hen de maatregelen op maat zijn.

Ik wil daarom nog een paar punten aanhalen. Het is heel belangrijk om een duidelijke en heldere communicatie op maat te hebben. We hoorden heel vaak dat er heel veel onlinecommunicatie was, maar voor die mensen is het niet altijd even gemakkelijk om die te kunnen volgen. Daarom is een gezonde mix van communicatiemiddelen heel belangrijk. Ook heel belangrijk is dat we de stem van de gebruikers niet mogen vergeten. We hebben heel vaak beslissingen over de hoofden heen genomen. NOOZO staat voor Niets Over Ons Zonder Ons en dat is toch wel iets wat we niet mogen vergeten. We hebben natuurlijk de collectieve overlegorganen in de voorzieningen. Ze zijn heel belangrijk en ze mogen ook mee belangrijke beslissingen nemen voor het uitwerken van de crisisplannen. Anderzijds mogen we die stem op het niveau van de overheid niet vergeten en daar moeten we toch alert voor blijven.

Het werd hier al gezegd: die zorgcontinuïteit is voor ons het allerbelangrijkste. We zien hier dat daar inderdaad meer aandacht aan gegeven wordt. Wij willen niet dat mensen nog in de kou worden gezet. Het is belangrijk dat de zorg altijd en overal gegeven kan worden, ook tijdens een pandemie. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat die dan in een alternatieve vorm gegeven moet worden, maar het is wel zeer belangrijk dat die zorg altijd gegeven wordt.

Wat ook belangrijk is voor ons in deze resolutie, is de aanbeveling om de overeenkomsten die er nu zijn met de voorzieningen, eventueel te kunnen schorsen of op pauze te zetten. Dat is zeer belangrijk. Ik denk namelijk dat we het er allemaal over eens zijn dat we het persoonsvolgend karakter een beetje verloren zijn in deze coronatijden. Het budget bleef bij de voorziening en ging niet naar de persoon zelf. Ik denk dus dat het een zeer belangrijke aanbeveling is om die pauzeknop te kunnen indrukken zonder te raken aan de zorggarantie van de personen in kwestie. Ik denk dat dat belangrijk is. Ze moesten plots werken met cash budgetten. Heel veel mensen wisten niet wat dat juist was. Ik denk dat het ook heel belangrijk is om dit mee te nemen in de toekomst en om daar verder uitwerking aan te geven.

Ook de kleinschalige initiatieven hebben we gehoord in de hoorzittingen. Ze werden allemaal als zeer positief ervaren. Er kwamen ook minder besmettingen

voor in die kleinschalige initiatieven. Ze konden sneller schakelen. Ik denk dat dat iets is dat wij de nodige kansen moeten geven om zich verder te ontwikkelen.

Als laatste punt wil ik het hebben over wat hier al aangehaald werd, het recht op sociaal contact met een minimale bezoeksregeling. We hebben gezien dat mensen soms weken- of maandenlang geen fysiek contact meer hadden met elkaar, gelukkig wel via videochat. Het is toch wel heel belangrijk voor heel de doelgroep dat er geen volledige isolatie meer komt. Wij zijn dus heel blij dat die maatregel er heel duidelijk in staat, opdat zoiets niet meer kan voorvallen. Ik denk dat dit zeer belangrijk is. We weten nu meer, we kennen het virus al iets beter. We hebben nu meer testen en kunnen ons beter beschermen. We zijn dus zeer blij dat deze maatregelen nu voorliggen. We hopen dat er in de realiteit, op de werkvloer, heel veel van deze maatregelen worden meegenomen zodat onze mensen met een beperking niet meer in de kou worden gezet, niet thuis en ook niet in een voorziening.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, omdat het hier ook gaat over de problematiek van vereenzaming, wil ik van de gelegenheid gebruikmaken om schaamteloos reclame te maken voor www.fredenfrieda.be, waar iedereen zich kan registreren om buddy te worden van iemand die graag meer sociaal contact zou hebben. Ik hoop dat heel veel collega's daarop ingaan. Er werden vandaag, op minder dan een dag, al meer dan 1500 buddy's geregistreerd. Dat laat zien hoe warm Vlaanderen is. Ik hoop dat we er samen werk van kunnen maken om tegen Kerstmis naar het streefdoel van 20.000 Vlamingen te gaan die zich als buddy registreerden. Collega's, iedereen welkom op die site!

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement en over het voorstel van resolutie houden.

ROUWHULDE voor de heer Rik Boel, erevoorzitter van de Vlaamse Raad

De voorzitter: Collega's, ik wil u vragen om nu even recht te staan.

Dames en heren, op 13 november is op 89-jarige leeftijd Rik Boel, erevoorzitter van de Vlaamse Raad, overleden. Zoals u weet, werd in het verleden de rouwhulde steeds uitgesproken door de voorzitter. Maar om dit moment van rouw een beetje persoonlijker te maken, betrek ik vanaf nu graag de fracties erbij. Ik geef daarom heel graag het woord aan mevrouw Goeman, voorzitter van de sp.a-fractie.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, vorige week vrijdag overleed Rik Boel op 89-jarige leeftijd. Rik was een overtuigd socialist en een overtuigende Vlaming. Doorheen zijn politieke loopbaan als gemeenteraadslid en burgemeester in zijn geliefde Tienen, als parlements lid, als nationaal minister en als voorzitter van de Cultuurraad en de Vlaamse Raad liep één rode draad: een niet aflatende strijd voor ontvoogding en emancipatie, sociaal, economisch en cultureel.

Als voorzitter van de Cultuurraad en eerste voorzitter van de Vlaamse Raad bouwde hij vanuit zijn sociaal engagement mee aan een zelfbewust Vlaanderen. Maar, collega's, zijn zelfbewust Vlaming zijn leidde nooit tot een zich terugtrekken achter de eigen taalgrens of achter de muren van het eigen gelijk. Rik geloofde rotsvast in een open Vlaanderen, dat trots was op zijn eigen diversiteit en zich openstelde voor de wereld. Vlaanderen moest de ramen openzetten, zoals

hij dat zei. Een belangrijke les in tijden waarin sommigen vooral de deuren willen sluiten.

Hij was als parlements lid en voorzitter van de Vlaamse Raad ook een groot pleitbezorger van de kracht van het compromis. Het parlement moest halen wat het besliste, maar ook beslissen wat haalbaar was, zo stelde hij. Hij besepte bovendien als geen ander dat een gedeelde taal, het Nederlands, de basis is voor een sterke samenleving, een adagium dat vandaag nog altijd verder leeft in onze partij.

Ik ben hem persoonlijk ook heel dankbaar voor een kleine daad van groot belang. Het is immers Rik Boel die ervoor gezorgd heeft dat Vlaanderen en het Vlaams Parlement 11 juli vieren in Brussel. Hiermee maakte hij een duidelijk statement dat Vlaanderen Brussel niet loslaat, toen niet, nu niet.

Voor zijn engagement, voor zijn werk en voor zijn inspiratie brengen we dan ook hulde aan Rik Boel.

De voorzitter: Dank u wel, collega Goeman.

Dames en heren, ik kan u mededelen dat ik namens het Uitgebreid Bureau maar ook namens het voltallige Vlaams Parlement onze innige deelneming heb overgemaakt aan de naaste familie van de heer Boel.

Dames en heren, u weet wellicht ook dat gisteren op 83-jarige leeftijd Willy Kuijpers, erelid van het Vlaams Parlement, jammer genoeg ook is overleden. Volgende woensdag zullen we ook met gepaste eer een rouwhulde uitspreken ter nagedachtenis van de heer Kuijpers.

Mag ik verzoeken om nu al voor de heer Boel en eigenlijk ook al een beetje voor de heer Kuijpers een paar momenten van stilte in acht te nemen.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken stilte in acht.

Dank u wel. Collega Goeman, ik dank u voor de zeer mooie woorden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 april 2020 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG – 479 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben neen geantwoord;
41 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben neen geantwoord;
44 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid – 519 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Stemming over het amendement

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Stefaan Sintobin en Chris Janssens.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 25 november 2020 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.31 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Orry Van de Wauwer: ambtsverplichtingen;

Gustaaf Pelckmans, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter,

Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhoeve, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde,

Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele